

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY

**INFORMACJA O SYTUACJI
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ KRAJU
ROK 2007**

Warszawa, 29 stycznia 2008 r.

Spis treści

	strona
Wstęp	1
Dynamika realna produktu krajowego brutto w latach 2000–2007	5
Podstawowe wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju w latach 2000–2007	6
Podstawowe wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju według kwartałów	7
Sytuacja demograficzna Polski	8
Edukacja i wychowanie w Polsce w roku szkolnym 2007/2008	16
Rynek pracy	18
Rolnictwo	23
Przemysł	34
Budownictwo	41
Budownictwo mieszkaniowe	44
Rynek wewnętrzny	46
Transport	48
Łączność	50
Handel zagraniczny	51
Rachunek bieżący bilansu płatniczego na bazie transakcji	60
Ceny	61
Wynagrodzenia i świadczenia społeczne	72
Budżet państwa	74
Pieniądz	77
Giełdowy rynek papierów wartościowych	79
Przyjazdy i wyjazdy z Polski	83
Wybrane wskaźniki sytuacji gospodarczej kraju	85
Produkcja ważniejszych wyrobów przemysłowych	87
Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne dla Unii Europejskiej	88

Uwaga:

Główny Urząd Statystyczny prezentuje w Internecie publikację pt. „Polska – podstawowe tendencje”, zawierającą obszerny zestaw kwartalnych i rocznych wskaźników makroekonomicznych (wersja polska i angielska).

Publikacja składa się z trzech części, bieżąco aktualizowanych. W części I zawarte są kwortalne wskaźniki makroekonomiczne od 1997 r. (20 szeregów czasowych), w części II – statystyczne wskaźniki gospodarcze w rozszerzonym zakresie w układzie kwartalnym, począwszy od 1997 r. (blisko 460 szeregów czasowych), a w części III – roczne wskaźniki gospodarcze od 1995 r. (odpowiednio ponad 260).

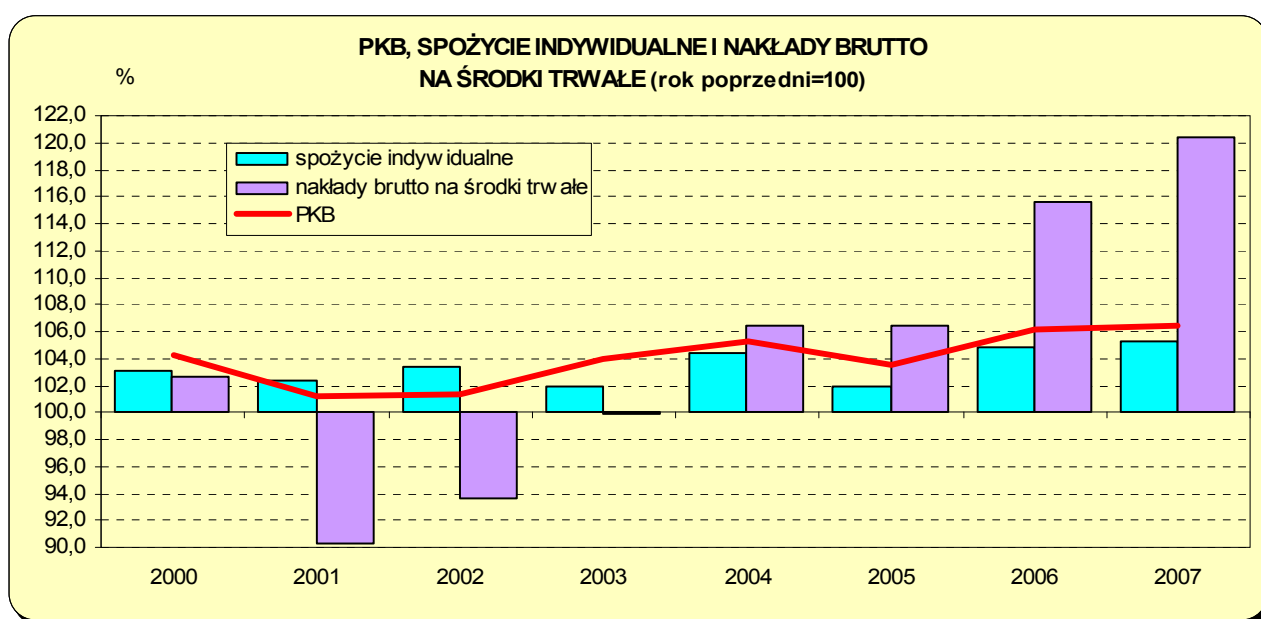
Publikacja udostępniana jest **nieodpłatnie**.

Adres w Internecie: www.stat.gov.pl

Wstęp

W 2007 r. utrzymało się wysokie tempo wzrostu gospodarczego. Tendencje wzrostowe – kreowane przez silny popyt krajowy, zarówno inwestycyjny, jak i konsumpcyjny – obejmowały wszystkie główne sektory gospodarki. Umocniły się pozytywne zmiany na rynku pracy: wzrost liczby pracujących i nowych miejsc pracy oraz spadek bezrobocia. Korzystniejsze niż przed rokiem były wyniki finansowe przedsiębiorstw, co umożliwiało poprawę wynagrodzeń i finansowanie przedsięwzięć inwestycyjnych. Podobnie jak w wielu innych krajach, w 2007 r. wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych był większy niż w roku poprzednim.

Według wstępnego szacunku, produkt krajowy brutto w 2007 r. był realnie o 6,5% wyższy niż przed rokiem, wobec wzrostu o 6,2% w 2006 r. i 3,6% w 2005 r. Wartość dodana brutto w gospodarce narodowej zwiększyła się o 6,6%, podczas gdy w 2006 r. o 6,0%, a w 2005 r. o 3,3%. Wzmocnienie dynamiki PKB nastąpiło głównie w wyniku przyspieszenia tempa wzrostu wartości dodanej brutto w usługach rynkowych – do 6,9% i w budownictwie – do 15,6%. Mniejszy natomiast niż w 2006 r. był wzrost wartości dodanej brutto w przemyśle (7,7% wobec – 10,0%).

Popyt krajowy wzrósł w skali obserwowanej w 2006 r. (7,3%). Złożył się na to wzrost spożycia ogółem o 4,2%, w tym indywidualnego – o 5,2%, przy wyższym niż w 2006 r. wzroście akumulacji (19,1%). Nakłady brutto na środki trwałe, po wzroście o 15,6% w 2006 r., w 2007 r. zwiększyły się o 20,4%, tj. w skali nienotowanej od dziesięciu lat. Stopa inwestycji wzrosła do ponad 22%, wobec 19,7% w 2006 r. i 18,2% w 2005 r. Na wysoką dynamikę inwestowania wpłynęła przede wszystkim pozytywna ocena przez podmioty gospodarcze perspektyw

kształtowania się popytu krajowego i zagranicznego oraz konieczność powiększania mocy produkcyjnych. Realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych sprzyjała dobra sytuacja ekonomiczno-finansowa przedsiębiorstw, środki pozyskiwane z kredytów bankowych oraz stopniowa absorpcja funduszy unijnych.

Popyt konsumpcyjny kształtował się pod wpływem wysokiego wzrostu realnych wynagrodzeń, wzrastającego zadłużenia kredytowego gospodarstw domowych i atrakcyjnej oferty dóbr konsumpcyjnych, przy utrzymujących się cały rok pozytywnych wskaźnikach koniunktury konsumenckiej. Niska była natomiast dynamika realnych dochodów ludności, związanych ze świadczeniami społecznymi.

W drugim z kolei roku, w podobnej skali, eksport netto wpływał ograniczająco na tempo wzrostu gospodarczego.

Według szacunków, w 2007 r. wzrost produkcji sprzedanej przemysłu ogółem wyniósł 9,5%, wobec 11,2% w 2006 r. W przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób produkcja przemysłowa była o 9,7% wyższa niż przed rokiem, przy wzroście wydajności pracy o 6,0% i przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto o 8,9%. Spośród głównych grupowań przemysłowych najbardziej zwiększyła się sprzedaż w przedsiębiorstwach produkujących dobra konsumpcyjne trwałe (o ok. 18%) i inwestycyjne (o ok. 17%). Poziom produkcji w działach i grupach uznawanych za nośniki postępu technicznego zwiększył się, w porównaniu z 2006 r., o 13,9%.

Szacuje się, że produkcja budowlano-montażowa w 2007 r. zrealizowana systemem zleceńowym przez wszystkie przedsiębiorstwa budowlane (tj. łącznie z jednostkami o liczbie pracujących do 9 osób) była wyższa niż w roku poprzednim o ponad 12%. Tempo wzrostu produkcji budowlano-montażowej w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób wyniosło w 2007 r. 15,7%. Na znaczne zwiększenie sprzedaży wpłynął m.in. wzrost notowany w grupie przedsiębiorstw zajmujących się głównie wznoszeniem budynków i budowli; inżynierią lądową i wodną (o 15,4%) oraz w jednostkach wykonujących głównie instalacje budowlane (o 16,4%). W strukturze produkcji udział robót o charakterze inwestycyjnym zwiększył się do 72,0%. Umocniły się pozytywne tendencje w budownictwie mieszkaniowym. W skali całego roku do użytkowania oddano 133,8 tys. mieszkań – znacznie więcej niż w poprzednich piętnastu latach (z wyjątkiem 2003 r.). Zwiększyła się równocześnie liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto (o 34,2% w porównaniu z 2006 r.) i na budowę których wydano pozwolenia (odpowiednio o 47,1%). W przemyśle i budownictwie wśród największych barier w prowadzeniu działalności przedsiębiorstwa wskazywały głównie na niedobór wykwalifikowanych pracowników i rosnące koszty zatrudnienia.

Według szacunków, w 2007 r. dynamika sprzedaży detalicznej ogółem w cenach stałych była wyższa niż przed rokiem (wzrost o ok. 8,0% wobec 7,2%). Sprzedaż detaliczna, realizowana przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe o liczbie pracujących powyżej 9 osób, zwiększyła się o 14,0%. Szczególnie dynamicznie (o 36,4%) wzrosła sprzedaż samochodów i sprzętu

motoryzacyjnego, a także mebli, sprzętu radiowo-telewizyjnego i gospodarstwa domowego (o 23,0%).

Globalna produkcja rolnicza zwiększyła się (według wstępnych szacunków) o 6,0%, wobec spadku o 1,2% w 2006 r. i 4,3% w 2005 r. Korzystne na ogół warunki atmosferyczne przyczyniły się do wyższej niż przed rokiem (o 9,2%) produkcji roślinnej. Zwiększyła się również (o 2,9%) produkcja zwierzęca. O wzroście produkcji roślinnej w porównaniu z niskimi wynikami w 2006 r. zdecydowało znaczne zwiększenie zbiorów większości upraw, w tym zwłaszcza zbóż (o 24,6%), rzepaku i rzepiku (o 28,7%), ziemniaków (o 31,3%) oraz warzyw gruntowych (o 13,1%). Dużo słabsze niż przed rokiem (o 53,3%) były – na skutek przymrozków w okresie kwitnienia – zbiory owoców z drzew.

Na rynku rolnym większość podstawowych produktów pochodzenia roślinnego, drób oraz mleko były znacznie droższe niż w 2006 r. Obniżyły się natomiast ceny trzody chlewnej, prosiąt i bydła. Pogorszenie opłacalności chowu trzody chlewnej spowodowało redukcję pogłowia o 6,3% w skali roku. Zmniejszyła się liczebność wszystkich grup wagowo-użytkowych w stadzie, w tym największy spadek odnotowano w grupie trzody chlewnej o wadze 50 kg i więcej. W grudniu 2007 r. pogłowie bydła ogółem było o 2,4% większe niż w analogicznym okresie 2006 r., w tym krów o 2,0%. W drugim z kolei roku korzystnie kształtowała się relacja cen produktów rolnych sprzedawanych przez rolników do cen towarów i usług przez nich nabywanych. Wskaźnik „nożyc cen” wyniósł 106,5, podczas gdy w 2006 r. – 102,0, a w 2005 r. – 96,0.

Nadal szybko, chociaż w tempie niższym niż w trzech poprzednich latach, rosły obroty handlu zagranicznego. W okresie styczeń-listopad 2007 r., w porównaniu z analogicznym okresem 2006 r., eksport liczony w euro zwiększył się o 14,5%, a import o 16,9%. Znacznie wzrósł eksport do krajów Europy Środkowo-Wschodniej (o 25,2%), w tym do Rosji (o 25,5%) i na Ukrainę (o 29,0%). Najszybciej rósł import z Chin, będących po Niemczech i Rosji trzecim największym dostawcą towarów na nasz rynek. Mimo korzystnych wskaźników terms of trade pogorszeniu uległo ujemne saldo wymiany (po jedenastu miesiącach minus 14,8 mln EUR, wobec – 11,0 mln EUR przed rokiem). Ujemne saldo kreowały obroty z krajami rozwijającymi się oraz krajami Europy Środkowo-Wschodniej, natomiast w wymianie z Unią Europejską saldo było dodatnie, ale niższe niż przed rokiem.

Wzrost popytu korzystnie wpłynął na wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych. W okresie styczeń-wrzesień 2007 r. szybciej niż koszty rosły przychody z całokształtu działalności, co poprawiło, w porównaniu z 2006 r. wskaźnik poziomu kosztów oraz zwiększyło rentowność i płynność przedsiębiorstw. Wzrósł odsetek firm eksportujących i udział sprzedaży na eksport w sprzedaży ogółem. Korzystniejsze niż przed rokiem były wyniki finansowe banków, natomiast w ubezpieczeniach wskaźniki ekonomiczno-finansowe ukształtowały się na dużo niższym poziomie niż w 2006 r., w związku z głębokim spadkiem wyników w zakładach ubezpieczeń majątkowych..

Średnioroczny wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych wyniósł 2,5% i był wyższy niż w dwóch poprzednich latach. Ceny produkcji budowlano-montażowej wzrosły o 7,8%, a nieco wolniej (o 2,3%) produkcji sprzedanej przemysłu. W grudniu 2007 r. w skali roku ceny towarów i usług konsumpcyjnych były wyższe o 4,0%, przekraczając granicę celu inflacyjnego określonego przez Radę Polityki Pieniężnej (2,5%). Na przyspieszony – szczególnie w ostatnich czterech miesiącach ubiegłego roku – wzrost cen wpłynęły głównie szybko drożące artykuły żywnościowe. W grudniu 2007 r. żywność i napoje bezalkoholowe były o 7,9% droższe niż rok wcześniej. Znacznie podniesiono również m.in. ceny towarów i usług związanych z transportem (o 8,9%), napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych (o 5,4%) oraz towarów i usług w zakresie mieszkania (o 3,9%).

Pomimo podwyższonej inflacji, siła nabywcza przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw zwiększyła się o 6,7% (wobec 4,2% w 2006 r.). Było to spowodowane znacząco wyższym niż w poprzednich latach wzrostem przeciętnych płac nominalnych (o 9,2%), w tym w szczególności w budownictwie (o 15,5%), handlu i naprawach (o 10,4%) oraz przetwórstwie przemysłowym (o 9,7%). Spadły natomiast realne świadczenia społeczne. W grudniu 2007 r. siła nabywcza przeciętnych emerytur i rent pracowniczych była o 2,3% niższa niż w grudniu 2006 r. (w ujęciu średniorocznym – nie zmieniła się). Obniżyły się realne emerytury i renty rolników indywidualnych (odpowiednio o 3,6% i 1,6%).

Zdecydowanie poprawiła się sytuacja na rynku pracy. Systematycznie zwiększała się liczba pracujących i zatrudnienie, malało bezrobocie. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw (w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób) było o 231,9 tys. osób, tj. o 4,7% większe niż w 2006 r. (w 2006 r. wzrost osiągnął 3,0%, a w 2005 r. – 1,9%). W końcu grudnia liczba zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 1746,6 tys. i w ciągu dwunastu miesięcy zmniejszyła się o 562,8 tys., tj. o 24,4%. W porównaniu ze stanem w końcu lat 2002-2003 (okres największego bezrobocia) liczba bezrobotnych w naszym kraju zmalała prawie o połowę, a stopa bezrobocia z 20% do 11,4%. Wśród bezrobotnych zwiększył się udział osób starszych (powyżej 50 roku życia), a zmalał młodych (25 lat i mniej) i długotrwale bezrobotnych.

Poprawę na rynku pracy potwierdzają wyniki badania aktywności ekonomicznej ludności. Wskazują one na wzrost liczby pracujących i wskaźnika zatrudnienia. Według tego badania w III kwartale 2007 r. stopa bezrobocia wyniosła 9,0% i obniżyła się, w porównaniu ze stanem sprzed roku o 4,0 pkt, w tym najbardziej (o 7,2 pkt) wśród osób młodych. Była ona jednak tam nadal ponad 2-krotnie wyższa niż w całej populacji. Wskaźnik zatrudnienia osiągnął w III kwartale 49,2% (rok wcześniej 47,6%).

W 2007 r. wzrost dochodów budżetu państwa (o 19,4%) był wyższy niż wydatków (o 13,6%). W rezultacie deficyt budżetowy wyniósł 16,9 mld zł (56,4% kwoty założonej w ustawie budżetowej). Wyższe od zakładanych, jak również od zrealizowanych w 2006 r. były szczególnie wpływy podatkowe: z tytułu podatków pośrednich o 14,9%, od osób prawnych – o 27,1% oraz od osób fizycznych – o 25,2%.

Dynamika realna produktu krajowego brutto^{a)} w latach 2000-2007

Wyszczególnienie	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	rok poprzedni=100							
Spożycie.....	102,9	102,3	103,0	102,6	104,0	102,7	105,1	104,2
w tym indywidualne	103,1	102,3	103,4	102,0	104,4	102,0	104,9	105,2
Akumulacja brutto	103,9	86,6	92,8	103,3	114,7	101,4	116,8	119,1
w tym nakłady brutto na środki trwałe	102,7	90,3	93,7	99,9	106,4	106,5	115,6	120,4
Popyt krajowy	103,1	98,7	100,9	102,7	106,0	102,4	107,6	107,3
Produkt krajowy brutto.....	104,3	101,2	101,4	103,9	105,3	103,6	106,2	106,5
Wartość dodana brutto	104,0	101,3	101,3	103,6	105,2	103,3	106,0	106,6
w tym:								
przemysł.....	106,3	99,3	99,5	107,8	110,5	103,5	110,0	107,7
budownictwo.....	99,6	92,5	91,0	97,1	101,8	107,8	112,5	115,6
usługi rynkowe.....	104,6	102,5	103,3	102,5	104,2	103,6	105,3	106,9

^{a)} Ceny średnioroczne roku poprzedniego.

Podstawowe wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju w latach 2000-2007

Wyszczególnienie a – rok poprzedni=100	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Ludność (w końcu okresu) w tys.....	38254	38242	38219 14924 ²⁾	38191	38174	38157	38125	38115 ¹⁾
Pracujący w gospodarce narodowej.....	15489	14996	12803	12641	12720	12891	13220	13600 ⁶⁾
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ³⁾ w tys.....	5312	5138	4912	4724	4684	4773	4918	5150
a	96,7	96,7	95,6	96,2	99,1	101,9	103,0	104,7
Przeciętna liczba emerytów i rencistów w tys.....	9412	9311	9237	9206	9213	9169	9151	9189 ¹⁾
a	99,6	98,9	99,2	99,7	100,1	99,5	99,8	100,4
Liczba bezrobotnych (w końcu okresu) w tys.....	2703	3115	3217	3176	3000	2773	2309	1747
a	115,0	115,3 19,4 ²⁾	103,3 20,0 ²⁾	98,7	94,5	92,4	83,3	75,6
Stopa bezrobocia (w końcu roku) w %.....	15,1	17,5	18,0	20,0	19,0	17,6	14,8	11,4
Ceny towarów i usług konsumpcyjnych								
rok/rok	110,1	105,5	101,9	100,8	103,5	102,1	101,0	102,5
grudzień/grudzień	108,5	103,6	100,8	101,7	104,4	100,7	101,4	104,0
Przeciętne wynagrodzenie nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw ³⁾⁴⁾ w zł.....	2056,80	2203,14	2277,43	2341,53	2438,57	2515,85	2643,92	2888,20
Przeciętne wynagrodzenie realne brutto w gospodarce narodowej ⁴⁾ ....a	101,0	102,5	100,7	103,4	100,7	101,8	104,0	108,6 ⁵⁾
w tym:								
w sektorze przedsiębiorstw ³⁾⁴⁾ .....a	101,3	101,6	101,5	102,0	100,8	101,2	104,2	106,7
Przeciętna realna emerytura i renta z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych brutto.....a	97,7	104,7	104,6	104,1	100,6	100,3	106,2	100,0 ¹⁾
Mieszkania oddane do użytkowania w tys.....	87,8	106,0	97,6	162,7	108,1	114,1	115,4	133,8
Globalna produkcja rolnicza (ceny stałe).....a	94,4	105,8	98,1	99,2	107,5	95,8	98,8	106,0 ¹⁾
roślinna.....a	94,2	108,6	93,3	94,3	116,7	88,2	94,8	109,2 ¹⁾
zwierzęca.....a	94,7	102,5	103,4	104,8	97,3	105,2	102,6	102,9 ¹⁾
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny stałe).....a	106,7	100,6	101,1	108,3	112,6	103,7	111,2	109,5 ¹⁾
Produkcja budowlano-montażowa ⁷⁾ (ceny stałe).....a	101,4	88,3	95,9	101,6	101,8	108,0	115,9	ok. 112 ¹⁾
Rentowność obrotu brutto ⁸⁾ w %.....	1,9	0,7	0,8	2,8	6,0	4,9	5,8	6,4 ⁵⁾
Rentowność obrotu netto ⁸⁾ w %.....	0,7	-0,3	-0,2	1,7	4,8	3,9	4,7	5,2 ⁵⁾
Handel zagraniczny								
eksport w mln euro.....	34373,4	40194,8	43499,3	47526,4	59698,0	71423,5	87925,9	92672,0 ⁹⁾
import w mln euro.....	53084,6	56034,5	58480,2	60353,8	71354,3	81169,7	100784,1	107445,1 ⁹⁾
saldo w mln euro.....	-18711,2	-15839,7	-14980,9	-12827,4	-11656,3	-9746,2	-12858,2	-14773,1 ⁹⁾
Budżet państwa								
dochody w mld zł.....	135,7	140,5	143,5	152,1	156,3	179,8	197,6	236,0 ¹⁾
wydatki w mld zł.....	151,1	172,9	183,0	189,2	197,8	208,1	222,7	252,9 ¹⁾
wynik w mld zł.....	-15,4	-32,4	-39,4	-37,0	-41,5	-28,4	-25,1	-16,9 ¹⁾
PKB.....a	104,3	101,2	101,4	103,9	105,3	103,6	106,2	106,5 ⁶⁾
spożycie ogółem.....a	102,9	102,3	103,0	102,6	104,0	102,7	105,1	104,2 ⁶⁾
spożycie indywidualne.....a	103,1	102,3	103,4	102,0	104,4	102,0	104,9	105,2 ⁶⁾
akumulacja brutto.....a	103,9	86,6	92,8	103,3	114,7	101,4	116,8	119,1 ⁶⁾
nakłady brutto na środki trwałe.....a	102,7	90,3	93,7	99,9	106,4	106,5	115,6	120,4 ⁶⁾
wartość dodana brutto.....a	104,0	101,3	101,3	103,6	105,2	103,3	106,0	106,6 ⁶⁾
przemysł.....a	106,3	99,3	99,5	107,8	110,5	103,5	110,0	107,7 ⁶⁾
budownictwo.....a	99,6	92,5	91,0	97,1	101,8	107,8	112,5	115,6 ⁶⁾
usługi rynkowe.....a	104,6	102,5	103,3	102,5	104,2	103,6	105,3	106,9 ⁶⁾

¹⁾ Dane wstępne.

²⁾ Dane opracowano z uwzględnieniem liczby pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników: w liczniku (i w 2003) – Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, w mianowniku – Powszechnego Spisu Rolnego 1996.

³⁾ W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

⁴⁾ Łącznie z obowiązkową składką na ubezpieczenia społeczne.

⁵⁾ Dane za okres styczeń-wrzesień.

⁶⁾ Szacunek wstępny.

⁷⁾ Produkcja budowlano-montażowa wykonana systemem zleciowym przez podmioty budowlane na terenie kraju.

⁸⁾ Dla podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 49 osób bez względu na rodzaj działalności.

⁹⁾ Dane za okres styczeń-listopad.

Podstawowe wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju

Wyszczególnienie a – analogiczny okres poprzedniego roku=100 b – okres poprzedni=100 c – miesiąc kończący kwartał (grudzień poprzedniego roku=100)	2006				2007			
	kwartały							
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Ludność (w końcu okresu) w tys.	38144	38132	38134	38125	38116	38116	38125	38115 ¹⁾
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ²⁾ w tys.	4867	4893	4928	4984	5067	5125	5175	5232
a	102,6	102,6	103,2	103,7	104,1	104,8	105,0	105,0
Przeciętna liczba emerytów i rencistów w tys.	9151	9153	9146	9152	9175	9191	9190	9200
a	99,5	99,8	99,9	100,0	100,3	100,4	100,5	100,5
Liczba bezrobotnych (w końcu okresu) w tys.	2822,0	2487,6	2363,6	2309,4	2232,5	1895,1	1777,8	1746,6
a	92,4	88,0	85,6	83,3	79,1	76,2	75,2	75,6
Stopa bezrobocia (w końcu okresu) w %	17,8	15,9	15,2	14,8	14,3	12,3	11,6	11,4
Ceny towarów i usług konsumpcyjnych .....a	100,6	100,8	101,4	101,3	102,0	102,4	102,0	103,5
b	100,0	100,9	100,2	100,3	100,7	101,2	99,9	101,6
c	100,1	101,0	101,2	101,5	100,7	102,0	101,9	103,5
Ceny produkcji sprzedanej przemysłu .....a	100,6	102,3	103,5	102,8	103,3	102,0	101,7	102,3
Przeciętne wynagrodzenie nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw ²⁾³⁾ w zł	2539,55	2582,33	2627,53	2822,51	2737,78	2812,61	2891,06	3105,06
Przeciętne wynagrodzenie realne brutto w sektorze przedsiębiorstw ²⁾³⁾ .....a	104,3	103,9	104,1	104,5	105,9	106,5	108,1	106,5
Przeciętna realna emerytura i renta z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych brutto .....a	103,7	107,4	106,8	106,7	103,6	99,2	99,5	98,1
Przeciętna realna emerytura i renta rolników indywidualnych brutto .....a	101,7	105,7	105,1	104,9	102,1	97,7	97,9	96,3
Mieszkania oddane do użytkowania od początku roku w tys.	28,3	50,4	76,6	115,4	27,0	52,9	86,4	133,8
Produkcja sprzedana przemysłu ²⁾⁴⁾ (ceny stałe) a	112,4	112,1	112,3	110,8	113,0	108,5	108,1	109,6
Produkcja budowlano-montażowa ²⁾⁵⁾ od początku roku (ceny stałe) .....a	104,5	109,2	114,3	117,5	151,1	130,2	120,2	115,7
Rentowność obrotu brutto ⁶⁾ od początku roku w %	4,8	5,6	5,8	5,8	6,1	6,5	6,4	.
Rentowność obrotu netto ⁶⁾ od początku roku w %	3,6	4,5	4,7	4,7	4,9	5,3	5,2	.
Handel zagraniczny ⁷⁾ (od początku roku)								
eksport w mln euro	20640,2	42319,0	64204,4	87925,9	23904,2	48368,9	73590,6	92672,0 ⁸⁾
import w mln euro	23145,9	47751,4	72951,8	100784,1	27516,5	56359,5	85553,0	107445,1 ⁸⁾
saldo w mln euro	-2505,7	-5432,4	-8747,4	-12858,2	-3612,3	-7990,6	-11962,4	-14773,1 ⁸⁾
Budżet państwa (od początku roku)								
dochody w mln zł	46785,0	92310,6	144181,7	197639,8	55396,5	115346,7	174924,3	235976,5 ¹⁾
wydatki w mln zł	56060,4	110004,8	158791,9	222702,9	60573,5	118993,3	174745,4	252898,2 ¹⁾
wynik w mln zł	-9275,4	-17694,2	-14610,2	-25063,1	-5177,0	-3646,6	178,9	-16921,7 ¹⁾
PKB .....a	105,4	106,3	106,6	106,6	107,2	106,4	106,4	.
spożycie indywidualne .....a	105,0	104,4	105,2	104,7	106,9	105,1	105,2	.
nakłady brutto na środki trwałe .....a	109,0	115,9	118,0	116,6	126,2	120,8	119,8	.

1) Dane wstępne.

2) W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

3) Łącznie z obowiązkową składką na ubezpieczenia społeczne.

4) Dynamikę produkcji sprzedanej przemysłu podano w cenach bazowych, tj. bez obciążeń podatkami VAT i akcyzowym, ale łącznie z dotacjami przedmiotowymi.

5) Produkcja budowlano-montażowa wykonana systemem zleceń przez podmioty budowlane na terenie kraju. Dynamikę produkcji budowlano-montażowej podano w cenach bazowych.

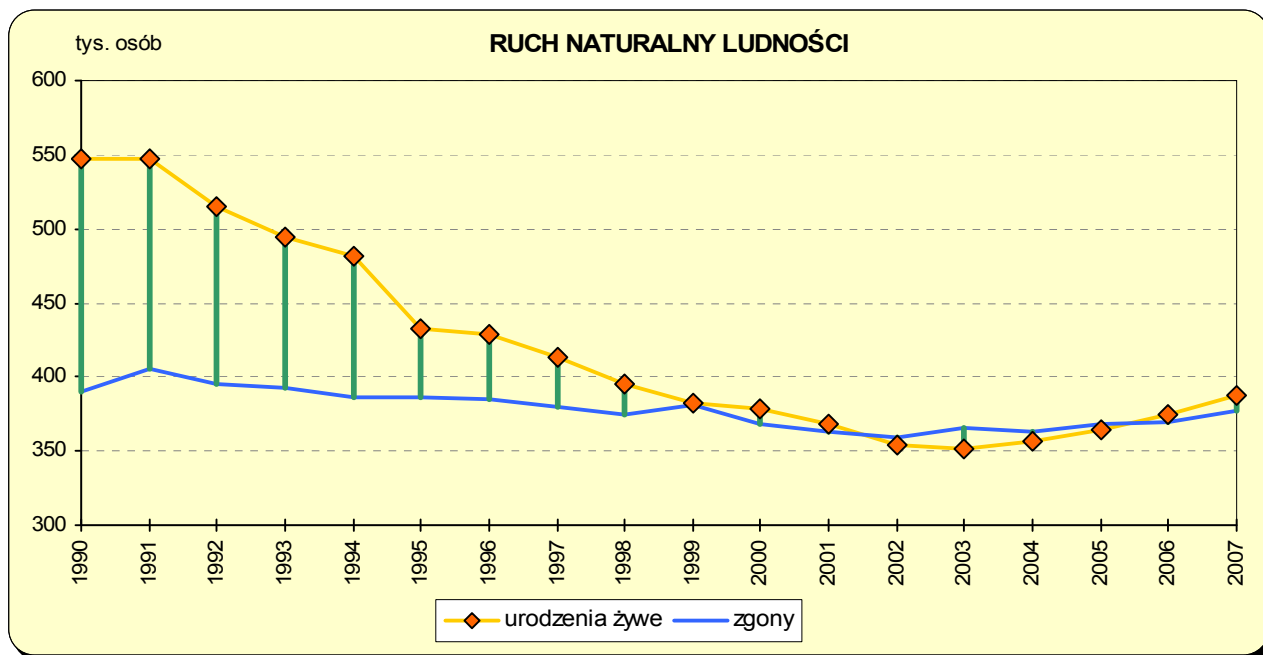
6) Dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 49 osób bez względu na rodzaj działalności.

7) Od I kwartału 2007 r. – dane tymczasowe.

8) Dane za okres styczeń-listopad.

Sytuacja demograficzna Polski

Według wstępnych szacunków, w końcu 2007 r. **ludność Polski** liczyła ok. 38115 tys. osób, tj. o 10 tys. mniej niż przed rokiem. Liczba ludności Polski zmniejsza się już od 11 lat – w latach 1997–2007 obniżyła się o 175 tys. Ujemne **tempo przyrostu ludności** wynosiło od minus 0,01% w 1997 r. do minus 0,08% w 2006 r., w minionym roku – minus 0,03%.

Bezpośrednią przyczyną zmniejszania się liczby ludności Polski – obserwowaną w długim okresie – jest notowany w latach 1984–2003 spadek liczby urodzeń przy prawie nieistotnych zmianach w liczbie zgonów. Od 1993 r. urodzenia utrzymują się na poziomie poniżej 500 tys., a od 1998 r. – poniżej 400 tys. Polska nadal znajduje się w okresie depresji urodzeniowej, przy czym od 2004 r. obserwuje się stopniowy wzrost liczby urodzeń.

W 2007 r. – głównie w wyniku pozytywnych zmian w poziomie urodzeń – przyrost naturalny był dodatni i wyniósł prawie 11 tys.; przeciętnie na każde 10 tys. ludności przybyły 3 osoby (w 2006 r. – 1 osoba, a na początku lat 90-tych ubiegłego stulecia – ponad 40 osób). **Dodatni przyrost naturalny odnotowano drugi rok z rzędu**; cztery wcześniejsze lata charakteryzowały się ubytkiem naturalnym, w 2005 r. wyniósł on minus 3,9 tys., w 2003 r. jego wartość osiągnęła minus 14,1 tys. i była najwyższą z dotychczas zanotowanych.

Pod względem liczby ludności Polska znajduje się na 31 miejscu wśród krajów świata i na 6 w krajach Unii Europejskiej. W przypadku gęstości zaludnienia plasujemy się w grupie średnio zaludnionych państw europejskich. Na 1 km² powierzchni mieszkają 122 osoby; w miastach około 1095, na terenach wiejskich 51. Nadal maleje liczba i udział mieszkańców miast w ogólnej ludności

kraju; obecnie ludność miejska stanowi niewiele ponad 61%, natomiast sukcesywnie rośnie liczba ludności zamieszkającej na wsi.

W minionym roku przyrost liczby ludności odnotowano w województwach: małopolskim, mazowieckim, pomorskim i wielkopolskim, przy czym zwiększanie się liczby ludności w tych województwach jest obserwowane od początku bieżącego stulecia. W 2007 r. liczba ludności zmniejszyła się w porównaniu z 2006 r. w największym stopniu w województwie opolskim, łódzkim, świętokrzyskim oraz lubelskim. W pozostałych województwach obserwowany jest również spadek liczby ludności, jednak tempo ubytku rzeczywistego jest wyraźnie słabsze niż w 2006 r.

Drugim składnikiem ubytku rzeczywistego powodującego zmniejszanie się liczby ludności Polski jest ujemne (podobnie jak w poprzednich latach) saldo migracji zagranicznych¹, tzw. definitywnych (na pobyt stały). Szacuje się, że w 2007 r. **ujemne saldo definitywnych migracji zagranicznych**² wyniosło ok. 21 tys. i było o ok. 15 tys. mniejsze niż w 2006 r., w którym odnotowano gwałtowny wzrost liczby emigracji na pobyt stały. Systematycznie wzrastała liczba imigrantów (najczęściej powracających Polaków) – z 7 tys. w 2003 r. do ok. 15 tys. w 2007 r. (dane wstępne).

Szacuje się, że w końcu 2006 r. na emigracji czasowej (powyżej 2 miesięcy) poza granicami Polski, przebywało ok. 1950 tys. mieszkańców naszego kraju³, w tym ponad 1600 tys. w Europie. Zdecydowana większość czasowych emigrantów⁴ z Polski przebywa w krajach członkowskich UE – w latach 2004-2006 liczba emigrantów z Polski w UE podwoiła się z ok. 750 tys. w końcu 2004 r. do ok. 1550 tys. w końcu 2006 r. Według wstępnych szacunków liczba imigrantów⁵ przebywających w Polsce czasowo wynosiła w końcu 2006 r. około 200 tys.

W 2007 r. zarejestrowano **388 tys. urodzeń żywych**, co oznacza wzrost o prawie 14 tys. w stosunku do roku 2006, ale o 30% urodzeń mniej niż w 1990 r. i blisko połowę mniej (ponad 46%) niż w 1983 r., który był szczytowym rokiem ostatniego wyżu demograficznego (724 tys. urodzeń). W 2007 r. współczynnik urodzeń wyniósł 10,2‰ (o 0,4 pkt więcej niż w roku poprzednim, ale o ponad 4 pkt mniej niż w 1990 r. i 9,5 pkt mniej niż w 1983 r.).

W latach 1984-2003 z roku na rok rodziło się coraz mniej dzieci, miniony rok był czwartym z kolei, w którym odnotowano większą ich liczbę w stosunku do roku 2003 – najbardziej niekorzystnego dla rozwoju demograficznego. Zwiększenie natężenia urodzeń ma miejsce zarówno wśród rodzin zamieszkających w miastach, jak i na wsi – z niewielką przewagą dla ludności miejskiej –

¹ Szacunek liczby i struktury ludności opracowywany metodą bilansową uwzględnia wyłącznie migracje na pobyt stały.

² Dane o migracjach dotyczące I-III kwartału 2007 r. pochodzą z rejestru ludności PESEL (MSWiA), dane dla IV kwartału zostały wstępnie oszacowane.

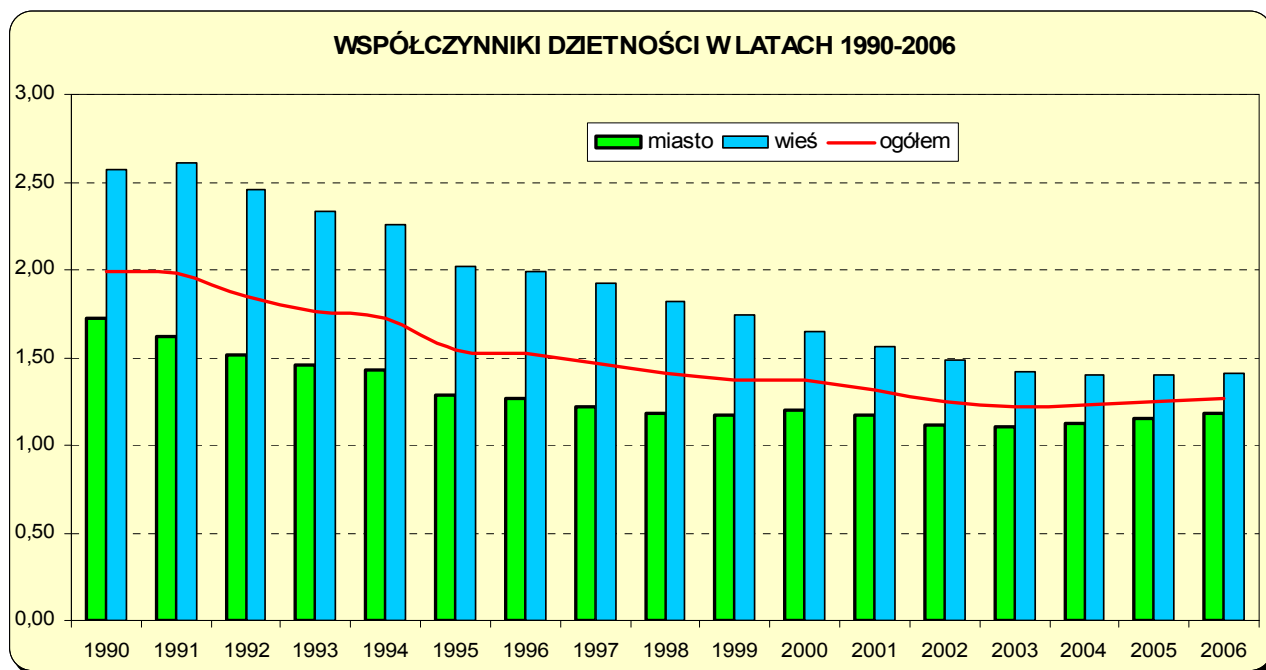
³ Szacunek uwzględnia także tych Polaków, którzy od dłuższego czasu przebywali poza granicami Polski, w tym w krajach UE, bez względu na ich status pobytu.

⁴ Osoby przebywające czasowo za granicą (bez względu na czas tego pobytu) są uwzględniane w opracowywanych przez GUS bilansach liczby i struktury mieszkańców Polski. Osoby, których czasowa nieobecność w Polsce wynosi co najmniej rok, powinny być zaliczone do rezydentów kraju przebywania.

⁵ Imigranci przebywający w Polsce czasowo (bez względu na okres pobytu) nie są uwzględniani w bilansach stanu i struktury ludności.

ale współczynnik urodzeń na wsi jest w dalszym ciągu wyższy. W 2006 r. współczynnik urodzeń na wsi wyniósł 10,5‰, a w mieście - 9,3‰ (w 2005 r. – odpowiednio 10,4‰ i 9,0‰).

Pomimo rosnącej liczby urodzeń – w dalszym ciągu poziom reprodukcji nie gwarantuje prostej zastępowalności pokoleń – nadal **utrzymuje się obserwowany od 1989 r. okres depresji urodzeniowej**. W 2006 r. współczynnik dzietności wyniósł 1,27, co oznacza wzrost (o 0,05 pkt) w stosunku do odnotowanego w 2003 r., w którym wskaźnik ten był najniższy od ponad 50 lat.

Wynikiem przeobrażeń demograficznych z lat 90-tych jest między innymi przesunięcie najwyższej płodności kobiet z grupy wieku 20-24 lata do grupy 25-29 lat. Konsekwencją zmiany zachowań prorodzinnych jest również podwyższenie zarówno średniego wieku rodzenia dziecka, który w 2006 r. wynosił 27,6 roku (wobec ok. 26 lat w połowie lat 90-tych), jak i średniego wieku urodzenia pierwszego dziecka – 25,6 w 2006 r. (ok. 23 lata w latach 90-tych).

Na dzietność kobiet w istotnym stopniu wpływa liczba zawieranych związków małżeńskich. Zdecydowana większość dzieci (w 2006 r. - ponad 80%) rodzi się w rodzinach tworzonych przez prawnie zawarte związki małżeńskie, przy czym prawie połowa dzieci rodzi się w okresie pierwszych trzech lat trwania małżeństwa rodziców. Jednocześnie od kilkunastu lat systematycznie **rośnie odsetek urodzeń pozamałżeńskich**. Na początku lat 90-tych ze związków pozamałżeńskich rodziło się ok. 6-7% dzieci, zaś w ostatnich latach 17-19%. Odsetek ten jest zdecydowanie wyższy w miastach – w 2006 r. wynosił prawie 22%, zaś na wsi – niespełna 15%.

Rosnący współczynnik dzietności pozamałżeńskiej przy równoległym zmniejszającym się ogólnym współczynniku dzietności może oznaczać, że zwiększa się liczba rodzin tworzonych przez związki partnerskie lub wzrasta liczba matek samotnie wychowujących dzieci - tworzących rodziny niepełne.

Szacuje się, że w 2007 r. zarejestrowano **prawie 249 tys. związków małżeńskich** – o ponad 22 tys. więcej niż rok wcześniej. Współczynnik małżeństw (liczony na 1000 ludności) wzrósł o 0,6 pkt. do poziomu 6,5‰. Częstość zawierania małżeństw jest nieznacznie niższa w miastach. Niezmiennie wśród nowozawartych związków ok. 86% stanowią małżeństwa pierwsze, tj. panien z kawalerami. Małżeństwa wyznaniowe, tj. zawarte w kościołach i jednocześnie zarejestrowane w urzędach stanu cywilnego, stanowią około 70% zawieranych prawnie związków. **Średni wiek kobiet** zawierających związek małżeński (mediana wieku) wynosił w **2006 r. 25 lat**, wobec niepełna 23 lat na początku lat 90-tych, z kolei wśród **mężczyzn wzrósł o około 1,5 roku - do 27 lat**. Nowożeńcy w miastach są o ok. 1,5 roku starsi od mieszkających na wsi.

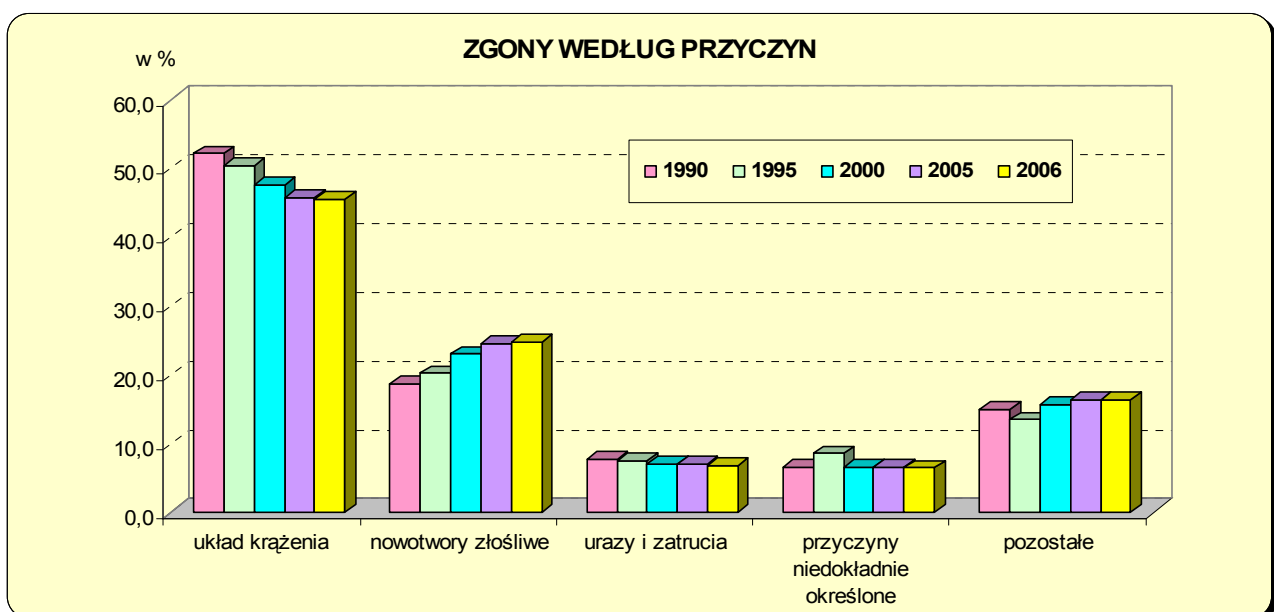
Ze wstępnych danych wynika, że w 2007 r. liczba rozwodów zmniejszyła się o prawie 7 tys. w stosunku do poprzedniego roku, **rozwiodło się ponad 65 tys. par małżeńskich**, współczynnik zmniejszył się o 0,2 pkt i wyniósł 1,7‰.

Wśród rozwiedzionych w 2006 roku małżeństw ok. 63% wychowywało w momencie rozwodu **ponad 67 tys. nieletnich dzieci** (będących w wieku do 18 lat).

Po obserwowanym w latach 2001-2005 systematycznym wzroście liczby prawnie orzeczonych separacji – w 2007 r., (podobnie jak w 2006 r.), odnotowano zmniejszenie liczby separacji – do ok. 5 tys.

Wstępne dane wskazują, że w 2007 r. **zmarło ponad 377 tys. osób**, tj. o prawie 8 tys. więcej niż w 2006 r., a współczynnik umieralności zwiększył się o 0,2 pkt. do poziomu 9,9‰. W ogólnej liczbie osób zmarłych ok. 47% stanowią kobiety. Po okresie spadku umieralności w latach 1992-1998, od 1999 r. obserwuje się wzrost rejestrowanych zgonów – do ok. 360-380 tys. rocznie.

Do głównych przyczyn zgonów należą w Polsce choroby układu krążenia i choroby nowotworowe, które stanowią ponad 70% wszystkich zgonów.

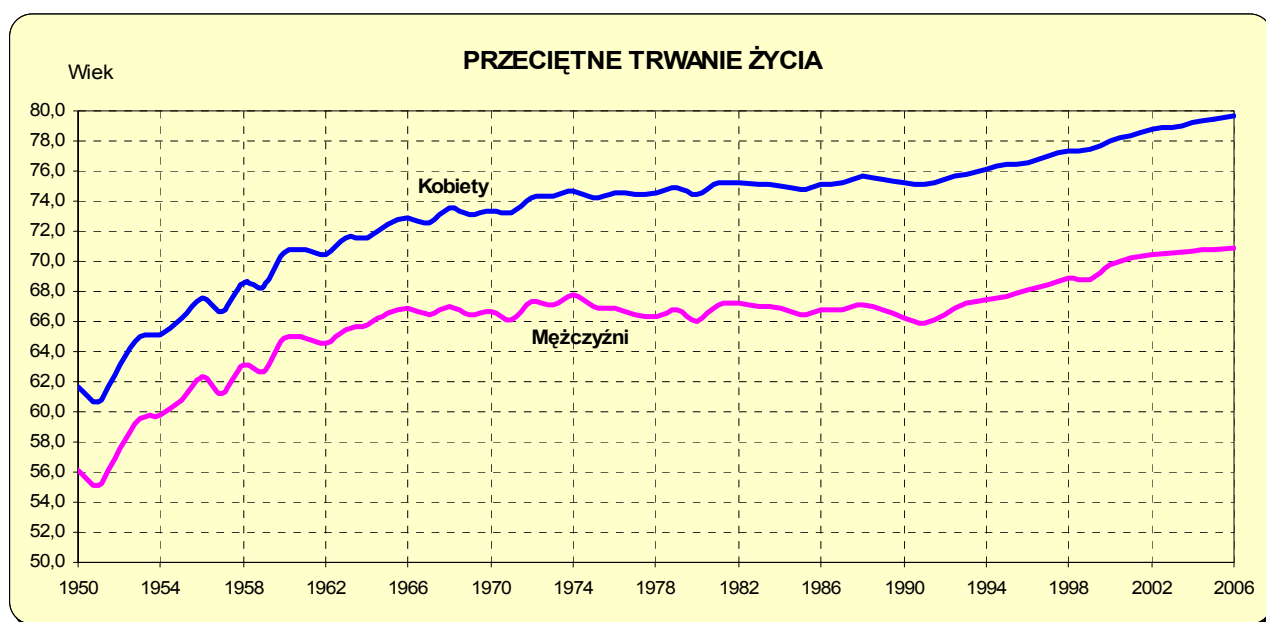
W zakresie umieralności z powodu chorób układu krążenia od kilku lat obserwuje się istotną poprawę. W pierwszej połowie lat 90-tych choroby te były przyczyną ponad 52% ogółu zgonów; na początku tego stulecia – prawie 48%, zaś w 2006 r. stanowiły 45,6% wszystkich przyczyn. Wśród kobiet umieralność w wyniku chorób układu krążenia jest zdecydowanie wyższa, ich udział w ogólnej liczbie zgonów wśród kobiet wynosi prawie 52%, a wśród mężczyzn – ok. 40%.

Niekorzystnym zjawiskiem jest bardzo **szybki wzrost liczby zgonów powodowanych chorobami nowotworowymi**, przy jednoczesnym wzroście liczby nowych zachorowań. W 1990 r. nowotwory złośliwe były przyczyną 18,7% zgonów, w 2000 r. stanowiły 23%, a obecnie 24,8% wszystkich przyczyn (wśród mężczyzn stanowią niewiele ponad 26%; wśród kobiet – ponad 23%).

Stopniowo **zmniejsza się także odsetek zgonów powodowanych urazami i zatruciami**, które obecnie stanowią 6,8% wszystkich zgonów, wobec 7,6% na początku lat 90-tych. W tym przypadku także występuje duże zróżnicowanie umieralności według płci; wśród mężczyzn urazy i zatrucia stanowią 9,6% przyczyn zgonów, a wśród kobiet ok. 3,5%.

W 2007 r. zarejestrowano **2,3 tys. zgonów dzieci w wieku poniżej 1 roku życia**, co oznacza niewielki wzrost (o niespełna 0,1 tys.) w stosunku do roku poprzedniego. Pozytywny – obserwowany nieprzerwanie – trend malejącej umieralności niemowląt potwierdza współczynnik wyrażający liczbę zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych, który w minionym roku zmniejszył się (o 0,1 pkt) do poziomu 5,9‰ (w 1990 r. wynosił 19,3‰).

Obserwowana od początku lat 90-tych poprawa sytuacji w zakresie umieralności korzystnie wpływa na długość trwania życia Polaków, przy czym nadal utrzymuje się duża różnica między trwaniem życia mężczyzn i kobiet. W 2006 r. przeciętne trwanie życia **dla mężczyzn wynosiło 70,9 lat, a dla kobiet - 79,6 lat**. W porównaniu do początku lat 90-tych trwanie życia wydłużyło się o prawie 5 lat dla mężczyzn oraz o ok. 4,5 roku dla kobiet.

W Polsce występuje zjawisko **wysokiej nadumieralności mężczyzn**. Mimo, że w dekadzie lat 90-tych różnica między przeciętnym trwaniem życia kobiet i mężczyzn malała, początek bieżącego stulecia przyniósł ponowny wzrost tej wartości do 8,7 roku w 2006 r.

W ogólnej liczbie ok. 38115 tys. ludności Polski **kobiety** stanowią prawie **52%**; na 100 mężczyzn przypada ich 107 (wśród ludności miejskiej 111, zaś na obszarach wiejskich 101). Liczebna przewaga mężczyzn występuje wśród ludności w wieku do 44 roku życia – gdzie na 100 mężczyzn przypada 97 kobiet; w wieku powyżej 44 lat współczynnik feminizacji wynosi 124, przy czym w najstarszych rocznikach wieku (65 lat i więcej) na 100 mężczyzn przypadają średnio 164 kobiety.

W 2006 roku **mediana wieku** ludności Polski wynosiła **37 lat**; dla mężczyzn – 35 lat, dla kobiet – 39 (w 2000 r. odpowiednio: 35,4, 33,4, 37,4). Ludność zamieszkała w miastach jest starsza – średni wiek wynosi 38,2 lat, zaś dla mieszkańców wsi – 35,2 lat.

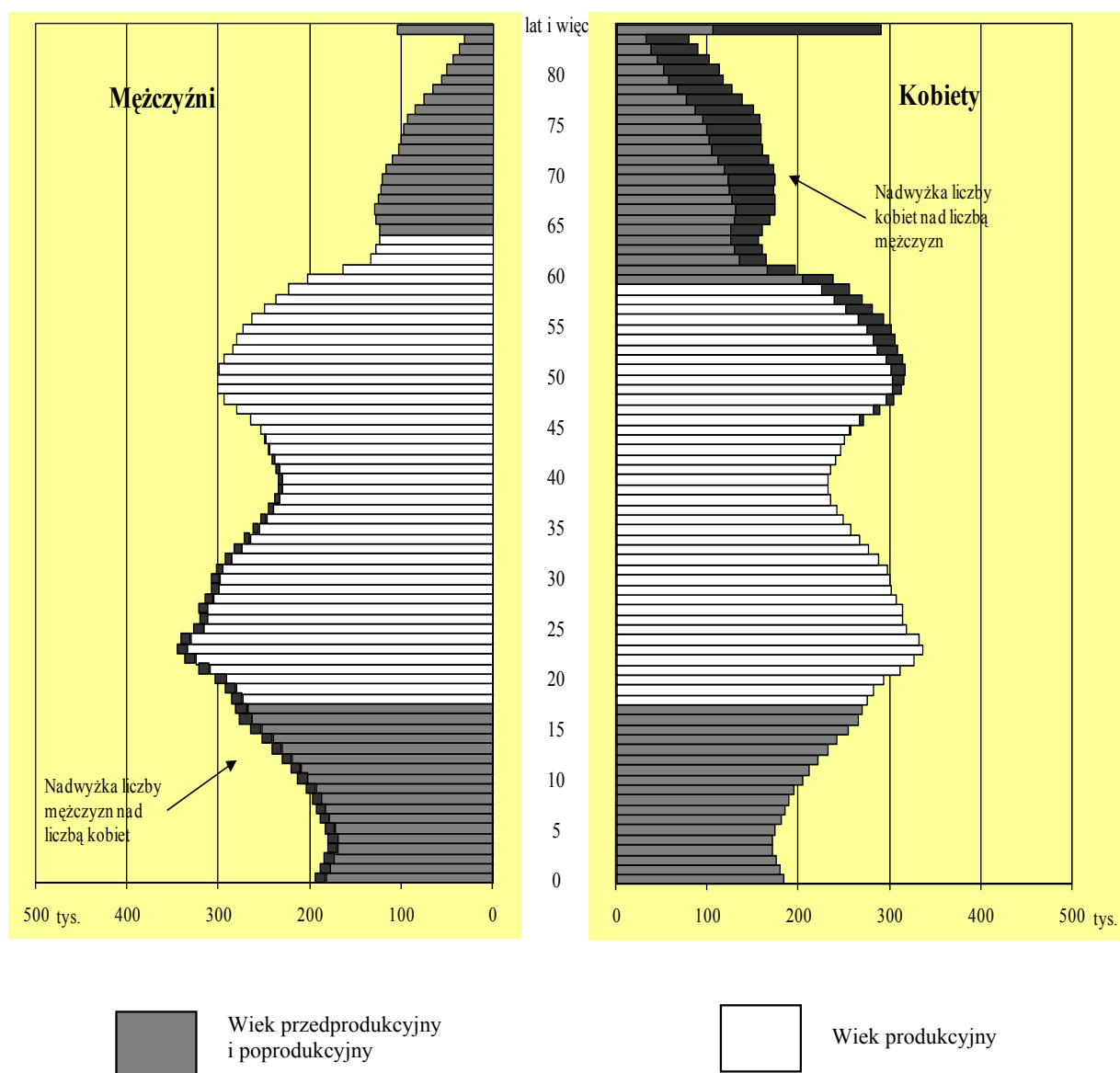
Rezultatem przemian w procesach demograficznych jest **gwałtowne zmniejszanie się liczby dzieci i młodzieży** (0-17 lat), ich udział w ogólnej liczbie ludności obniżył się do ok. 20% z 29% w 1990 r. (w 2000 r. odsetek ten wynosił ok. 24,4%). Dzieci w wieku poniżej 15 roku życia stanowią obecnie niespełna 16% ogólnej populacji, wobec prawie 25% w 1990 r. (w 2000 r. – ponad 19%). Szczególnie duże zmiany można zaobserwować także w grupie osób **w wieku produkcyjnym** (kobiety w wieku 18-59 lat, mężczyźni – 18-64 lata). Od 1990 r. odsetek osób w wieku zdolności do pracy (w ogólnej liczbie ludności) wzrósł o 6 pkt, tj. z poziomu ok. 58% do **ponad 64%** (w 2000 r. wynosił prawie 61%), przy czym tempo przyrostu ludności w wieku produkcyjnym jest coraz wolniejsze. Począwszy od 2002 roku wiek produkcyjny osiągają coraz mniej liczne roczniki 18-latków. W 2001 roku było ich ponad 694 tys., zaś w 2007 r. na rynek pracy mogło wejść tylko 569 tys. 18-latków. Jednocześnie występuje **proces starzenia się zasobów siły roboczej** powodowany zwiększaniem się liczby osób w wieku niemobilnym, tj. powyżej 44 roku życia. Udział ludności w tym wieku wynosi 24,4% i jest o ponad 3 pkt większy niż w 2000 r. Szacuje się, że **w latach 2001-2007 liczba ludności w wieku produkcyjnym zwiększyła się o ponad 1,2 mln**, tj. corocznie przybywało średnio prawie 200 tys. osób. Przyrost liczby ludności w tej grupie był bardzo zróżnicowany: w 2001 r. przybyło 265 tys. osób w wieku produkcyjnym, natomiast w 2007 r. (według danych wstępnych) – ok. 68 tys.

W ostatnich latach obserwowany jest także **dalszy wzrost liczby osób w wieku emerytalnym** (mężczyźni 65 lat i więcej, kobiety 60 lat i więcej). Udział tej grupy ludności w ogólnej populacji wynosi 15,9% (w 2000 r. – prawie 15%, a w 1990 r. niespełna 13%). Szacuje się, że w końcu 2007 r. ludność w wieku poprodukcyjnym liczyła ponad 6 mln osób wobec 5,6 mln w 2000 r.

Coraz mniej korzystne stają się relacje między poszczególnymi grupami wieku ludności – co obrazuje **współczynnik obciążenia ekonomicznego**; na 100 osób w wieku produkcyjnym

przypada **56** osób w wieku nieprodukcyjnym - tj. 25 osób w wieku poprodukcyjnym oraz 31 w wieku 0-17 lat, podczas gdy w 2000 r. wielkość współczynnika obciążenia wynosiła 64 (24 – dla poprodukcyjnego i 40 – przedprodukcyjnego), a w 1990 r. odpowiednio – 74, 22 i 52.

PIRAMIDA WIEKU LUDNOŚCI⁶ (stan w dniu 30.06.2007 r.)

⁶ W prezentowanym bilansie stanu i struktury ludności:

- uwzględnione zostały osoby, które czasowo wyemigrowały za granicę i chociaż są one w Polsce zameldowane na stałe – nie są już polskimi rezydentami, jeśli ich czas pobytu za granicą wynosi co najmniej 1 rok. W zdecydowanej większości osoby te są w wieku produkcyjnym mobilnym,
- nie zostali uwzględnieni imigranci przebywający w Polsce czasowo – bez względu na okres ich przebywania; jeśli czas ich pobytu w Polsce wynosi co najmniej 1 rok powinni być zaliczeni do polskich rezydentów.

Podstawowe dane demograficzne dla lat 1990-2007

Wyszczególnienie	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007 ^{a)}
Ludność ogółem w tys. (w dn. 31.XII).....	38073	38284	38254	38242	38219	38191	38174	38157	38125	38115
Przyrost roczny w tys.....	85	19	-9	-12	- 24	-28	-17	-17	-32	-10

a) Wstępny szacunek.

Edukacja i wychowanie w Polsce w roku szkolnym 2007/2008

W roku szkolnym 2007/2008 funkcjonowało ogółem ok. 17 tys. placówek wychowania przedszkolnego: 8 tys. przedszkoli i 9 tys. oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych. W stosunku do roku poprzedniego, liczba placówek ogółem nieznacznie się zmniejszyła (o 1,0%), w tym wzrosła liczba przedszkoli (o 2,8%) przy jednoczesnym spadku liczby oddziałów przedszkolnych (o 4,2%). Przedszkola stanowiły 46,8% placówek i przeważały w miastach (74,4%). Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych stanowiły 53,2% wszystkich placówek i dominowały na wsi (73,5%). Wychowaniem przedszkolnym objęto 872,4 tys. dzieci, tj. o 9,7 tys. więcej niż w roku poprzednim (wzrost o 1,1%).

W systemie oświaty od kilku lat widoczny jest spadek liczby uczniów we wszystkich typach szkół (z wyjątkiem zasadniczych szkół zawodowych) wynikający ze zmniejszającej się z roku na rok populacji dzieci i młodzieży w wieku szkolnym.

Liczba szkół podstawowych w roku szkolnym 2007/2008 wyniosła 14,3 tys. i była o 1,5% mniejsza w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym. Ogółem w szkołach podstawowych uczyło się 2,4 mln dzieci – liczba uczniów w tych szkołach zmniejszyła się o 4,4% w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym.

Pomimo spadku liczby uczniów w gimnazjach, liczba tych szkół w porównaniu z rokiem szkolnym 2006/2007 wzrosła o 0,2%. Liczba uczniów kształcących się w gimnazjach (1,47 mln osób) zmniejszyła się o blisko 5,0% w stosunku do poprzedniego roku szkolnego.

Podobnie jak liczba uczniów, zmniejszyła się liczba absolwentów szkół podstawowych i gimnazjów. Liczba absolwentów szkół podstawowych z roku szkolnego 2006/2007, która wyniosła 467,0 tys., była o 2,0% niższa w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym, natomiast w gimnazjach (514,6 tys. osób) była niższa o 2,9% w stosunku do roku szkolnego 2005/2006.

W roku szkolnym 2007/2008 działało blisko 15 tys. szkół ponadgimnazjalnych, o 3,7% mniej niż w poprzednim roku szkolnym. Największą popularnością cieszyły się licea ogólnokształcące, do których uczęszczało 889,3 tys. uczniów, tj. 40,6% wszystkich uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

W roku szkolnym 2007/2008 nastąpił dalszy, choć stosunkowo niewielki, spadek liczby zasadniczych szkół zawodowych (o ok. 0,3% w stosunku do roku poprzedniego). W szkołach tych uczyło się prawie 241,3 tys. uczniów, czyli o ponad 2,0% więcej w porównaniu z ubiegłym rokiem szkolnym (a w klasach pierwszych o 4,6% więcej). W ogólnej liczbie uczniów zasadniczych szkół zawodowych kobiety stanowiły 28,9%.

W przypadku techników, łącznie z technikami uzupełniającymi, zanotowano zmniejszenie liczby placówek w porównaniu do roku szkolnego 2006/2007 o 4,5%. Nastąpił również niewielki spadek liczby uczniów w klasach pierwszych techników (największy spadek odnotowano w technikach uzupełniających – o 21% w porównaniu z rokiem poprzednim). Udział kobiet wśród uczniów techników w roku szkolnym 2007/2008 stanowił 37,5%.

Znaczny spadek liczby placówek w porównaniu z rokiem szkolnym 2006/2007 (o ok. 15,7%) odnotowano w przypadku liceów profilowanych. Zmniejszyła się również o 39,4% w stosunku do ubiegłego roku szkolnego liczba uczniów klas pierwszych liceów profilowanych. Procentowy udział kobiet w ogólnej liczbie uczniów tych placówek wyniósł 58,6% i, poza szkołami artystycznymi, jest to najwyższy udział kobiet w strukturze uczniów spośród pozostałych typów szkół ponadgimnazjalnych.

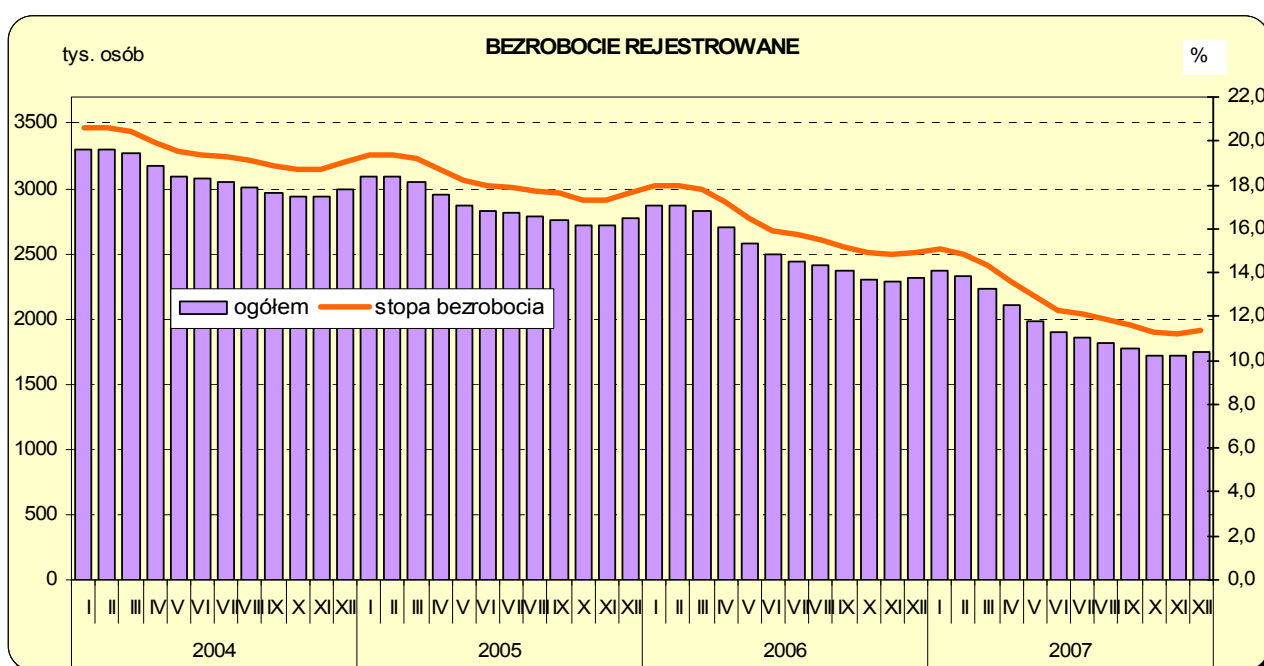
W roku szkolnym 2007/2008 nastąpił wzrost liczby liceów ogólnokształcących (o 1,9%) w stosunku do poprzedniego roku szkolnego. Pomimo wzrostu liczby placówek, liczba uczniów zmniejszyła się o ok. 1,7% w porównaniu z ubiegłym rokiem szkolnym. W liceach ogólnokształcących kształci się więcej dziewcząt niż chłopców. W roku szkolnym 2007/2008 stanowiły one 57,1% ogółu uczniów. Liczba absolwentów zmniejszyła się o 4,5% w porównaniu z ubiegłym rokiem szkolnym.

W przypadku szkół policealnych, liczba placówek zmniejszyła się o 5,6% w stosunku do roku szkolnego 2006/2007. Spadkowi uległa jednocześnie liczba uczniów, w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym o 3,3%.

W roku akademickim 2007/2008 w szkołach wyższych kształciło się ok. 1,9 mln studentów, tj. o 0,2% mniej niż w poprzednim roku akademickim. To już drugi rok z rzędu, gdzie odnotowano spadek liczby studentów, na który wpływ mogły mieć w dużym stopniu zmiany demograficzne (z roku na rok zmniejsza się liczba ludności w wieku 19-24 lata). Spośród wszystkich szkół wyższych 71,3% to uczelnie niepubliczne. Wśród studentów przeważali jednak studenci uczelni publicznych, których było 1,3 mln, co stanowiło 65,9% ogółu studentów. W ogólnej liczbie studentów kobiety stanowiły 56,4%. Liczba absolwentów w roku akademickim 2006/2007 wzrosła o blisko 16,1 tys. (tj. o 4,1%) w stosunku do roku akademickiego 2005/2006.

Rynek pracy

Wysoki wzrost gospodarczy w 2007 r. spowodował umocnienie się obserwowanych od wstąpienia Polski do Unii Europejskiej pozytywnych tendencji zachodzących na rynku pracy. Dalszy i znacząco większy niż w poprzednich latach wzrost liczby pracujących w gospodarce narodowej oraz intensywnie malejąca liczba bezrobotnych rejestrujących się w urzędach pracy spowodowały znaczne obniżenie liczby osób bezrobotnych oraz stopy bezrobocia – do poziomu najniższego od 2001 roku. Jednocześnie w strukturze osób bezrobotnych zwiększył się udział grup w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym przede wszystkim osób powyżej 50 roku życia.

Według danych szacunkowych na dzień 31 grudnia 2007 roku liczba **pracujących w gospodarce narodowej** zwiększyła się o około 3,0%, tj. 400 tys. w ujęciu rocznym i wyniosła 13,6 mln osób.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w 2007 r. wyniosło 5149,8 tys. osób i było o 4,7% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu odpowiednio o 3,0% w poprzednim roku). Zmniejszyło się tempo spadku przeciętnego zatrudnienia w sekcji górnictwo (do 1,8% w skali roku) oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę (do 0,7%). W pozostałych sekcjach obserwowano dalszy wzrost przeciętnego zatrudnienia. Wyjątkowo dynamicznie zwiększało się ono w sekcji: budownictwo (o 9,1%), hotele i restauracje (o 7,4%), handel i naprawy oraz obsługa nieruchomości i firm (po 6,7%). Spośród działów/grup o znaczącym udziale w zatrudnieniu, największy wzrost przeciętnego zatrudnienia odnotowano w jednostkach produkujących pojazdy samochodowe, przyczepy i naczepy (o 11,8%), maszyny i aparaturę

elektryczną (o 9,9%), wyroby z metali (o 9,8%), w grupie wznoszenie budynków i budowli; inżynieria lądowa i wodna (o 9,6%), w dziale handel detaliczny; naprawa artykułów użytku osobistego i domowego (o 9,2%) oraz produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (o 9,1%). Spadek przeciętnego zatrudnienia wystąpił w produkcji odzieży i wyrobów futrzarskich (o 5,4%), w górnictwie węgla kamiennego i brunatnego; wydobywaniu torfu (o 2,9%) oraz w dziale wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 1,1%).

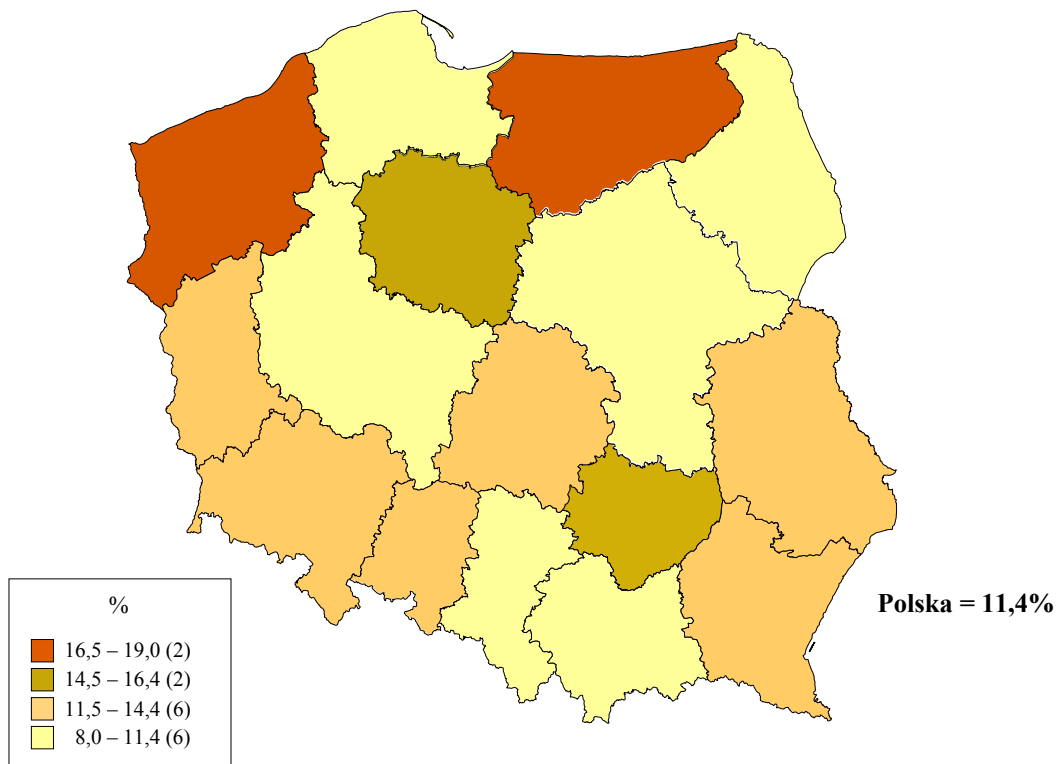
W grudniu 2007 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ukształtowało się na poziomie 5241,2 tys. osób i było o 4,9% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 4,1% w grudniu 2006 r.).

Przeciętne zatrudnienie w poszczególnych sekcjach sektora przedsiębiorstw kształtowało się następująco:

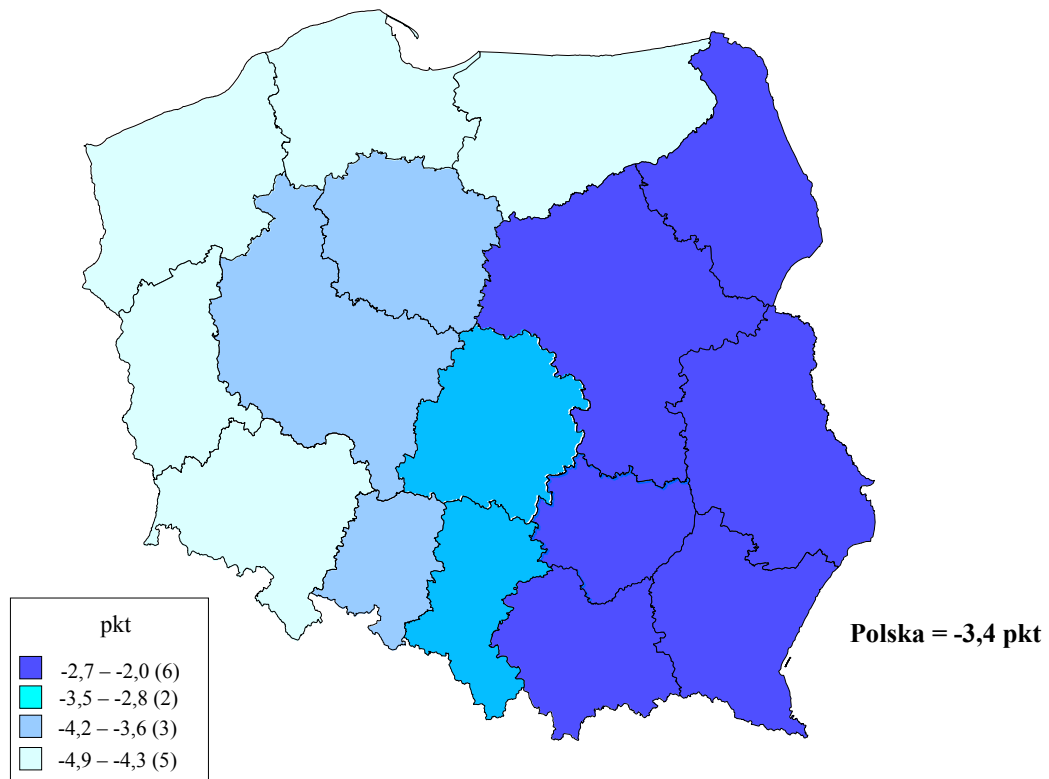
Wyszczególnienie	XII 2007		I–XII 2007	
	w tys.	analogiczny okres poprzedniego roku=100		w tys.
Sektor przedsiębiorstw	5241,2	104,9	104,7	5149,8
w tym:				
Przemysł	2595,4	103,5	103,5	2565,4
górnictwo	176,3	98,1	98,2	177,8
przetwórstwo przemysłowe	2220,2	104,4	104,3	2188,7
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę.....	198,9	99,5	99,3	198,9
Budownictwo	364,8	107,3	109,1	358,5
Handel i naprawy	990,6	107,9	106,7	955,9
Hotele i restauracje	91,6	107,6	107,4	91,4
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	512,2	102,9	102,9	508,4
Obsługa nieruchomości i firm	511,8	107,4	106,7	497,1

W końcu grudnia 2007 r. liczba **bezrobotnych zarejestrowanych** w urzędach pracy wyniosła 1746,6 tys. i była o 562,8 tys. niższa niż przed rokiem oraz (ze względu na sezonowość) o 27,1 tys. wyższa od notowanej przed miesiącem. Również **stopa bezrobocia** w porównaniu z poprzednim miesiącem zwiększyła się (o 0,2 pkt) i wyniosła 11,4%. W skali roku spadła ona natomiast o 3,4 pkt (przed rokiem odpowiednio o 2,7 pkt). W stosunku do grudnia 2006 roku udział bezrobotnych w cywilnej ludności aktywnej zawodowo obniżył się we wszystkich województwach, przy czym znacząco bardziej w zachodniej części kraju: w woj. zachodniopomorskim (o 4,9 pkt) oraz dolnośląskim i lubuskim (po 4,8 pkt). Najwyższą stopę bezrobocia rejestrowanego nadal notowano w woj. warmińsko-mazurskim (19,0%) i zachodniopomorskim (16,6%), dla których w poprzednim roku wskaźnik ten przekraczał jeszcze 20,0%. Najniższa stopa bezrobocia cechowała woj. wielkopolskie (8,0%), małopolskie (8,8%), mazowieckie (9,2%) oraz śląskie (9,3%).

STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO W 2007 R.
Stan w końcu grudnia

ZMIANY STOPY BEZROBOCIA REJESTROWANEGO
W okresie grudzień 2006 r.– grudzień 2007 r.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych i stopa bezrobocia kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2006				2007			
	kwartały							
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Bezrobotni zarejestrowani (w końcu okresu)								
w tys. osób	2822,0	2487,6	2363,6	2309,4	2232,5	1895,1	1778,8	1746,6
analogiczny okres poprzedniego roku=100.....	92,4	88,0	85,6	83,3	79,1	76,2	75,2	75,6
Bezrobotni nowo zarejestrowani								
w tys. osób	720,3	573,4	696,8	701,8	632,9	535,6	653,2	669,5
analogiczny okres poprzedniego roku=100.....	107,0	95,5	91,9	92,2	87,9	93,4	93,7	95,4
Bezrobotni wyrejestrowani								
w tys. osób	671,2	907,9	820,8	756,0	709,9	873,0	770,5	700,7
analogiczny okres poprzedniego roku=100.....	108,2	110,0	99,5	101,0	105,8	96,2	93,9	92,7
Płynność bezrobocia (napływ-odpływ)	49,0	-334,5	-123,9	-54,2	-77,0	-337,4	-117,3	-31,2
Stopa bezrobocia (w końcu okresu) w %	17,8	15,9	15,2	14,8	14,3	12,3	11,6	11,4

Liczba **nowo zarejestrowanych** bezrobotnych w 2007 r. wyniosła 2491,2 tys. osób i była o 7,5% mniejsza niż przed rokiem. W przeciwieństwie do roku poprzedniego większość nowych rejestracji stanowiły kobiety (50,3%, wobec 48,5% w 2006 r.). Najliczniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, a ich udział zwiększył się w skali roku o 2,1 pkt do 80,6%. Osoby dotychczas niepracujące stanowiły 29,0% bezrobotnych nowo zarejestrowanych ogółem (wobec 30,0% przed rokiem).

Z ewidencji bezrobotnych **skreślono** 3054,1 tys. osób, tj. o 3,2% mniej niż w 2006 r. Główną przyczyną wyrejestrowania nadal było podjęcie pracy, w wyniku którego z rejestru wykreślono 1266,4 tys. bezrobotnych (o 10,4% mniej niż przed rokiem). W konsekwencji udział tej grupy osób w ogóle wyrejestrowanych obniżył się o 3,3 pkt do 41,5%. Pracę niesubsydiowaną (w tym sezonową) podjęło 1080,7 tys. osób, a subsydiowaną (m.in. prace interwencyjne i roboty publiczne) – 185,8 tys. osób (w roku poprzednim odpowiednio 1249,8 tys. i 163,0 tys.). Spośród pozostałych osób wykreślonych z ewidencji, istotnie zwiększył się udział osób wyrejestrowanych w związku z rozpoczęciem szkolenia lub stażu u pracodawców (o 1,4 pkt w skali roku do 11,4%). Większy był także odsetek osób, które wykreślono w wyniku niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy (31,1% wobec 30,8% przed rokiem) oraz osób, które dobrowolnie zrezygnowały ze statusu bezrobotnego (o 0,3 pkt do 4,3%). Udział osób, które nabyły prawa emerytalne lub rentowe zmniejszył się o 0,1 pkt i wyniósł 0,6%.

Bez prawa do zasiłku w końcu grudnia ub. roku pozostawało 1496,0 tys. osób, a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych zmniejszył się w porównaniu z analogicznym okresem 2006 r. o 0,8 pkt (do 85,7%).

Do osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy należą m.in. długotrwale bezrobotni⁷, których udział w zarejestrowanych ogółem wyniósł w końcu grudnia 2007 r. 62,6%, tj. o 3,1 pkt mniej niż przed rokiem. Znacząco zwiększył się odsetek osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia (o 2,9 pkt do 21,7%) a spadł – osób młodych (do 25 roku życia), które stanowiły 19,0% bezrobotnych ogółem (wobec 20,6% przed rokiem). Kwalifikacji zawodowych nie posiadało 31,2% zarejestrowanych (spadek w skali roku o 1,3 pkt), 4,4% samotnie wychowywało małe dzieci (wobec 3,8% przed rokiem), natomiast 3,9% stanowili niepełnosprawni (przed rokiem 3,1%).

W 2007 r. do urzędów pracy zgłoszono 1242,3 tys. **ofert zatrudnienia**, tj. o 11,2% więcej niż w roku poprzednim. Podobnie jak przed rokiem 23,9% wszystkich ofert pochodziło z sektora publicznego. Z danych na koniec grudnia wynika, że liczba ofert niewykorzystanych dłużej niż jeden miesiąc zwiększyła się w skali roku o 75,1% i stanowiła 44,8% ogółu dostępnych ofert (wobec 37,1% przed rokiem).

W końcu grudnia 2007 r. 131 zakładów pracy **zadeklarowało zwolnienie** w najbliższym czasie 10,6 tys. pracowników, w tym z sektora publicznego – 4,0 tys. osób (przed rokiem odpowiednio 188 zakładów, 11,6 tys. pracowników, w tym z sektora publicznego – 1,1 tys. osób).

W 2007 r. zarejestrowano 1736 **strajków**, w których uczestniczyło 59,9 tys. pracowników, tj. 26,2% zatrudnionych w jednostkach gdzie strajki te wystąpiły (w ub. roku odpowiednio 27 strajków, 24,6 tys. strajkujących, stanowiących 27,8%). Straty czasu pracy z tytułu uczestnictwa w strajkach wyniosły 1333,5 tys. roboczogodzin, tj. 22 godziny nieprzepracowane przez 1 strajkującego (w 2006 r. odpowiednio 254,8 tys. roboczogodzin tj. 10 godzin). Większość strajków stanowiły strajki w edukacji (88,9%) i w ochronie zdrowia (6,5%). Były to głównie 2-godzinne strajki ostrzegawcze przeprowadzone w placówkach oświatowych na terenie całego kraju, a także kilkunastodniowe strajki pracowników ochrony zdrowia. Ponadto wystąpiły strajki w transporcie pasażerskim międzymiastowym i w górnictwie. Główne postulaty strajkujących dotyczyły spraw płacowych. Strajkujący domagali się: zwiększenia nakładów na oświatę i służbę zdrowia, podwyżki wynagrodzeń nauczycieli i utrzymania uprawnień emerytalnych nauczycieli, wzrostu wynagrodzeń pielęgniarek oraz podwyżki płac w grupie zawodowej lekarzy i wprowadzenia dla nich minimalnej płacy zasadniczej w zależności od stopnia specjalizacji, a także dodatkowych płatnych urlopów szkoleniowych, podwyżki wynagrodzeń dla górników i podwyższenia ekwiwalentu barbórkowego.

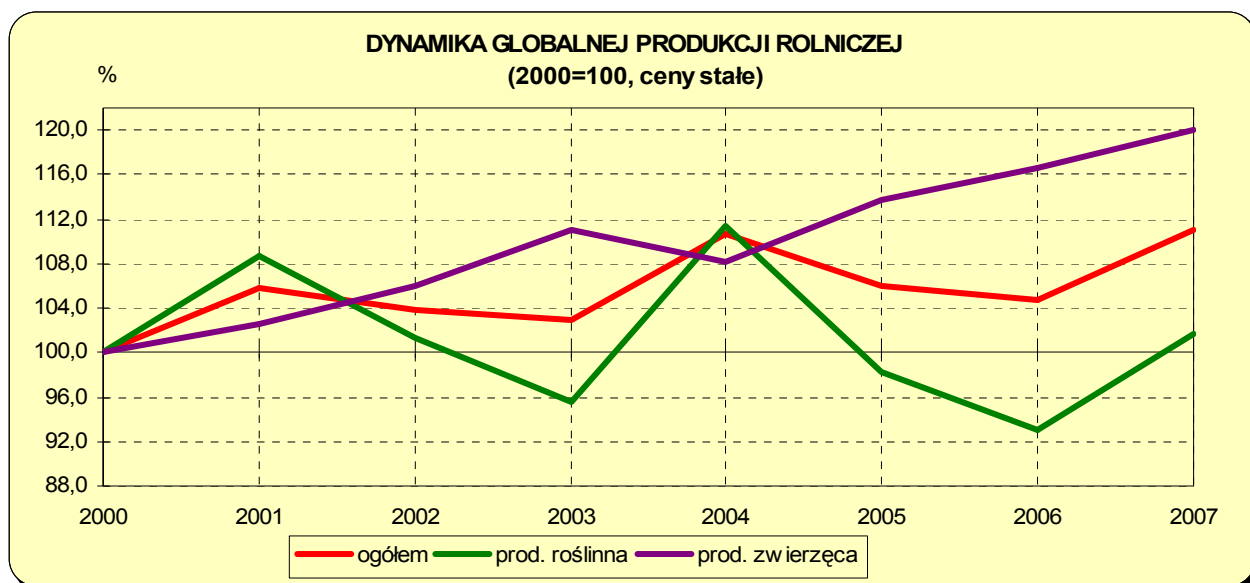
---

⁷ Zgodnie z ustawą z dnia 28 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, do długotrwale bezrobotnych zalicza się osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

Rolnictwo

Po dwóch latach spadku produkcji rolniczej, w 2007 r. uzyskano bardzo dobre wyniki produkcyjne. Wstępnie szacuje się, że **globalna produkcja rolnicza** zwiększyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 6,0%, przy czym wzrost produkcji roślinnej wyniósł 9,2%, a produkcji zwierzęcej 2,9%.

Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) globalnej produkcji rolniczej kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007 ^{a)}	2006	2007 ^{a)}
	rok poprzedni=100							struktura w %	
O g ó ł e m	105,8	98,1	99,2	107,5	95,7	98,8	106,0	100,0	100,0
Produkcja roślinna.....	108,6	93,3	94,3	116,7	88,1	94,8	109,2	50,2	55,9
Produkcja zwierzęca.....	102,5	103,4	104,8	97,3	105,2	102,6	102,9	49,8	44,1

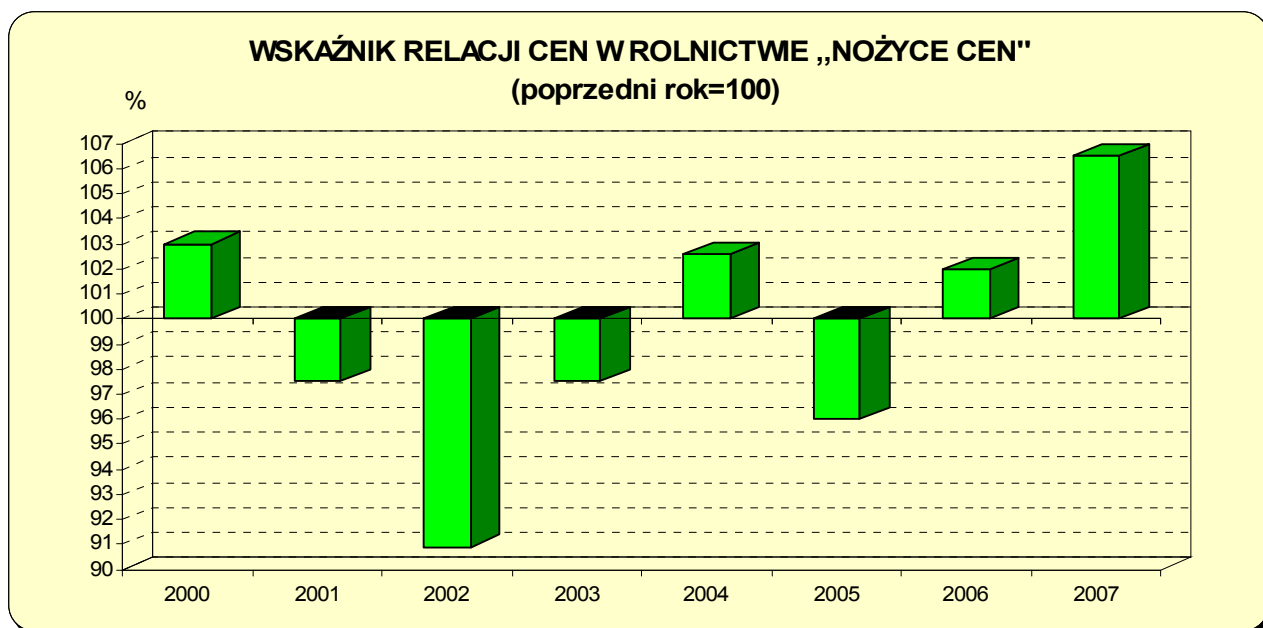
^{a)} Dane wstępne.

Wzrost **produkcji roślinnej** spowodowany był zwiększeniem w porównaniu z niskimi przed rokiem zbiorów wszystkich głównych ziemiopłodów rolnych, tj. zbóż (o 24,6%), ziemniaków (o 31,3%), buraków cukrowych (o 5,3%), rzepaku i rzepiku (28,7%) oraz warzyw gruntowych (o 13,1%). Na wysokość zbiorów wpłynął przede wszystkim wzrost plonowania, które było efektem korzystnych warunków agrometeorologicznych występujących w okresie wegetacji, jak również zwiększenie powierzchni zasiewów poszczególnych upraw przy nieco niższym zużyciu środków plonotwórczych niż przed rokiem.

Zwiększenie **produkcji zwierzęcej**, było wynikiem wzrostu produkcji żywca wołowego (łącznie z cielęcym) – o 1,5%, drobiowego – o 7,5%, jaj kurzych – o 1,8% i mleka – o 1,1%, przy jednoczesnym wzroście wartości pogłowia zwierząt gospodarskich, z wyjątkiem pogłowia trzody chlewnej.

W 2007 r. na rynku produktów rolnych bardzo wysoki poziom cen zbóż (pomimo lepszych niż w 2006 r. zbiorów) kształtował przede wszystkim zwiększony popyt (zarówno krajowy, jak i eksportowy) na ziarno. Przy znacznej podaży, zaznaczył się również wzrost cen produktów pochodzenia zwierzęcego, z wyjątkiem cen żywca wieprzowego i wołowego. Średnie **cenę zbóż** przekraczały poziom sprzed roku od ok. 48% do ok. 66% w skupie i do 58% na targowiskach. Spośród podstawowych produktów zwierzęcych średnie ceny żywca drobiowego i mleka wzrosły w skali roku odpowiednio o ok. 28% i o ok. 16%. W obrocie targowiskowym średnie ceny zwierząt gospodarskich były również wyższe niż w 2006 r., z wyjątkiem cen prosiąt, które obniżyły się o ponad 22%. Na obu rynkach ceny żywca wieprzowego kształtowały się na niższym poziomie (średnio w roku o 2,7% w skupie i o 0,6% na targowiskach) niż przed rokiem. Poziom cen skupu żywca wołowego był również niższy (o 2,6%) niż w 2006 r.

Szacuje się, że w 2007 r. w stosunku do roku poprzedniego poprawiły się rynkowe uwarunkowania produkcji rolnej. Przeciętny wzrost cen produktów rolnych sprzedawanych przez gospodarstwa indywidualne wyraźnie przekroczył dynamikę cen towarów i usług zakupywanych przez te gospodarstwa na cele bieżącej produkcji rolnej, inwestycyjne oraz konsumpcyjne. W 2007 r. przeciętne ceny podstawowych produktów rolnych, tj. przede wszystkim zbóż oraz drobiu rzeźnego i mleka były znacznie wyższe niż przed rokiem. Przy wysokiej dynamice cen otrzymywanych przez rolników za wyżej wymienione produkty rolne i jednoczesnym dużym wzroście cen towarów i usług zakupywanych przez rolników, **wskaźnik relacji cen („nożyce cen”)** zwiększył się w porównaniu z 2006 r. do 106,5 i, podobnie jak przed rokiem, był korzystny dla rolnictwa.

Dynamika cen produktów rolnych sprzedawanych przez rolników, cen towarów i usług zakupywanych przez gospodarstwa indywidualne oraz wskaźnik relacji cen („nożyce cen”) kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007 ^{a)}
	rok poprzedni=100							
Ceny produktów rolnych sprzedawanych	114,7	103,8	92,6	99,5	111,4	97,9	102,6	112,7
Ceny towarów i usług zakupywanych na cele bieżącej produkcji rolniczej, inwestycyjne, konsumpcyjne	111,4	106,5	101,9	102,1	108,6	102,0	100,6	106,0
Wskaźnik relacji cen („nożyce cen”) produktów rolnych sprzedawanych do towarów i usług zakupywanych	103,0	97,5	90,9	97,5	102,6	96,0	102,0	106,5

a) Dane wstępne.

W 2007 r. odnotowano wysoki wzrost cen towarów i usług zakupywanych na bieżącą produkcję rolniczą oraz przeznaczonych na cele inwestycyjne. Najbardziej zdrożały (o ponad 26%) nasiona siewne, drzewka i sadzonki. Ceny pasz wzrosły o 16,2%, a materiałów budowlanych o 13,0%. Nieznacznie (ponad 1%) wzrosły jedynie wskaźniki cen detalicznych środków ochrony roślin i usług weterynaryjnych.

Dynamika cen detalicznych środków do produkcji rolnej kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007 ^{a)}
	rok poprzedni=100							
Nasiona siewne, drzewka, sadzonki i inne.....	124,0	99,3	105,6	101,0	111,0	95,4	110,1	126,3
Nawozy mineralne lub chemiczne oraz wapniowe.....	107,3	108,8	101,6	100,5	114,0	107,9	100,4	106,6
w tym:								
azotowe	107,0	118,7	102,9	101,5	120,6	108,9	100,4	108,4
fosforowe.....	105,7	106,7	101,5	100,2	103,7	101,8	98,4	106,4
wapniowe.....	106,6	105,3	103,3	101,4	105,2	103,7	101,9	103,2
Środki ochrony roślin	104,3	102,1	100,5	99,4	101,9	101,7	100,8	101,1
Zwierzęta hodowlane i ptactwo	105,4	108,5	102,5	98,5	107,0	107,6	102,9	103,1
Pasze.....	110,2	108,1	98,1	102,6	112,1	90,4	99,1	116,2
Maszyny i narzędzia rolnicze	103,9	104,3	102,7	102,7	117,7	110,6	102,2	103,1
Materiały budowlane	106,6	105,8	100,6	100,1	111,1	104,9	100,9	113,0
Paliwa, oleje i smary techniczne (łącznie z węglem)	127,9	104,1	101,2	105,0	112,6	107,7	99,6	104,2
Obsługa maszynowa produkcji rolniczej i ogrodniczej	109,0	106,0	102,3	102,8	106,2	105,1	104,0	105,2
Usługi weterynaryjne	109,8	110,2	105,4	104,8	102,1	102,3	101,4	101,2

a) Dane wstępne.

W 2007 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, przy znacznym wzroście cen zbóż i mleka wystąpiła poprawa relacji cen środków produkcji dla rolnictwa do cen skupu tych produktów. Producenci żywca wieprzowego i wołowego znaleźli się w gorszej sytuacji. W celu pokrycia kosztów związanych z zakupem środków produkcji musieli sprzedać więcej żywca.

Relacje cen detalicznych wybranych środków produkcji dla rolnictwa do cen skupu podstawowych produktów rolnych:

Wyszczególnienie	Lata	Ceny środków produkcji wyrażone w:				
		dt				hl mleka
		pszenicy	żyta	żywca		
				wieprzowego	wołowego	
Ciągnik „Ursus 2812” – szt	2000	684	961	94	120	443
	2005	1714	2275	165	155	677
	2006	1484	1724	187	164	715
	2007^{a)}	1003	1163	204	176	656
Saletra amonowa – 1 dt.....	2000	0,88	1,2	0,12	0,16	0,57
	2005	2,1	2,8	0,20	0,19	0,83
	2006	1,7	2,0	0,22	0,19	0,84
	2007^{a)}	1,2	1,4	0,25	0,21	0,79
Mieszanka paszowa „PT-2” ^{b)} , dla tuczników – 1 dt	2000	1,5	2,1	0,20	0,26	0,96
	2005	2,3	3,0	0,22	0,20	0,89
	2006	1,8	2,0	0,22	0,19	0,84
	2007^{a)}	1,4	1,6	0,28	0,24	0,90
Olej napędowy letni – 1 hl.....	2000	5,0	7,0	0,69	0,88	3,2
	2005	10,3	13,7	1,0	0,93	4,1
	2006	8,8	10,2	1,1	0,98	4,2
	2007^{a)}	5,4	6,2	1,1	0,94	3,5

^{a)} Dane wstępne.

^{b)} W 2000 r. – wyłącznie mieszanka „T-2”.

Ogólna powierzchnia zasiewów pod zbiory 2007 r. wyniosła 1,1 mln ha i była o 9,2 tys. ha (o 0,1%) mniejsza niż w roku poprzednim. Powierzchnia uprawy **zbóż ogółem** (tj. zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, kukurydzy, gryki, prosa i innych zbożowych) wyniosła 8,4 mln ha i była zbliżona do ubiegłorocznej i do średniej z lat 2001-2005. W odniesieniu do roku poprzedniego wyraźnie (o 27,7%) zwiększyła się powierzchnia zasiewów rzepaku i rzepiku – do ok. 797 tys. ha. Zmniejszyła się natomiast m.in. powierzchnia uprawy ziemniaków (o 4,6%) do ok. 570 tys. ha, buraków cukrowych (o 5,6%) - do ok. 247 tys. ha, oraz warzyw gruntowych (o 2,8%) - do ok. 217 tys. ha.

Według danych wstępnych **zużycie nawozów mineralnych i chemicznych (NPK)** pod zbiory 2007 r. wyniosło ogółem 1970,7 tys. ton i w porównaniu z rokiem poprzednim było większe tylko o 0,2%. W przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych zużyto 121,8 kg NPK wobec 123,3 kg NPK przed rokiem, z tego nawozów azotowych - 65,3 kg (o 4,5% więcej niż przed rokiem), potasowych - 31,1 kg (o 6,0% mniej) i fosforowych 25,5 kg (o 7,9% mniej). Pod zbiory 2007 r. wystąpił dalszy, znaczny spadek (o 30,8%) zużycia **nawozów wapniowych (CaO)**, co w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych oznacza zmniejszenie nawożenia do 37,4 kg. Niskie zużycie nawozów wapniowych wpływa niekorzystnie na strukturę gleb, powodując ich zakwaszanie.

Nawożenie organiczne pochodzenia zwierzęcego kształtowało się na poziomie nieco niższym niż w 2006 r. Pod zbiory 2007 r. zastosowano 708,7 tys. t obornika w przeliczeniu na czysty składnik NPK, tj. 43,8 kg na 1 ha użytków rolnych.

Według wynikowego szacunku przeprowadzonego w listopadzie 2007 r., plony i zbiory głównych ziemiopłodów kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Zbiory			Plony		
	w mln ton	2006=100	2001–2005 ^{a)} = =100	z 1 ha w dt	2006=100	2001–2005 ^{a)} = =100
Zboża ogółem	27,1	124,6	101,4	32,5	125,0	101,9
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	25,3	123,8	102,1	31,6	123,4	102,3
pszenica	8,3	117,8	92,2	39,4	121,6	103,7
żyto	3,1	119,2	79,9	23,7	119,1	97,1
jęczmień	4,0	126,8	120,1	32,5	125,5	102,5
owies	1,5	141,3	108,7	25,1	130,7	101,6
pszenżyto	4,1	129,7	128,1	32,9	122,8	102,2
mieszanki zbożowe	4,3	126,0	107,8	28,3	129,2	102,9
Rzepak i rzepik	2,1	128,7	180,3	26,7	100,8	108,5
Ziemniaki	11,8	131,3	80,8	207	138,0	115,0
Buraki cukrowe	12,1	105,3	98,8	489	111,6	119,0
Warzywa gruntowe	5,0	113,1	107,2	x	x	x
Owoce z drzew	1,3	46,7	45,7	x	x	x
Owoce jagodowe	0,4	85,2	90,8	x	x	x

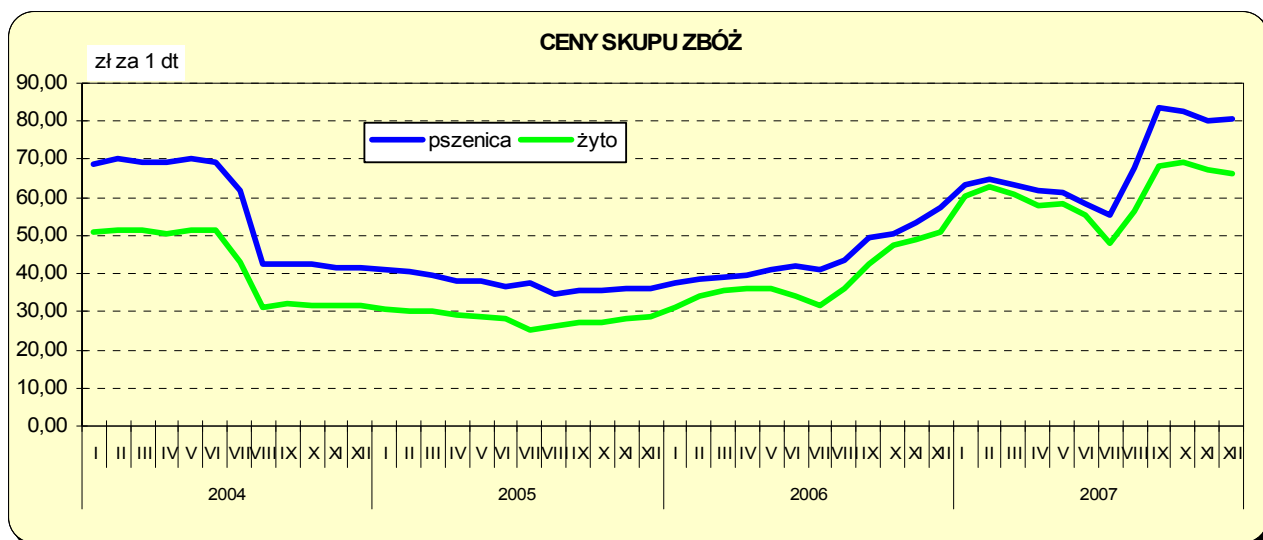
^{a)} Przeciętne roczne.

W 2007 r. zbiory upraw były wyższe niż w nieurodzajnym roku poprzednim, przy czym zbiory zbóż, rzepaku i rzepiku oraz warzyw gruntowych były również wyższe w porównaniu ze średnimi zbiorami uzyskanymi w latach 2001–2005. Zdecydowanie mniej niż w 2006 r. zebrano owoców z drzew (o 53,3%) oraz owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych (o 14,8%). Na tak drastyczny spadek zbiorów owoców z drzew wpłynęły przede wszystkim występujące w pierwszych dniach maja ujemne temperatury powietrza, które na większości plantacji spowodowały bardzo duże uszkodzenia pąków, kwiatów i zawiązków owocowych.

Skup zbóż podstawowych (z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) ze zbiorów 2007 r., w okresie lipiec-grudzień 2007 r.⁸ wyniósł 3046,3 tys. t, tj. o 2,0% więcej niż w porównywalnym okresie 2006 r. Pszenicy skupiono 2121,6 tys. t (25,5% zbiorów), a żyta – 294,1 tys. t (9,4% zbiorów), tj. mniej niż przed rokiem odpowiednio o ok. 1,7% i o 3,3%. W grudniu ub. roku skupiono 172,6 tys. t zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi,

⁸ Bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne.

bez ziarna siewnego), tj. o 26,4% mniej niż w analogicznym miesiącu 2006 r., w tym pszenicy – 128,3 tys. t, a żyta – 19,9 tys. t (mniej odpowiednio o 22,8% i o 10,3%).

W I półroczu 2007 r., przy obniżonej podaży zbóż ze zbiorów 2006 r. i jednocześnie znacznym zapotrzebowaniu na ziarno (zwłaszcza paszowe) spowodowanym przede wszystkim wysokim stanem pogłowia trzody chlewnej i drobiu, zahamowany został (utrzymujący się od początku sezonu 2006/2007) wzrost ich cen. Od marca ub. roku do lipca **ceny zbóż** wykazywały tendencję spadkową, chociaż nadal kształtowały się na bardzo wysokim poziomie. W okresie styczeń-czerwiec ub. roku ceny skupu pszenicy i żyta były wyższe niż przed rokiem odpowiednio o ok. 58% i o ok. 73%. Po żniwach, pomimo wyższych zbiorów (o ok. 25% w stosunku do roku poprzedniego) sezonowy spadek cen zbóż był krótkotrwały i wystąpił tylko w lipcu. Miesięczny spadek cen skupu pszenicy wynosił 5,1%, a żyta 14,0%, przy czym ceny ziarna były wyższe niż w lipcu 2006 r. odpowiednio o ponad 35% i o ok. 51%. Do końca III kwartału notowany był wzrost cen ziarna, który zahamowany został w ostatnich miesiącach ub. roku. Ceny skupu pszenicy (80,38 zł/dt) i żyta (66,22 zł/dt) w grudniu ub. roku były wyższe niż w lipcu odpowiednio o ok. 46% i o ok. 39%. W grudniu ub. roku, przy obniżonej podaży, ceny skupu zbóż zmieniły się nieznacznie w stosunku do poprzedniego miesiąca. Cena pszenicy w skupie i na targowiskach była wyższa niż przed rokiem odpowiednio o 40,4% i o 31,4%. Cena żyta przekroczyła poziom z grudnia ub. roku na obu rynkach o ok. 30%. W 2007 r. średnio za pszenicę w skupie płacono 69,96 zł/dt, a za żyto – 60,36 zł/dt, tj. więcej odpowiednio o 57,5% i o 60,0% niż w 2006 r. Średnie w roku notowania cen targowiskowych pszenicy (76,01 zł/dt) były wyższe o ponad 49% niż przed rokiem, a żyta (66,06 zł/dt) – wyższe o ponad 58%.

Zbiory ziemniaków w 2007 r. (11,8 mln t) w wyniku wysokiego plonowania były o ponad 31% większe od uzyskanych przed rokiem, ale na skutek systematycznego ograniczania powierzchni uprawy mniejsze o ok. 19% od średnich z lat 2001–2005. Powierzchnia uprawy ziemniaków w 2007 r. wynosiła blisko 0,6 mln ha i była mniejsza o 4,6% od powierzchni sprzed roku i o 29,9% od średniej z lat 2001–2005. Ceny ziemniaków w 2006 r. na skutek bardzo niskich zbiorów kształtowały się na rekordowo wysokim poziomie. Dopiero zwiększona podaż ziemniaków z ubiegłorocznych zbiorów wpłynęła na wyraźny spadek ich cen zarówno w skupie, jak i na targowiskach. W okresie lipiec-grudzień ub. roku skupiono (864,5 tys. t) o ponad 19% więcej ziemniaków niż w analogicznym okresie przed rokiem. W grudniu ub. roku przy podaży ziemniaków mniejszej o ok. 68% niż przed miesiącem i o ok. 42% niż przed rokiem średnia **cena** skupu (33,47 zł/dt) była ponad połowę wyższa niż w listopadzie, ale o ok. 14% niższa niż w grudniu przed rokiem. Na targowiskach ceny ziemniaków jadalnych (55,72 zł/dt) były zbliżone do notowanych w poprzednim miesiącu i również znacznie niższe (o 42,9%) niż w grudniu 2006 r. Średnio w roku cena ziemniaków w skupie wyniosła 29,36 zł/dt, a na targowiskach – 98,34 zł/dt i była odpowiednio niższa o 1,1% i wyższa o 12,6% niż przed rokiem.

Sytuacja w produkcji zwierzęcej, przy ograniczonej podaży zbóż i rosnącym poziomie ich cen, kształtowała się pod wpływem utrzymującego się wysokiego stanu pogłowia trzody chlewnej, rosnącego stanu pogłowia bydła oraz rozwoju produkcji drobiarskiej.

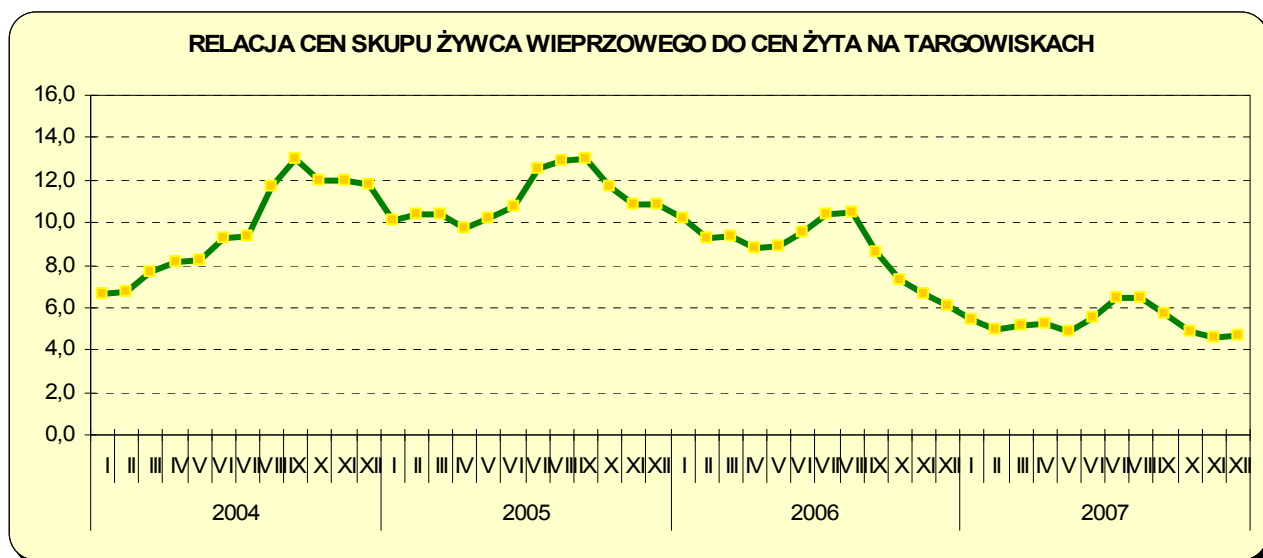
Skup żywca rzeźnego kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	Styczeń–czerwiec 2007		Styczeń–grudzień 2007 ^{a)}	
	w tys. t	analogiczny okres ub. roku=100	w tys. t	analogiczny okres ub. roku=100
Żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) w wbc				
O g ó ł e m ^{b)}	1485,8	106,2	2570,2	107,0
w tym:				
wołowy (łącznie z cielęcym)	171,5	106,1	265,3	105,2
wieprzowy.....	879,5	109,4	1441,6	106,5
drobiowy.....	429,2	100,5	855,0	108,3

^{a)} Za II półrocze dane meldunkowe. ^{b)} Wołowy, cielęcy, wieprzowy, barani, koński i drobiowy.

Zwiększona podaż żywca rzeźnego, przy ograniczonym popycie, wpływała na poziom cen żywca wieprzowego i wołowego. W 2007 r. ceny żywca wieprzowego były niższe od notowanych przed rokiem, kiedy przy wysokiej podaży kształtowały się na niskim poziomie. W okresie styczeń–czerwiec 2007 r. **ceny żywca wieprzowego** w skupie wahały się od 3,16 zł w styczniu do 3,51 zł/kg w czerwcu, kiedy były o 1,3% niższe niż przed rokiem. W obrocie targowiskowym w końcu I półrocza osiągnęły ten sam poziom, ale były o 1,2% wyższe niż w czerwcu ub. roku. Po wzroście

cen w III kwartale ub. roku, po raz pierwszy za 1 kg żywca wieprzowego płacono ponad 4 zł. W IV kwartale ceny ponownie obniżyły się. W grudniu ub. roku skup żywca wieprzowego (88,2 tys. t) był mniejszy o 14,6% niż przed miesiącem i o 12,2% niż przed rokiem. Cena 1 kg żywca wieprzowego, w skupie – 3,36 zł/kg i na targowiskach 3,54 zł/kg, zmieniła się nieznacznie w stosunku do poprzedniego miesiąca i w porównaniu do cen sprzed roku była wyższa odpowiednio o 2,0% i o 3,8%. Średnio w 2007 r. za 1 kg żywca wieprzowego płacono w skupie 3,44 zł, a na targowiskach 3,59 zł, tj. mniej odpowiednio o 2,7% i o 0,6% niż w analogicznym okresie ub. roku. Niski poziom cen żywca wieprzowego przy wysokich cenach zbóż, wpłynął radykalnie na spadek opłacalności tuczu trzody chlewnej. Relacja średniej ceny skupu 1 kg żywca wieprzowego do 1 kg żyta (wg cen targowiskowych) kształtowała się na wyjątkowo niskim poziomie. Po raz pierwszy od marca 1993 r. była niższa od 6, w grudniu wyniosła 4,7 wobec 6,1 przed rokiem. Niekorzystne relacje cen trzody chlewnej do cen zbóż, utrzymujące się od jesieni ub. roku wpłynęły na rozpoczęcie procesu redukcji stada. W końcu marca ub. roku pogłowie trzody chlewnej zmniejszyło się do 18,0 mln szt i było o 1,0% mniejsze niż przed rokiem. Wyniki lipcowego badania wskazywały na utrzymywanie się negatywnych tendencji spadkowych, a wyniki badania przeprowadzonego w końcu listopada ub. roku na pogłębienie spadkowej fazy cyklu świńskiego. Pogłowie trzody chlewnej według stanu z listopada ub. roku wyniosło 17621,4 tys. szt, i było o ok. 1,2 mln szt (o 6,3%) mniejsze niż przed rokiem. Zmniejszyła się liczebność wszystkich grup wagowo-użytkowych w stadzie, przy czym bardzo wysoki spadek odnotowano w grupie trzody chlewnej o wadze 50 kg i więcej z przeznaczeniem na chów – o 11,0%, w tym pogłowia loch prośnych – o 12,7%. Potwierdzeniem nasilania się niekorzystnych tendencji w chowie trzody chlewnej, przy zmniejszonym pogłowie prosiąt (o 5,2%) był bardzo niski poziom ich cen. W grudniu za 1 prosię płacono na targowiskach średnio ok. 75 zł, a średnio w 2007 r. – ok. 83 zł, tj. mniej niż analogicznym okresie przed rokiem o ok. 13% i o ok. 22%.

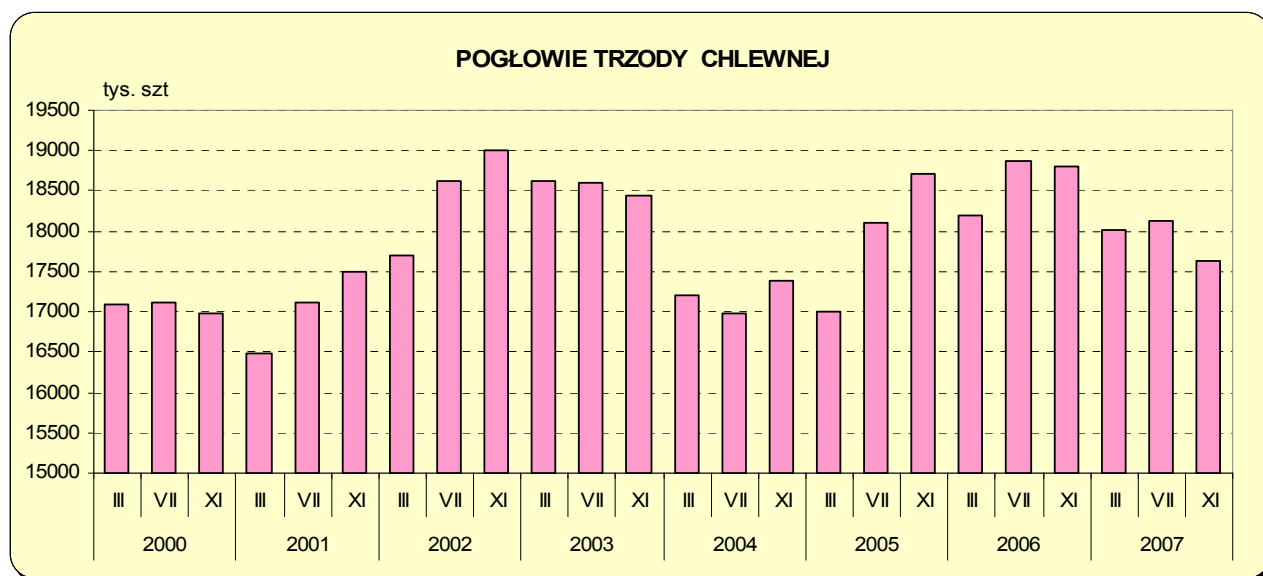

Według kolejnych badań reprezentacyjnych **pogłowie trzody chlewnej** kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	Marzec 2007		Lipiec 2007		Listopad ^{a)} 2007		
	w tys. szt	rok poprzedni= =100	w tys. szt	rok poprzedni= =100	w tys. szt	rok poprzedni= =100	w odsetkach
Ogółem	18021,2	99,0	18128,5	96,0	17621,4	93,7	100,0
Prosięta do 20 kg.....	5625,7	94,6	5695,5	93,0	5540,6	94,8	31,5
Warchlaki od 20 kg do 50 kg	4916,4	104,5	4722,1	96,6	4460,4	93,0	25,3
Trzoda chlewna o wadze 50 kg i więcej:							
na ubój	5660,9	100,5	5896,4	98,9	5991,3	94,5	34,0
na chów.....	1818,2	94,6	1814,5	95,3	1629,1	89,0	9,2
w tym lochy.....	1770,4	94,9	1767,4	95,2	1587,0	88,8	9,0
w tym prośne	1136,9	93,4	1119,0	95,9	998,4	87,3	5,7

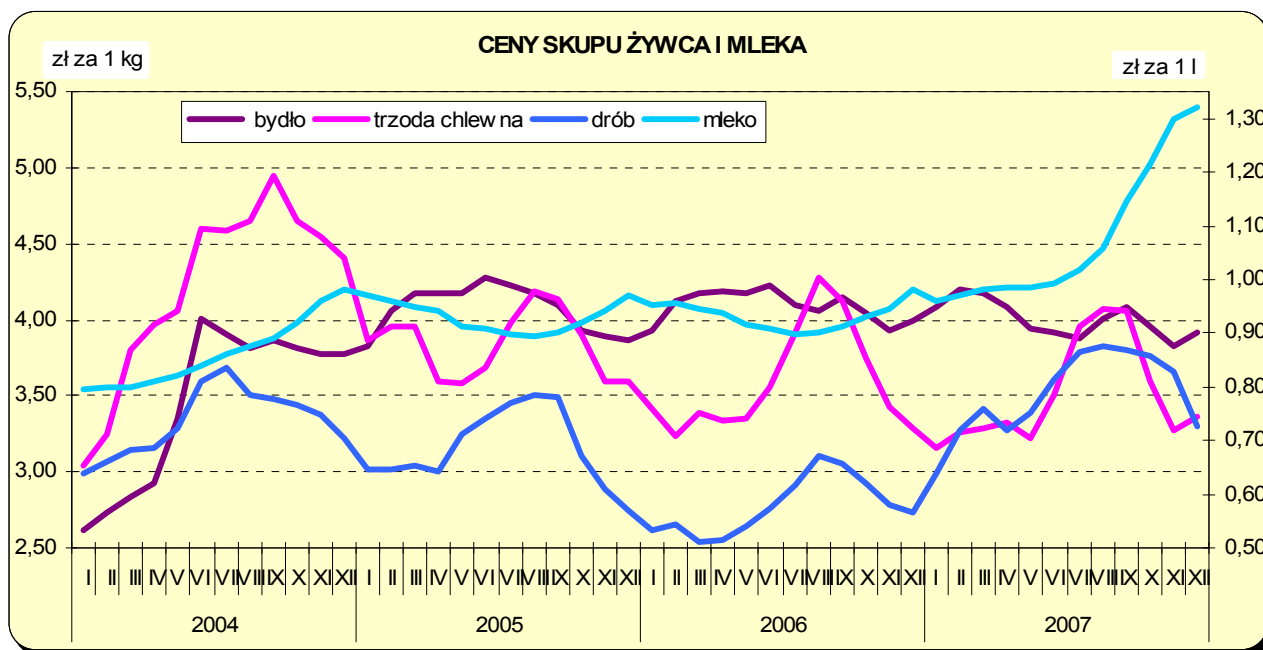
a) Dane wstępne.

W 2007 r. wzrost cen **drobiu rzeźnego**, utrzymujący się od stycznia, zahamowany został we wrześniu i już do końca roku ceny żywca drobiowego obniżały się. W grudniu przy podaży żywca drobiowego (65,7 tys. t) o 7,6% mniejszej niż przed miesiącem i o 2,1% większej niż przed rokiem, ceny drobiu obniżyły się o 9,9% i były o 21,0% wyższe niż w omawianym miesiącu przed rokiem. W 2007 r. średnia cena skupu drobiu rzeźnego wynosiła 3,53 zł/kg i była o 27,8% wyższa niż w 2006 r.

W 2007 r. przy wysokiej podaży, wahania cen **żywca wołowego i młodego bydła rzeźnego** nie przekraczały 4% w skali miesiąca. Najwyższą cenę za 1 kg żywca wołowego (4,20 zł) i młodego bydła rzeźnego (4,46 zł) w skupie płacono na początku ub. roku, w IV kwartale

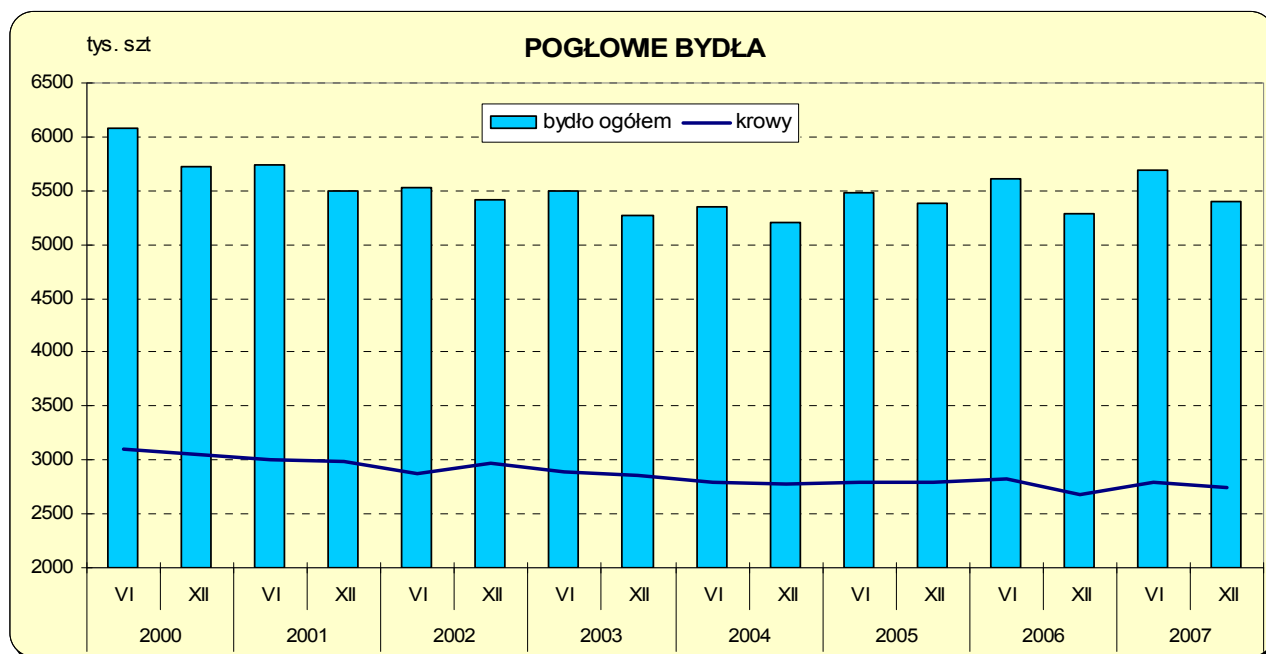
notowane były ceny najniższe (odpowiednio 3,82 zł i 4,12 zł). W okresie od marca do końca ub. roku ceny skupu żywca były nieco niższe niż w analogicznych miesiącach przed rokiem. W grudniu ub. roku skup żywca wołowego (13,3 tys. t) był o 21,8% mniejszy niż przed miesiącem i o 0,3% większy niż przed rokiem. Ceny żywca wołowego (3,91 zł/kg) i młodego bydła rzeźnego (4,18 zł/kg) wzrosły (odpowiednio o 2,3% i o 1,4%), ale nadal były niższe odpowiednio o 2,2% i o 4,5% niż w grudniu 2006 r. W obrocie targowiskowym ceny bydła rzeźnego kształtowały się na wyższym poziomie i były zbliżone do notowanych przed rokiem. Średnia roczna cena skupu żywca wołowego (3,98 zł/kg) i młodego bydła rzeźnego (4,26 zł/kg) była niższa odpowiednio o 2,6% i o 4,1% niż w 2006 r. W obrocie targowiskowym średnio za 1 kg żywca wołowego (4,31 zł) i młodego bydła rzeźnego (4,78 zł) płacono więcej odpowiednio o 1,2% i o 0,6% niż przed rokiem.

Według wyników badań reprezentacyjnych **pogłowie bydła** w 2007 r. kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	Czerwiec 2007			Grudzień 2007 ^{a)}		
	w tys. szt	rok poprzedni= =100	w odsetkach	w tys. szt	rok poprzedni= =100	w odsetkach
O g ó ł e m	5696,2	101,6	100,0	5405,5	102,4	100,0
Cielęta poniżej 1 roku.....	1473,2	103,1	25,9	1344,4	106,9	24,9
Młode bydło od 1 do 2 lat	1071,8	103,1	18,8	1052,8	102,0	19,5
Bydło 2-letnie i starsze.....	3151,2	100,4	55,3	3008,3	100,6	55,6
w tym krowy	2786,7	98,7	48,9	2738,6	102,0	50,7

^{a)} Dane wstępne.

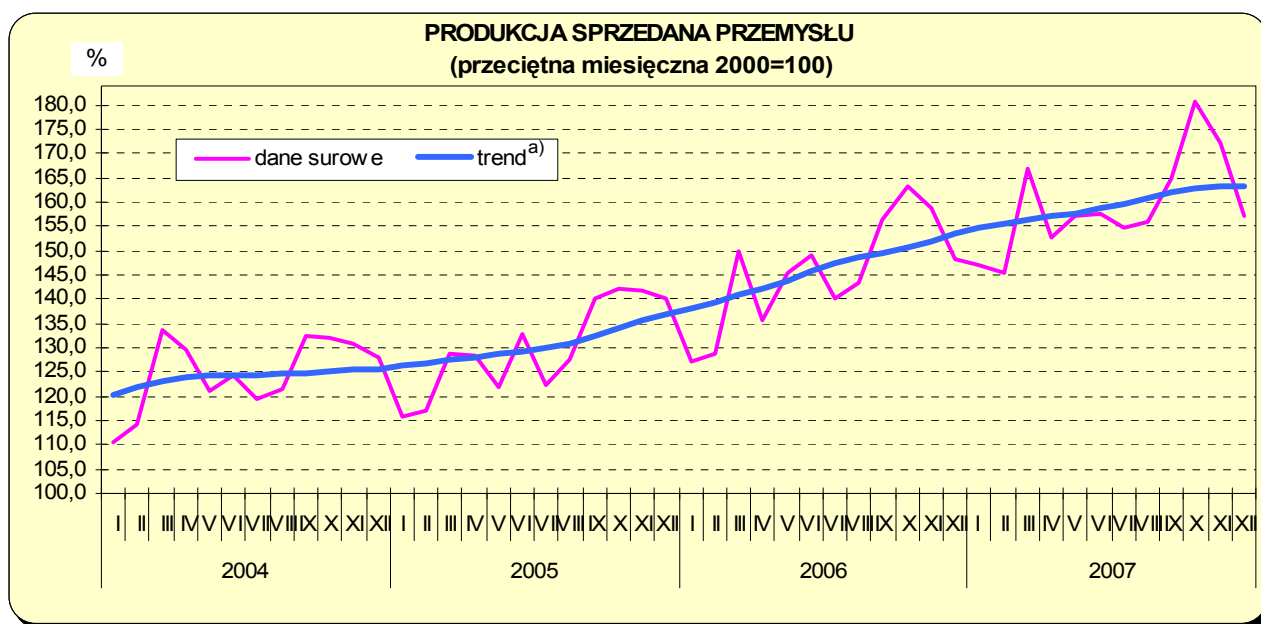
W grudniu 2007 r. **pogłowie bydła** ogółem liczyło 5405,5 tys. szt i było o 2,4% większe niż w tym samym czasie przed rokiem. Wzrost pogłowia odnotowano we wszystkich grupach produkcyjno-użytkowych, przy czym w największym stopniu wzrosła populacja cieląt (o 6,9%) oraz młodego bydła w wieku 1–2 lat (o 2,0%) i krów (o 2,0%).

W 2007 r. skupiono łącznie 8267,2 mln l mleka, tj. o 1,2% mniej niż w 2006 r., przy czym już od lutego 2007 r. rozpoczął się systematyczny wzrost jego cen. W grudniu ub. roku przy skupie mleka (640,4 mln l) większym o 5,5% niż przed miesiącem i o 0,8% niż przed rokiem, za 100 l mleka płacono średnio 132,15 zł, tj. więcej odpowiednio o 1,8% i o 34,4%. Średnie roczne ceny skupu mleka wyniosły 107,05 zł/100 l i były o 15,5% wyższe niż w 2006 r.

W 2007 r. średnia cena krowy dojnej wyniosła ok. 2364 zł, jałówki jednorocznej – ok. 1523 zł i były wyższe niż przed rokiem odpowiednio o 4,2% i o 6,5%.

Przemysł

Szacuje się, że **produkcja sprzedana przemysłu** ogółem w 2007 r. była o 9,5% wyższa niż w roku poprzednim (w 2006 r. – wzrost o 11,2%). Udział sektora prywatnego w produkcji sprzedanej przemysłu wzrósł z 83,6% w 2006 r. do 84,9%.

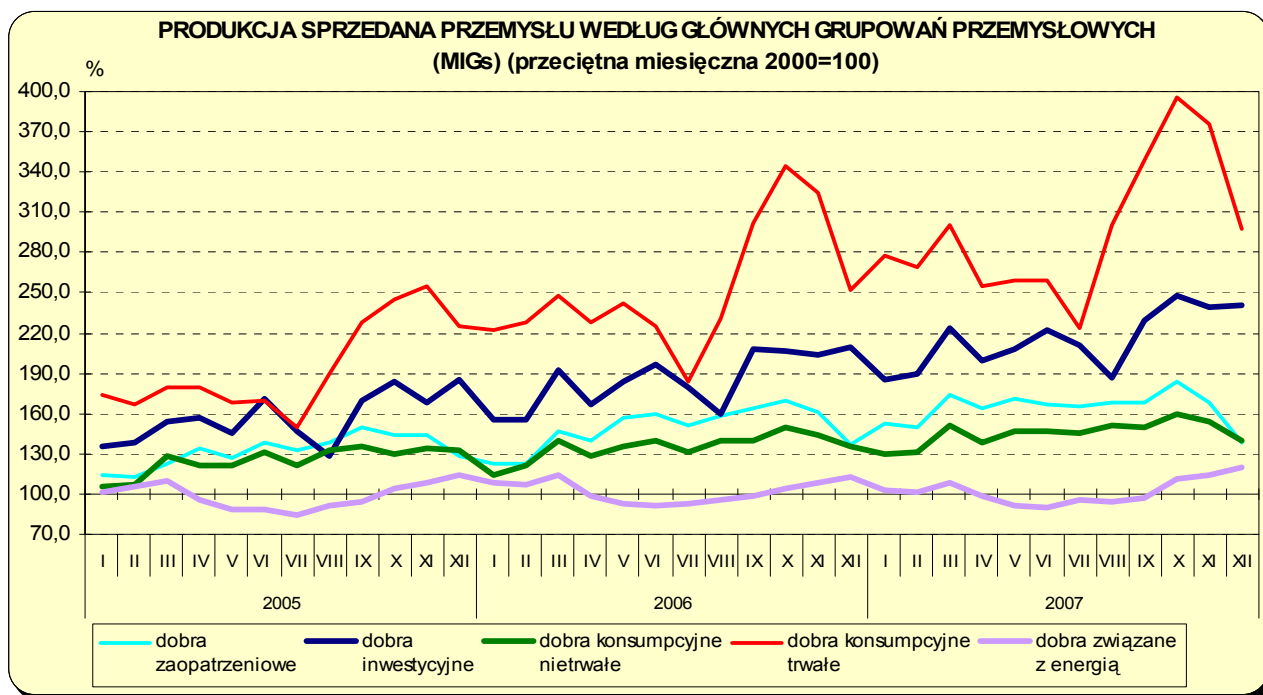

^{a)} Do przeprowadzenia dekompozycji szeregu miesięcznych indeksów produkcji sprzedanej przemysłu ogółem (przeciętna miesięczna 2000=100) i wyodrębnienia długookresowej tendencji rozwojowej (trend) wykorzystuje się pakiet STATISTICA (stosując metodę miesięcznej korekcji sezonowej X-11 z uwzględnieniem wpływu efektu kalendarza).

Produkcja sprzedana przemysłu w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób w 2007 r. ukształtowała się na poziomie o 9,7% wyższym niż przed rokiem (w 2006 r. wzrost wyniósł 11,9%). Po wzroście produkcji sprzedanej przemysłu w okresie styczeń–marzec 2007 r. o 13,0% w skali roku, w następnych kwartałach 2006 r. wzrost produkcji nieznacznie wyhamował. W IV kwartale 2007 r. w porównaniu do analogicznego okresu 2006 r. wzrost wyniósł 9,6%. W przetwórstwie przemysłowym sprzedaż zwiększyła się w 2007 r. o 10,9% (w 2006 r. wzrost wyniósł 13,5%), w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, wodę – o 1,9% (wzrost taki sam jak przed rokiem), obniżyła się natomiast w górnictwie – o 0,3% (w 2006 r. spadek wyniósł 1,3%).

W grudniu 2007 r. odnotowano wzrost produkcji sprzedanej przemysłu o 6,2% w skali roku. W wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, wodę produkcja wzrosła o 13,7%, w przetwórstwie przemysłowym o 5,7%, natomiast spadek wystąpił w górnictwie – o 3,6%. Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym, wzrost produkcji sprzedanej przemysłu wyniósł w ujęciu rocznym 5,3% (wobec wzrostu o 10,5% przed rokiem), a w porównaniu z poprzednim miesiącem zanotowano spadek – o 1,5%.

Spośród głównych grupowań przemysłowych⁹, w 2007 r. najszybciej rosła sprzedaż w przedsiębiorstwach produkujących głównie dobra konsumpcyjne trwałe – o ok. 18% oraz inwestycyjne – o ok. 17%. Zwiększyła się również sprzedaż w jednostkach wytwarzających głównie dobra zaopatrzeniowe (o ok. 10%), konsumpcyjne nietrwałe (o ok. 8%). Spadek sprzedaży wystąpił w jednostkach związanych z energią (o 0,1%).

W działach i grupach przemysłowych wytwarzających produkty uznawane za **nośniki postępu technicznego** (w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 49 osób) wzrost produkcji w 2007 r. wyniósł 13,9% (w 2006 r. wzrost odpowiednio o 24,9%). Istotny wpływ na dynamikę produkcji w tej grupie miała sprzedaż sprzętu i urządzeń radiowych, telewizyjnych i telekomunikacyjnych oraz pojazdów samochodowych, przyczep i naczep. Udział nośników postępu technicznego w ogólnej wartości produkcji sprzedanej przedsiębiorstw przemysłowych w cenach bieżących spadł z 16,5% w 2006 r. do 16,2%.

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona produkcją sprzedaną na jednego zatrudnionego, była w 2007 r. o 6,0% wyższa niż przed rokiem, przy większym o 3,5% przeciętnym zatrudnieniu oraz wzroście przeciętnego wynagrodzenia brutto o 8,9%.

⁹ Grupowania przedsiębiorstw na wytwarzające głównie dobra inwestycyjne, konsumpcyjne nietrwałe i trwałe, zaopatrzeniowe oraz związane z energią (ang. MIGs – Main Industrial Groupings) dokonano zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (WE) nr 586/2001 z dnia 26 marca 2001 r. dotyczącym przepisów wykonawczych do Rozporządzenia Rady (WE) nr 1165/98 w sprawie statystyki krótkookresowej.

Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji sprzedanej przemysłu w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2006					2007					2006	
	I–XII	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII	I–XII	I–XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego=100										struktura w %	
Przemysł	111,9	112,4	112,1	112,3	110,8	113,0	108,5	108,1	109,6	109,7	100,0	100,0
górnictwo	98,7	105,3	98,7	96,1	95,7	97,7	102,8	99,3	99,2	99,7	4,6	5,0
przetwórstwo przemysłowe	113,5	113,8	113,5	113,9	112,8	116,2	109,7	109,2	109,0	110,9	85,7	84,8
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	101,9	104,7	102,9	102,6	97,6	92,5	96,1	98,2	119,9	101,9	9,7	10,2
Z przemysłu ogółem - działy: górnictwo węgla kamiennego i brunatnego; wydobywanie torfu	99,8	106,7	97,6	95,8	98,9	91,2	96,2	93,9	92,4	93,3	2,5	2,9
produkcja artykułów spożywczych i napojów	107,3	110,4	108,5	103,9	106,8	107,0	104,6	112,1	105,4	107,3	17,1	16,9
włókiennictwo	107,7	106,6	107,0	107,0	110,2	110,7	106,9	109,5	110,2	109,3	1,2	1,2
produkcja drewna i wyrobów z drewna oraz ze słomy i wikliny	107,2	113,7	114,6	100,8	101,2	119,1	108,4	117,7	106,4	112,6	2,7	2,5
produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	111,2	105,7	117,9	115,1	106,7	98,9	101,5	98,3	99,0	99,4	5,5	6,1
produkcja wyrobów chemicznych	111,0	111,1	111,9	109,7	111,5	113,9	106,8	90,2	100,4	102,6	5,8	6,2
produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych	114,2	111,6	112,6	117,8	114,5	125,3	115,4	108,9	107,2	113,6	5,0	4,8
produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych	119,4	113,8	120,6	120,6	120,4	148,0	116,4	102,4	98,5	112,4	4,5	4,1
produkcja metali	114,7	114,2	116,2	116,3	112,2	115,3	108,6	98,1	103,9	106,3	5,0	4,9
produkcja wyrobów z metali	117,8	113,8	114,4	121,0	120,8	129,4	117,0	111,8	112,9	117,0	6,1	5,7
produkcja maszyn i urządzeń	113,8	118,8	110,0	113,2	114,1	127,0	122,9	125,3	131,7	127,0	5,5	4,9
produkcja maszyn i aparatury elektrycznej	113,3	115,3	113,4	111,1	113,5	122,8	115,5	116,4	110,7	116,1	3,5	3,4
produkcja sprzętu i urządzeń radiowych, telewizyjnych i telekomunikacyjnych	145,2	175,8	135,6	149,3	132,4	115,0	105,7	124,0	113,2	114,4	1,9	2,2
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	122,2	120,5	122,8	131,1	115,9	116,6	109,1	110,1	119,0	113,8	9,6	9,5
produkcja pozostałego sprzętu transportowego	108,6	97,3	90,7	135,7	113,4	104,9	129,1	100,9	97,2	106,6	1,5	1,6
produkcja mebli; pozostała działalność produkcyjna	112,6	109,0	114,8	103,4	122,3	118,9	102,9	113,8	100,9	108,6	3,5	3,6
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	101,9	105,1	103,4	102,2	97,2	92,0	95,7	98,1	121,7	102,0	8,9	9,4

Wzrost produkcji sprzedanej przemysłu w porównaniu z 2006 r. wystąpił w 25 spośród 29 działów przemysłu, co stanowiło 90,4% wartości produkcji przemysłowej ogółem. Biorąc pod uwagę działy o znaczącym udziale, największy wzrost zanotowano m.in. w produkcji:

- maszyn i urządzeń – o 27,0% (m.in. w produkcji pozostałego sprzętu gospodarstwa domowego – 51,2%, pozostałych maszyn ogólnego przeznaczenia – o 33,2%),

- wyrobów z metali – o 17,0% (m.in. produkcja metalowych elementów konstrukcyjnych – o 26,5%, obróbka metali i nakładanie powłok na metale; obróbka mechaniczna elementów metalowych – o 25,1%),
- maszyn i aparatury elektrycznej – o 16,1% (m.in. w produkcji elektrycznych silników, prądnic i transformatorów – o 31,2%, aparatury rozdzielczej i sterowniczej energii elektrycznej – o 16,8%),
- pojazdów samochodowych, przyczep i naczep – o 13,8% (m.in. w produkcji części i akcesoriów do pojazdów samochodowych i ich silników – o 20,8%),
- wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych – o 13,6% (wzrost w obu grupach),
- wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych – o 12,4% (m.in. w produkcji ceramiki szlachetnej, materiałów i wyrobów ogniotrwałych – o 22,7%, wyrobów betonowych i gipsowych – o 20,1%).

W produkcji artykułów spożywczych i napojów, mającej największy udział w produkcji sprzedanej przemysłu, wzrost wyniósł 7,3%. Sprzedaż zwiększyła się m.in. w produkcji pozostałych artykułów spożywczych – o 21,0%, w przetwórstwie owoców i warzyw – o 16,1%, w produkcji, przetwórstwie i konserwowaniu mięsa i wyrobów z mięsa – o 7,6%, w wytwarzaniu wyrobów mleczarskich – o 6,1%. Spadek zanotowano jedynie w wytwarzaniu produktów przemiału zbóż, skrobi i wyrobów skrobiowych – o 2,8%.

Niższa niż w 2006 r. była produkcja m.in. w górnictwie węgla kamiennego i brunatnego; wydobywaniu torfu – o 6,7% oraz koksu i produktów rafinacji ropy naftowej – o 0,6%.

W przetwórstwie przemysłowym wzrósł udział m.in. produkcji maszyn i urządzeń (z 4,9% do 5,5%), wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (z 4,1% do 4,5%) oraz wyrobów z metali (z 5,7% do 6,1%), natomiast zmniejszył się – m.in. produkcji koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (z 6,1% do 5,5%) oraz wyrobów chemicznych (z 6,2% do 5,8%).

Z obserwowanych w okresie styczeń-grudzień 2007 r. 239 **wyrobów i grup wyrobów przemysłowych** produkcja 144 była wyższa niż przed rokiem, w tym m.in. produktów uboju bydła i cieląt, mleka, wódki czystej, piwa, papierosów, płyt pilśniowych, koksu, olejów napędowych, opon, cementu, stali surowej, ciągników rolniczych, chłodziarek i zamrażarek, maszyn pralniczych automatycznych, odkurzaczy, aparatów telefonicznych, odbiorników telewizyjnych, samochodów osobowych, ciężarowych i ciągników drogowych, wagonów kolejowych towarowych. Niższa niż przed rokiem była natomiast produkcja 95 wyrobów i grup wyrobów, w tym m.in. produkcja węgla kamiennego i brunatnego, obuwia, benzyny silnikowej, olejów opałowych, pojazdów do transportu publicznego, rowerów, energii elektrycznej.

W okresie trzech kwartałów 2007 r. sytuacja finansowa przedsiębiorstw w przemyśle¹⁰ ukształtowała się korzystniej niż w analogicznym okresie 2006 r. Wyższy niż przed rokiem był wynik finansowy brutto i netto. Przychody rosły szybciej niż koszty, poprawiły się wskaźniki rentowności oraz wskaźnik poziomu kosztów.

W styczniu br. **wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury** w przetwórstwie przemysłowym kształtuje się na poziomie dodatnim, nieco wyższym niż sygnalizowano w grudniu i w analogicznym miesiącu przed rokiem. Na najbliższe trzy miesiące prognozowane jest rozszerzenie portfela zamówień oraz produkcji w skali większej niż przewidywano przed miesiącem. Prognozy sytuacji finansowej są pozytywne, lepsze od formułowanych w grudniu. Zdaniem przedsiębiorców ceny sprzedaży produktów wzrosną w skali większej niż przed miesiącem. Trzymiesięczna prognoza zatrudnienia wskazuje na możliwość wzrostu liczby pracowników, w stopniu nieco większym niż w poprzednim miesiącu.

Stan zapasów wyrobów gotowych kształtuje się w styczniu br. na poziomie zbliżonym do uważanego przez przedsiębiorców za wystarczający. Nadmierny stan zapasów występuje m.in. we włókiennictwie, w produkcji wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych.

W styczniu br. wykorzystanie mocy produkcyjnych w przetwórstwie przemysłowym wyniosło ok. 80% (wobec ok. 79% przed rokiem). Znaczący wzrost wykorzystania mocy w skali roku wystąpił m.in. w produkcji pozostałego sprzętu transportowego oraz pojazdów samochodowych, przyczep i naczep.

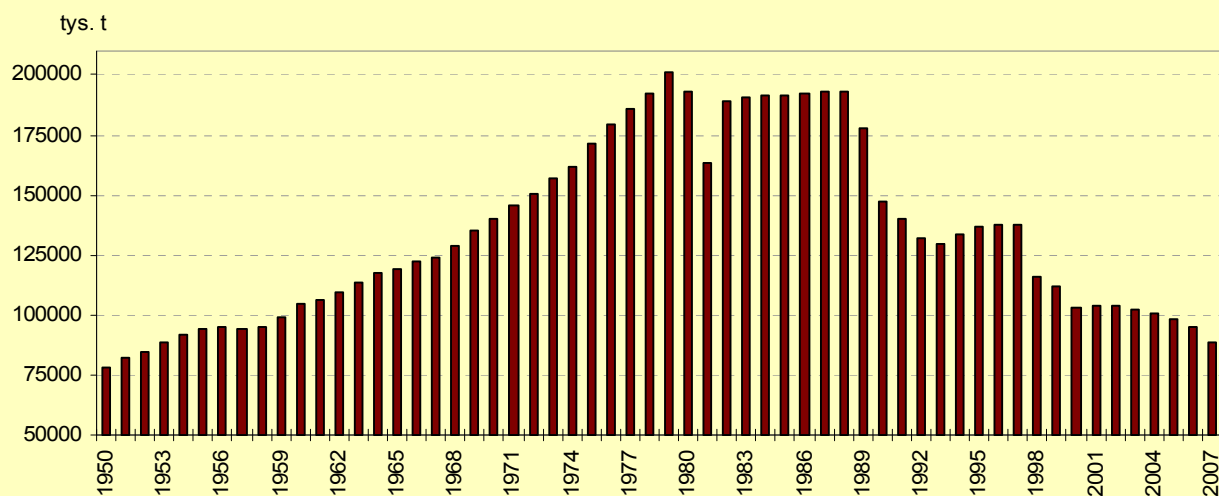
Wśród barier ograniczających bieżącą działalność przedsiębiorstw w styczniu br. najczęściej respondentów wymieniało wysokie obciążenia na rzecz budżetu (ok. 53% respondentów), niedostateczny popyt na rynku krajowym (ok. 41%) oraz niejasne i niespójne przepisy prawne (ok. 38%). Najbardziej obniżyło się w ujęciu rocznym znaczenie niepewności ogólnej sytuacji gospodarczej, niejasnych i niespójnych przepisów prawnych oraz problemów finansowych (np. niewypłacalność, trudność w uzyskaniu kredytów). Wzrosła uciążliwość bariery niedoboru wykwalifikowanych pracowników.

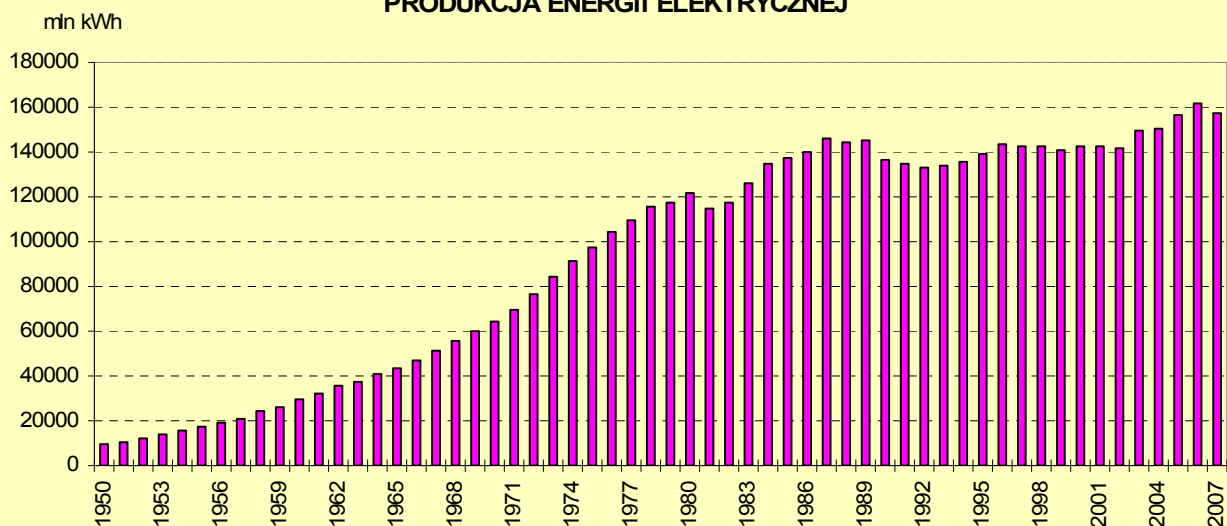
¹⁰ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób.

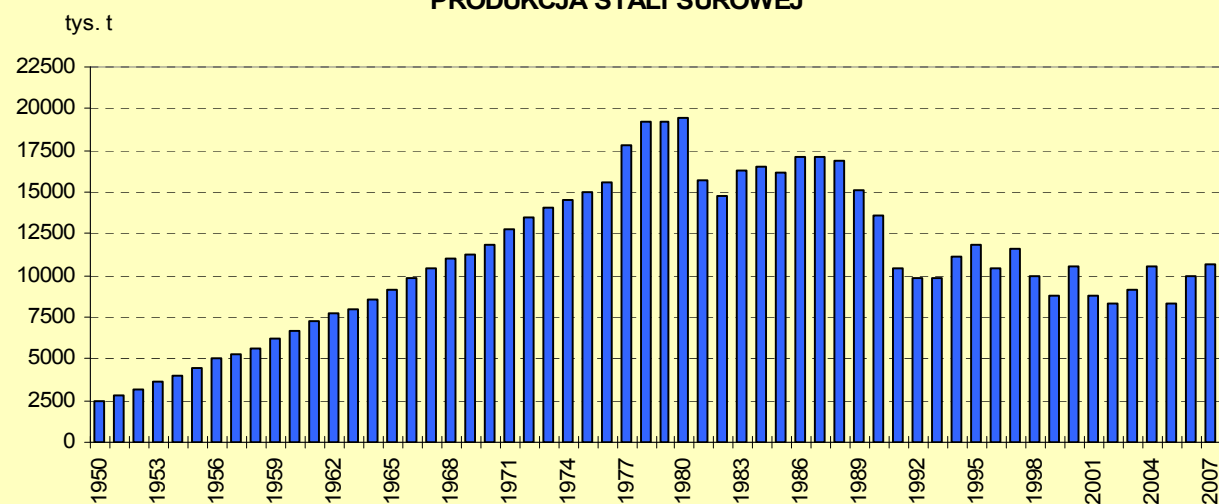
WYDOBYCIE WĘGLA KAMIENNEGO

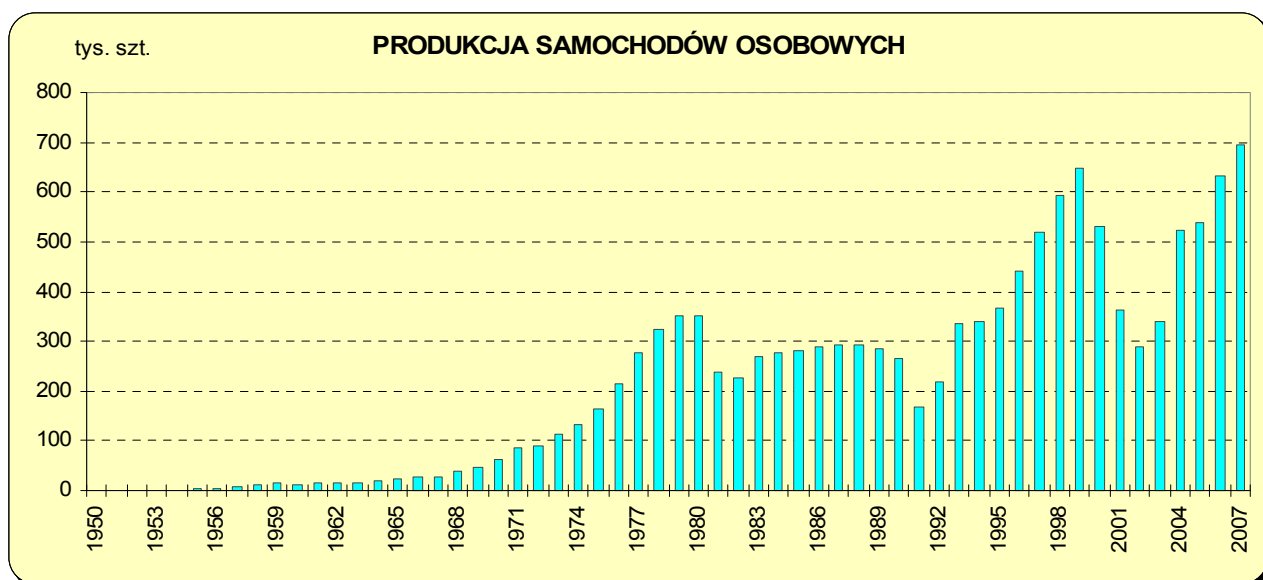
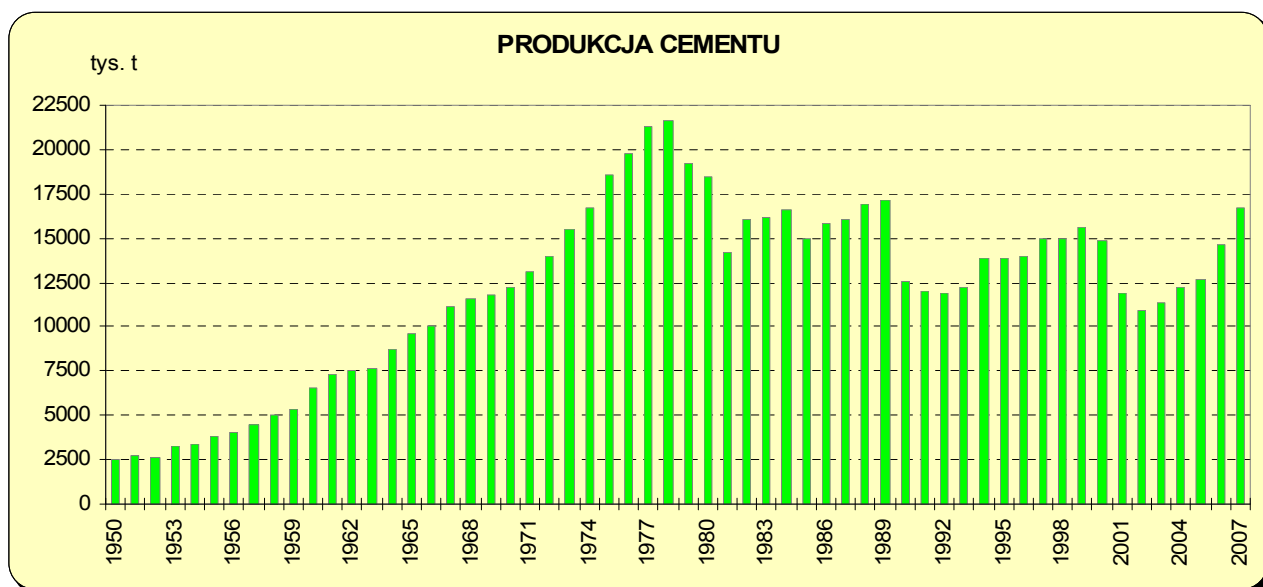
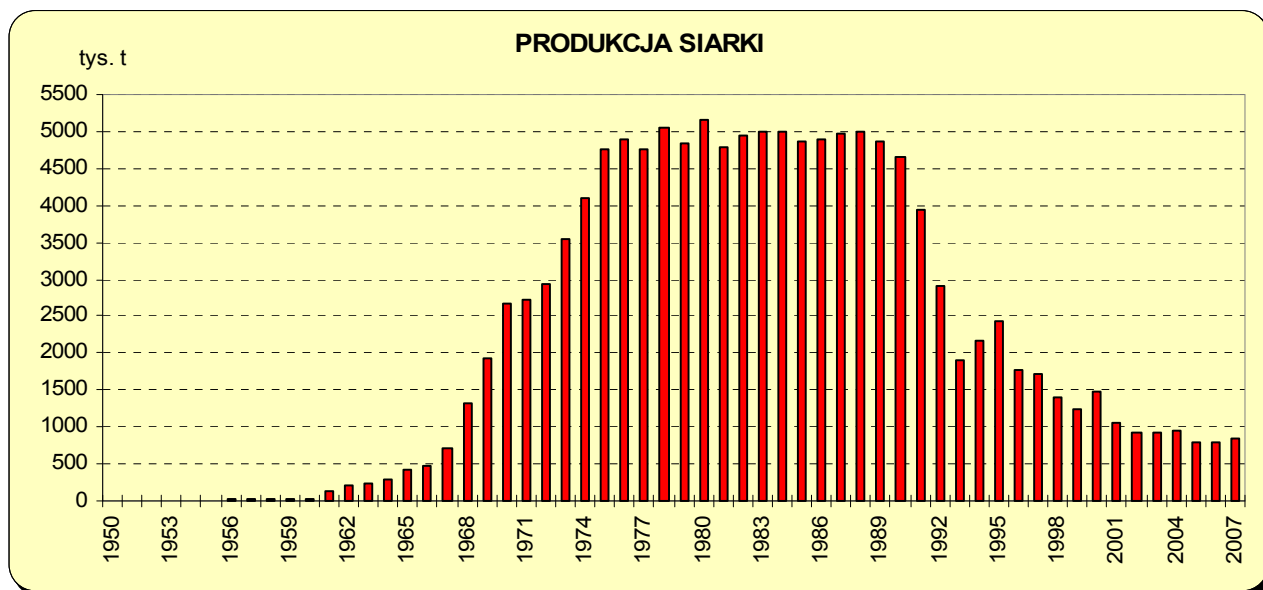

PRODUKCJA ENERGII ELEKTRYCZNEJ

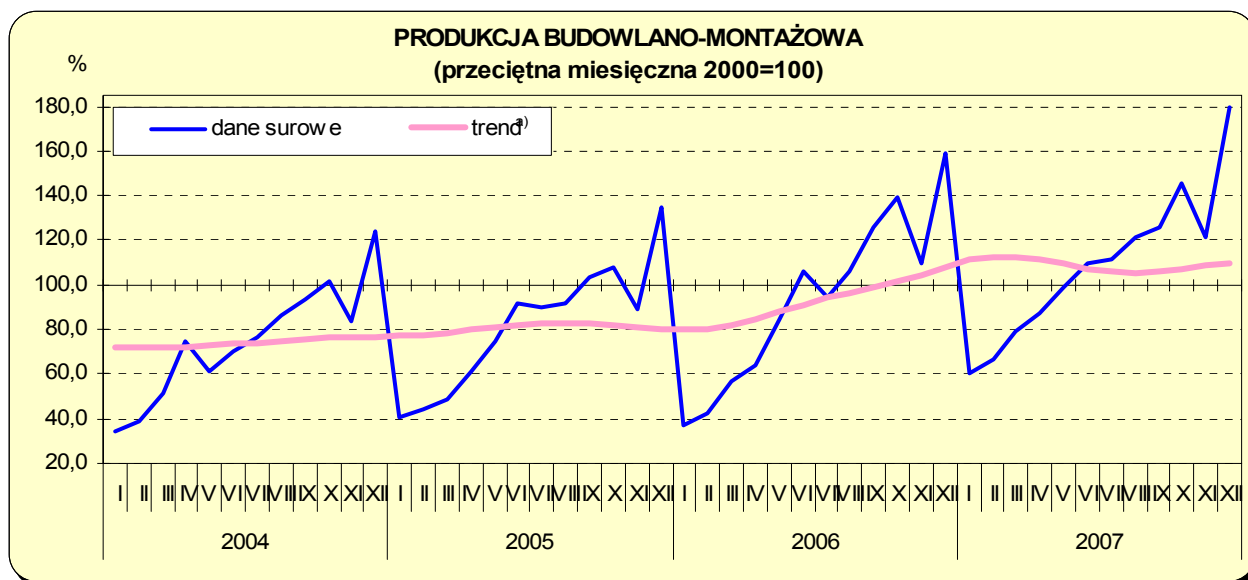
PRODUKCJA STALI SUROWEJ

Budownictwo

Szacuje się, że w 2007 r. produkcja budowlano-montażowa zrealizowana systemem zleceńiowym przez wszystkie przedsiębiorstwa budowlane (tj. łącznie z jednostkami o liczbie pracujących do 9 osób) była wyższa niż w roku poprzednim o ponad 12%. W sektorze prywatnym produkcja zwiększyła się o ok. 13%, a w sektorze publicznym notowano spadek o ok. 6%. Udział sektora prywatnego w ogólnej wartości produkcji budowlano-montażowej był zbliżony do notowanego przed rokiem i wyniósł ponad 98%. Podobnie jak w latach poprzednich, w strukturze produkcji budowlano-montażowej ogółem największy udział stanowiły roboty wykonane przez przedsiębiorstwa będące własnością krajowych osób fizycznych (ponad 66%) oraz wykonywane przez prywatne spółki krajowe (ponad 22%).

^{a)} Do przeprowadzenia dekompozycji szeregu miesięcznych indeksów produkcji budowlano-montażowej ogółem (przeciętna miesięczna 2000=100) i wyodrębnienia długookresowej tendencji rozwojowej (trend) wykorzystuje się pakiet STATISTICA (stosując metodę miesięcznej korekcji sezonowej X-11 z uwzględnieniem wpływu efektu kalendarza).

Rok 2007 r. był drugim z kolei, w którym notowano wysoki wzrost produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej na terenie kraju przez przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 osób, przy czym był on nieco wolniejszy niż w 2006 r. (15,7%, wobec 17,5%). Szybciej rosła sprzedaż robót o charakterze inwestycyjnym (wzrost o 18,3%) niż remontowym (o 9,5%). Udział robót inwestycyjnych w ogólnej produkcji budowlano-montażowej zwiększył się o 1,6 pkt do 72,0%.

W grudniu ub. roku produkcja budowlano-montażowa zwiększyła się w stosunku do analogicznego miesiąca 2006 r. o 13,0%. Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze

sezonowym wzrost w skali roku wyniósł 12,7%, natomiast w porównaniu z listopadem 2007 r. – 5,1%.

Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji budowlano-montażowej w jednostkach budowlanych o liczbie pracujących powyżej 9 osób kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2006				2007					2006	
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	XII	I-XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego=100									struktura w %	
O g ó ł e m.....	104,5	109,2	114,3	117,5	151,1	130,2	120,2	115,7	113,0	100,0	100,0
z tego roboty budowlane o charakterze:											
inwestycyjnym	102,8	108,1	112,8	115,2	148,9	128,6	121,8	118,3	115,4	72,0	70,4
remontowym	109,4	112,0	118,4	123,3	157,4	134,5	116,5	109,5	107,4	28,0	29,6
Z ogółem – grupy przedsiębiorstw:											
przygotowanie terenu pod budowę	152,1	163,0	148,5	143,6	136,6	125,7	135,4	130,6	123,9	1,9	1,7
wznoszenie budynków i budowli; inżynieria lądowa i wodna	103,3	108,2	114,7	118,0	154,9	131,5	120,3	115,4	113,2	84,3	84,6
wykonywanie instalacji budowlanych	103,9	111,1	110,7	112,6	136,5	124,6	119,4	116,4	108,0	12,1	11,9
wykonywanie robót budowlanych ukończeniowych.....	126,0	98,6	93,4	99,2	110,2	106,2	106,2	109,0	125,7	1,5	1,7

W 2007 r. wzrost sprzedaży robót w ujęciu rocznym odnotowano we wszystkich grupach przedsiębiorstw budowlanych. Największy wzrost wystąpił w podmiotach, których głównym rodzajem działalności jest przygotowanie terenu pod budowę, przy czym udział tej grupy w strukturze produkcji budowlano-montażowej jest niewielki.

Znaczne zwiększenie sprzedaży obserwowano również w przedsiębiorstwach wykonujących głównie instalacje budowlane. Wysokie tempo wzrostu notowano we wszystkich klasach działalności, w tym: ok. 18% - w jednostkach wykonujących głównie instalacje elektryczne, ponad 16% - w przedsiębiorstwach specjalizujących się w wykonywaniu instalacji ciepłych, wodnych, wentylacyjnych i gazowych, ok. 16% - w podmiotach wykonujących pozostałe instalacje budowlane oraz ok. 12% - w jednostkach zajmujących się głównie robotami budowlanymi izolacyjnymi.

Zwiększenie sprzedaży obserwowano w przedsiębiorstwach zajmujących się głównie wznoszeniem budynków i budowli; inżynierią lądową i wodną. Wzrost notowano we wszystkich klasach działalności, w tym w jednostkach wykonujących specjalistyczne roboty budowlane – o ponad 38%, w przedsiębiorstwach budujących głównie obiekty inżynierii wodnej – o ponad 20%,

w podmiotach zajmujących się budownictwem ogólnym i inżynierią lądową – o ok. 17%. W jednostkach zajmujących się głównie wykonywaniem konstrukcji i pokryć dachowych produkcja była wyższa niż przed rokiem o ponad 10%, a w podmiotach specjalizujących się w robotach budowlanych drogowych – o ponad 4%.

Wzrost produkcji odnotowano także w grupie podmiotów wykonujących głównie roboty budowlane wykończeniowe.

W 2007 r. w strukturze produkcji budowlano-montażowej ogółem wyższy niż przed rokiem był udział budynków mieszkalnych. Zmniejszył się w ujęciu rocznym udział obiektów inżynierii lądowej i wodnej, w tym autostrad, dróg ekspresowych, ulic i dróg pozostałych, przy wzroście udziału m.in. dróg szynowych, dróg kolei napowietrznych lub podwieszanych oraz mostów, wiaduktów i estakad, tunelów i przejść nadziemnych i podziemnych. Nieznacznie zmniejszył się ponadto udział budynków niemieszkalnych.

Struktura (w cenach bieżących) produkcji budowlano-montażowej wg rodzajów obiektów budowlanych przedstawiała się następująco:

Rodzaje obiektów	Struktura (w %)	
	2006	2007
O g ó ł e m	100,0	100,0
Budynki razem	45,3	47,8
budynki mieszkalne	13,4	16,1
w tym:		
mieszkalne jednorodzinne	1,4	1,5
o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe	10,7	13,4
budynki niemieszkalne	31,9	31,7
w tym:		
biurowe.....	3,6	3,5
handlowo-usługowe.....	6,2	6,6
przemysłowe i magazynowe.....	12,2	13,3
ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej	6,4	5,3
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	54,7	52,2
w tym:		
autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe	24,9	21,1
drogi szynowe, drogi kolei napowietrznych lub podwieszanych	2,2	3,0
mosty, wiadukty i estakady, tunele i przejścia nadziemne i podziemne	2,8	3,0
budowle wodne.....	1,5	1,3
rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie energetyczne przesyłowe.....	5,6	5,1
rurociągi sieci rozdzielczej i linie kablowe rozdzielcze.....	9,9	9,9
oczyszczalnie wód i ścieków	1,9	1,8
kompleksowe budowle na terenach przemysłowych.....	4,5	4,9
obiekty pozostałe, gdzie indziej nie sklasyfikowane	2,1	2,0

W okresie trzech kwartałów 2007 r. sytuacja finansowa przedsiębiorstw w budownictwie¹¹ ukształtowała się korzystniej niż w analogicznym okresie 2006 r. Znacznie wyższy niż przed rokiem był wynik finansowy brutto i netto. Przychody rosły szybciej niż koszty, w wyniku czego poprawie uległy wskaźniki rentowności oraz wskaźnik poziomu kosztów.

W styczniu br. **wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury** w budownictwie jest nadal optymistyczny, nieco niższy niż w styczniu ub. roku, ale wyższy od notowanego przed miesiącem. Prognozy dotyczące portfela zamówień na roboty budowlano-montażowe, produkcji oraz sytuacji finansowej są pozytywne, lepsze niż w grudniu ub. roku. Przedsiębiorcy przewidują szybszy niż przed miesiącem wzrost cen realizacji robót budowlano-montażowych.

Wykorzystane mocy produkcyjnych w budownictwie szacowane w styczniu br. na ok. 84% jest wyższe niż w analogicznym miesiącu ostatnich dziesięciu lat. Największe wykorzystanie mocy produkcyjnych (ponad 88%) obserwuje się w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących 250 i więcej osób.

W styczniowym badaniu jako najbardziej znaczące bariery w prowadzeniu działalności budowlanej przedsiębiorstwa wskazują m.in. niedobór wykwalifikowanych pracowników oraz koszty zatrudnienia, przy czym dotkliwość pierwszej bariery wzrosła znacząco w skali roku. W porównaniu ze styczniem ub. roku w dużym stopniu zwiększyła się także uciążliwość bariery związanej z kosztami materiałów, a zmalało m.in. nasilenie bariery związanej z kosztami finansowej obsługi działalności oraz konkurencją ze strony innych firm.

Budownictwo mieszkaniowe

Według wstępnych danych¹², w 2007 r. **oddano do użytkowania** 133826 mieszkań, tj. o 16,0% więcej niż przed rokiem, w tym w budownictwie indywidualnym o 23,7%, przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem o 23,5% oraz zakładowym (prawie 2-krotnie). Spadek liczby przekazanych mieszkań notowano w budownictwie komunalnym, spółdzielczym oraz społecznym czynszowym.

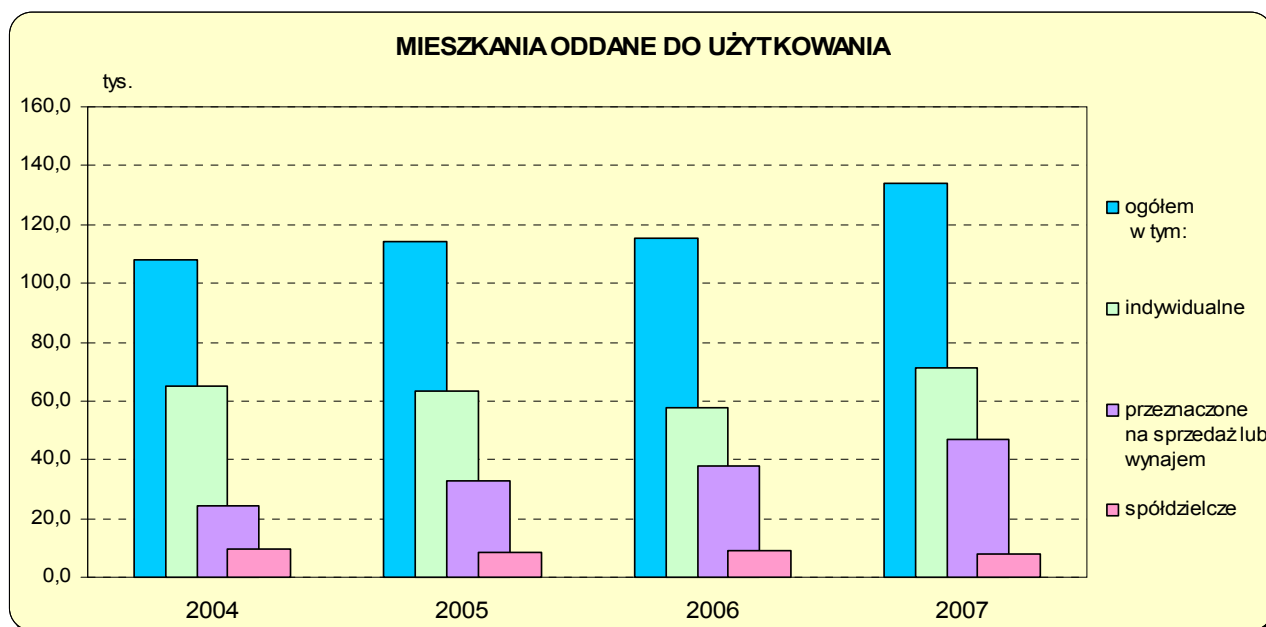
W 2007 r. w 13 województwach efekty budownictwa mieszkaniowego były lepsze niż przed rokiem, w tym w województwie wielkopolskim – o 36,8% (do 14435 mieszkań) oraz mazowieckim – o 11,9% (do 30310 mieszkań). W pozostałych 3 województwach (opolskim, małopolskim oraz dolnośląskim) obserwowano spadek liczby zrealizowanych mieszkań, w granicach od 1,8% do 2,3%.

W grudniu ub. roku oddano do użytkowania 18294 mieszkania, tj. o 14,4% więcej niż w analogicznym miesiącu 2006 r. Wpłynął na to wzrost w budownictwie indywidualnym, w którym

¹¹ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób.

¹² Dane meldunkowe – mogą ulec zmianie po opracowaniu sprawozdań kwartalnych.

przekazano 9587 mieszkań (o 31,9%), przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem – 6383 (o 5,2%), społecznym czynszowym – 835 (wobec 617 przed rokiem) oraz zakładowym – 161 (wobec 14). Spadek notowano w budownictwie spółdzielczym – zrealizowano tam 879 mieszkań (o 22,6% mniej niż przed rokiem) oraz komunalnym – 449 (wobec 888 w grudniu 2006 r.).

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w 2007 r. wyniosła 105,4 m² i była o 3,8 m² większa niż przed rokiem.

Liczba mieszkań oddanych do użytkowania oraz ich przeciętna powierzchnia użytkowa kształtowały się następująco:

Formy budownictwa mieszkaniowego	2006				2007			
	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	2005=100	przeciętna powierzchnia 1 mieszkania w m ²	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	2006=100	przeciętna powierzchnia 1 mieszkania w m ²
O g ó ł e m	115353	100,0	101,1	101,6	133826	100,0	116,0	105,4
Indywidualne	57594	49,9	91,0	143,0	71259	53,3	123,7	142,7
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	37960	32,9	114,9	64,6	46878	35,0	123,5	66,2
Spółdzielcze	9032	7,9	109,9	58,2	7881	5,9	87,3	56,8
Společne czynszowe	6013	5,2	111,1	50,1	4912	3,7	81,7	50,4
Komunalne	4513	3,9	126,7	40,9	2444	1,8	54,2	45,7
Zakładowe	241	0,2	44,4	79,3	452	0,3	187,6	70,5

W okresie dwunastu miesięcy ub. roku **wydano pozwolenia** na budowę 247671 mieszkań (o 47,1% więcej niż w 2006 r.). Liczba **rozpoczętych** mieszkań wyniosła 185117 (o 34,2% więcej niż w 2006 r.).

Liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia oraz których budowę rozpoczęto kształtowały się następująco:

Formy budownictwa	Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia			Mieszkania, których budowę rozpoczęto		
	2007					
	w liczbach bezwzględ- nych	struktura w %	2006=100	w liczbach bezwzględ- nych	struktura w %	2006=100
O g ó ł e m	247671	100,0	147,1	185117	100,0	134,2
Indywidualne	110452	44,6	143,5	91649	49,5	132,1
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	117505	47,4	157,8	78698	42,5	148,6
Spółdzielcze	10604	4,3	136,2	8671	4,7	104,6
Spółeczne czynszowe	3368	1,4	71,6	3543	1,9	86,3
Komunalne	5249	2,1	129,6	2138	1,2	73,6
Zakładowe	493	0,2	125,1	418	0,2	122,6

Szacuje się, że w końcu grudnia ub. roku w **budowie** było 677,8 tys. mieszkań, tj. o 8,2% więcej niż przed rokiem.

Rynek wewnętrzny

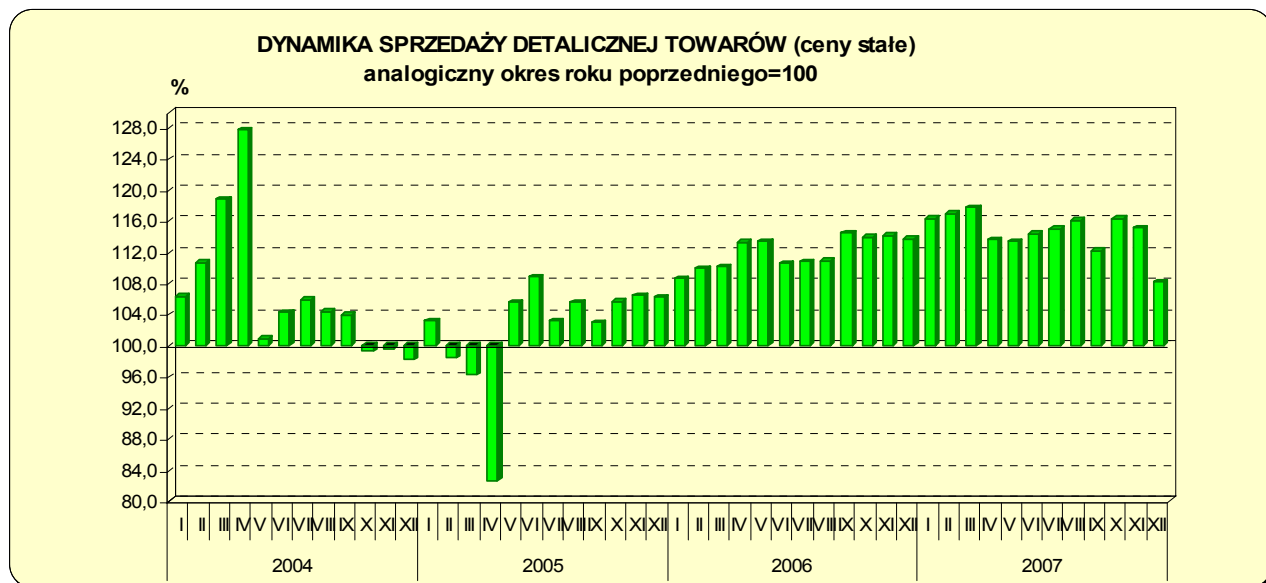
Szacuje się, że **sprzedaż detaliczna** w cenach stałych ogółem w 2007 r. ukształtowała się na poziomie o ok. 8,0% wyższym niż w roku poprzednim (w 2006 r. wzrost o 7,2%).

W 2007 r. sprzedaż detaliczna (w cenach stałych) zrealizowana przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) była o 14,0% wyższa niż przed rokiem (wobec wzrostu o 11,9% w 2006 r.), przy czym w kolejnych kwartałach br. dynamika sprzedaży nieznacznie słabła (w IV kwartale wzrost wyniósł 12,2%). W okresie styczeń–grudzień ub. roku w przedsiębiorstwach prowadzących sprzedaż żywności, napojów i wyrobów tytoniowych wzrost wyniósł 3,8% w ujęciu rocznym. Udział sprzedaży zrealizowanej przez te podmioty w sprzedaży detalicznej ogółem nie uległ istotnej zmianie i wyniósł 25,8%. Spośród pozostałych grup o znaczącym udziale w sprzedaży detalicznej wzrost notowały także m.in. jednostki prowadzące sprzedaż paliw stałych, ciekłych i gazowych (o 6,9%), w grupie „pozostałe” (o 9,1%) oraz pojazdów samochodowych, motocykli i części (o 36,4%).

W okresie styczeń–wrzesień ub. roku dobre wyniki sprzedaży detalicznej przełożyły się na poprawę wyników finansowych przedsiębiorstw w sekcji handel i naprawy¹³. Korzystniejsze relacje pomiędzy przychodami a kosztami wpłynęły na obniżenie wskaźnika poziomu kosztów i uzyskanie znacznie większych zysków niż przed rokiem, co także spowodowało wzrost wskaźników rentowności.

¹³ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób.

Grudzień br. był kolejnym miesiącem wzrostu sprzedaży detalicznej w skali roku (o 8,1%), jednak dynamika była niższa niż w poprzednich miesiącach.

Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) sprzedaży detalicznej zrealizowanej przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2006					2007					2006	
	I-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-XII		
	analogiczny okres roku poprzedniego=100										struktura w %	
O g ó ł e m ^{a)}	111,9	109,0	111,8	113,8	112,6	117,4	114,1	112,8	112,2	114,0	100	100
w tym:												
pojazdy samochodowe,												
motocykle, części.....	117,7	111,5	106,5	122,1	131,2	128,5	140,2	139,0	137,4	136,4	10,7	9,2
paliwa stałe, ciekłe i gazowe.....	109,6	107,2	104,9	119,1	107,0	112,2	108,1	101,7	107,1	106,9	18,0	18,8
żywność, napoje i wyroby												
tytoniowe	111,0	106,9	113,7	110,1	112,7	108,7	104,4	106,2	97,3	103,8	25,8	27,6
farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt												
ortopedyczny.....	114,3	111,7	113,2	114,2	117,6	117,7	117,4	117,5	122,4	119,0	3,3	3,2
meble, rtv, agd	120,6	112,6	119,3	123,4	124,0	129,4	124,8	117,3	122,4	123,0	6,1	5,6
pozostałe	106,8	106,3	109,4	104,7	106,5	114,3	107,8	107,9	107,6	109,1	20,2	21,1

^{a)} Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności, zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii wg przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wolumenu sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać m.in. ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę wolumenu sprzedaży detalicznej ogółem.

Sprzedaż hurtowa (w cenach bieżących) w przedsiębiorstwach handlowych (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) w 2007 r. była o 12,7% wyższa niż przed rokiem, w tym sprzedaż przedsiębiorstw hurtowych wzrosła o 9,6%. W grudniu ub. roku sprzedaż hurtowa

w przedsiębiorstwach handlowych zwiększyła się w porównaniu z analogicznym okresem 2006 r. o 6,3%, w tym w przedsiębiorstwach hurtowych – o 4,5%.

Ocena ogólnego klimatu koniunktury w przedsiębiorstwach handlu detalicznego w styczniu br. jest pozytywna, nieco gorsza od grudniowej i lepsza niż w styczniu ub. roku. Pesymistyczne i gorsze niż w grudniu są prognozy sprzedaży na najbliższe trzy miesiące. Spośród badanych jednostek tylko mikro i małe (o liczbie pracujących do 49 osób) przewidują ograniczenie przyszłej sprzedaży, prognozy te są jednak mniej pesymistycznie niż przed rokiem.

W styczniu br. do głównych barier ograniczających działalność ankietowanych firm należały konkurencja na rynku (72% wskazań) oraz koszty zatrudnienia (64% wskazań).

Nie notuje się istotnych zmian odnośnie wskazywanych źródeł finansowania, tj. kredytu bankowego (28% wskazań), funduszy własnych (70%) i kredytu kupieckiego (25%). Nadal głównym źródłem zaopatrzenia w towary są hurtownie (77% wskazań).

Transport

Szacuje się, że w 2007 r. **sprzedaż usług**¹⁴ w jednostkach transportu ogółem (w cenach stałych) wzrosła o 4,9% w stosunku do roku poprzedniego, przy czym wartość usług zrealizowana przez jednostki sektora prywatnego wzrosła o 5,5%, a publicznego – o 2,5%.

Tempo wzrostu sprzedaży usług w jednostkach transportu o liczbie pracujących powyżej 9 osób (w cenach stałych) w 2007 r. w ujęciu rocznym było mniejsze niż przed rokiem i wyniosło 8,4% (w 2006 r. 12,6%). W pierwszych dwóch kwartałach ub. roku notowano wzrost sprzedaży na poziomie przewyższającym 10% a w drugim półroczu wzrost ten wyniósł ok. 5%. Spośród grup o największym udziale w transporcie ogółem znacznie wzrosła sprzedaż w transporcie samochodowym (o 14,2%) i agencji transportowych (o 7,3%), przy spadku o 4,0% w transporcie kolejowym.

Sprzedaż usług zrealizowana w grudniu ub. roku była o 4,3% wyższa niż przed rokiem.

W okresie styczeń–wrzesień ub. roku przedsiębiorstwa transportowe¹⁵ osiągnęły korzystniejsze wyniki finansowe niż w poprzednim roku. Tempo wzrostu przychodów było wyższe niż kosztów, co umożliwiło poprawę podstawowych relacji ekonomicznych i osiągnięcie wyższych wyników finansowych brutto i netto.

Przewozy ładunków ogółem (w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób) w 2007 r. wyniosły 354,6 mln ton, tj. o 2,9% więcej niż przed rokiem. Wzrost przewozów

¹⁴ Obejmująca wpływy za przewozy ładunków, bagażu, poczty, przeładunki, spedycję, składowanie i magazynowanie ładunków oraz inne usługi związane z obsługą transportu, a także wpływy z działalności biur podróży, pilotów wycieczek, przewodników turystycznych.

¹⁵ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób.

obserwowano we wszystkich rodzajach transportu, z wyjątkiem transportu rurociągowego i kolejowego. W kolejnych kwartałach ub. roku notowano systematyczny spadek przewozów. W grudniu ub. roku przewieziono 27,1 mln ton ładunków, tj. o 2,4% mniej niż przed rokiem.

Transportem kolejowym przewieziono w 2007 r. 153,1 mln ton ładunków, tj. o 2,2% mniej niż przed rokiem. W komunikacji wewnętrznej przewozy były wyższe o 6,8%, a w międzynarodowej – stanowiącej 45,8% ogólnych przewozów transportem kolejowym (przed rokiem 50,4%) – zwiększyły się przewozy ładunków importowanych (o 0,7%) a spadły eksportowanych (o 21,6%) i tranzytowych (o 4,7%). Spadek przewozów w większości grup ładunków, z wyjątkiem min. rud żelaza oraz minerałów surowych i przetworzonych. W grudniu ub. roku odnotowano spadek przewozów o 14,7% w skali roku, do poziomu 11,0 mln ton.

Transportem samochodowym zarobkowym w 2007 r. przewieziono 132,1 mln ton ładunków, tj. o 12,8% więcej niż przed rokiem, natomiast w grudniu ub. roku – 10,6 mln ton (wzrost o 7,1%). Wysoki wzrost przewozów zanotowano we wszystkich kwartałach ub. roku, jedynie w IV kwartale ukształtował się on na poziomie nieco poniżej 10%. Potencjał przewozowy transportu samochodowego zarobkowego zwiększył się w porównaniu z grudniem 2006 r. o 22,9%.

W okresie dwunastu miesięcy ub. roku **transportem rurociągowym** przetłoczono 52,9 mln ton ropy i produktów naftowych, tj. o 4,9% mniej niż przed rokiem, a w grudniu ub. roku – 4,2 mln ton (odpowiednio o 8,6% więcej).

Przewozy ładunków **żegluga śródlądową** w 2007 r. wyniosły 6,0 mln ton, tj. o 4,8% więcej niż przed rokiem. W grudniu ub. roku przewieziono 0,5 mln ton ładunków (wzrost o 26,2%).

Żegluga morską w 2007 r. przewieziono 10,5 mln ton ładunków, czyli o 7,9% więcej niż przed rokiem, przy czym w żegludze regularnej wystąpił wzrost o 2,6%, a w nieregularnej wzrost o 21,7%. W grudniu ub. roku przewieziono 0,8 mln ton (o 10,7% więcej niż w analogicznym okresie 2006 r.).

W portach morskich przeładowano w 2007 r. 59,9 mln ton ładunków, tj. o 0,7% mniej niż przed rokiem. Wzrosły przeładunki „innych masowych” – o 14,5%, drobnicy – o 13,8% oraz drewna 26,7%, w pozostałych grupach notowano spadki. Wzrost przeładunków odnotowano w portach: Gdynia (o 22,6%), natomiast spadek – w portach: Gdańsk (o 12,3%), Szczecin (o 4,7%), Świnoujście (o 1,0%), Police (o 2,6%) i Kołobrzeg (o 25,2%). W grudniu ub. roku przeładowano w portach 4,5 mln ton ładunków, tj. o 4,7% mniej niż w analogicznym okresie 2006 r.

W 2007 r. **środkami komunikacji publicznej** (w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób) przewieziono 993,7 mln pasażerów, tj. 2,9% mniej niż przed rokiem. Zmniejszyły się przewozy w transporcie samochodowym (o 5,8% do 708,1 mln osób). Zwiększyły się natomiast przewozy pasażerów w transporcie kolejowym (o 4,6% do 277,5 mln osób), lotniczym (o 33,3% do 7,1 mln osób), w żegludze morskiej (o 0,1% do 0,7 mln osób) oraz w żegludze śródlądowej (o 27,1% do 0,2 mln osób).

Łączność

Szacuje się, że w 2007 r. **sprzedaż usług łączności ogółem** (obejmująca wpływy za usługi pocztowe i kurierskie oraz telekomunikacyjne) w cenach stałych wzrosła o ponad 3% w stosunku do 2006 r.

W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób sprzedaż usług była o około 4% wyższa niż w 2006 r. Obserwowano wzrost sprzedaży w kolejnych kwartałach 2007 r. (największy w IV kwartale – o ponad 6%), przy czym we wszystkich kwartałach wystąpił wzrost sprzedaży usług telekomunikacyjnych (szczególnie w telefonii komórkowej), przy spadku sprzedaży usług pocztowych i kurierskich.

W **telefonii ruchomej (komórkowej)** w 2007 r. przybyło 4,8 mln abonentów i użytkowników (usługi z przedpłatą), tj. o 37,4% mniej niż przed rokiem. Liczba abonentów i użytkowników w końcu 2007 r. wyniosła 41,5 mln (w tym 64% to użytkownicy) i była o 12,9% większa niż przed rokiem. Na 100 mieszkańców przypadało 108,9 abonentów (w 2006 r. – 96,4). W innych krajach Europy wskaźnik ten wg stanu w dniu 1 stycznia 2006 r. wyniósł: na Litwie – 127, we Włoszech – 123, w Czechach – 115, w Wielkiej Brytanii – 102, Danii – 101, w Austrii – 100, w Hiszpanii – 97, w Niemczech – 96, w Bułgarii – 81, we Francji – 79, w Rumunii – 62.

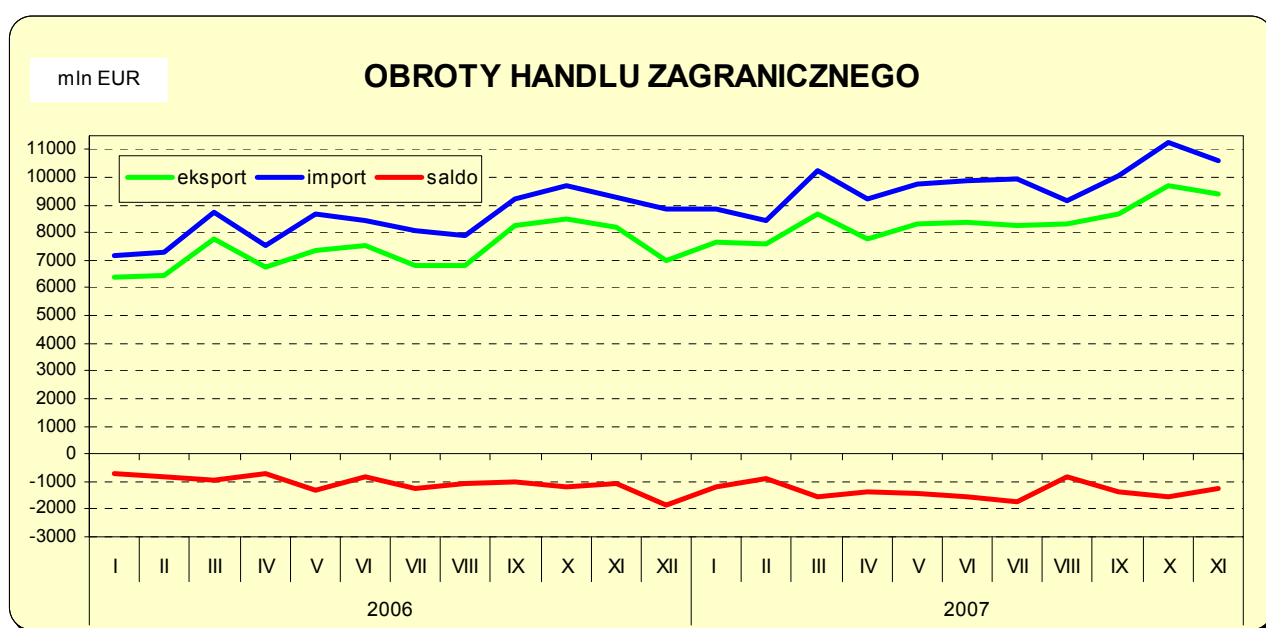
W końcu 2007 r. zanotowano dalszy spadek liczby telefonicznych łączy głównych (zapoczątkowany w 2005 r.), przy czym podobna tendencja występuje również w większości krajów europejskich (co jest związane z dynamicznym rozwojem telefonii ruchomej). Na koniec grudnia 2007 r. liczba łączy głównych¹⁶ w sieci publicznej **telefonii przewodowej** wyniosła 10,2 mln (o 9,6% mniej niż przed rokiem), przy czym w miastach – 8,2 mln (o 10 % mniej), a na wsi – 2,0 mln (o ponad 6 % mniej). W końcu 2007 r. liczba łączy w dostęпах ISDN¹⁷ wyniosła 1,2 mln (ponad 90% tych łączy zainstalowano w miastach) i była o 7,3% mniejsza niż przed rokiem. Wskaźnik gęstości abonenckiej, mierzony liczbą łączy głównych na 100 mieszkańców, w końcu grudnia 2007 r. wyniósł 26,8 (w 2006 r. – 29,5). Wskaźnik ten w innych krajach Europy, wg stanu w dniu 1 stycznia 2006 r. kształtował się następująco: w Luksemburgu – 80, w Szwecji – 72, w Niemczech – 67, w Danii – 62, we Francji – 59, w Grecji – 57, we Włoszech – 43, w Hiszpanii – 43, na Węgrzech – 33, w Czechach – 31, na Litwie – 23.

¹⁶ Standardowe łącza główne (abonenci telefonii przewodowej) powiększone o liczbę łączy w dostęпах ISDN.

¹⁷ ISDN – telefoniczna sieć cyfrowa z integracją usług, umożliwiającą wykorzystanie tej samej sieci do transferu głosu, obrazu, faksów, danych.

Handel zagraniczny

W okresie styczeń–listopad 2007 r. dynamika wymiany towarowej wyrażonej w złotych i euro, była niższa od notowanej w 2006 r., a wyrażonej w dolarach – wyższa. Od początku 2007 r. szybciej rósł import niż eksport. Obroty ze wszystkimi grupami krajów zwiększyły się – najbardziej eksport do krajów Europy Środkowo-Wschodniej oraz import z krajów rozwijających się. Podobnie, jak w 2006 r., odnotowano dodatnie saldo wymiany z krajami rozwiniętymi (w tym z krajami UE) oraz ujemne salda w obrotach z pozostałymi grupami krajów. Pogorszyła się relacja salda ogółem do eksportu. W imporcie ogółem wzrósł udział importu towarów z przeznaczeniem na cele inwestycyjne i na cele konsumpcyjne, a zmniejszył się – z przeznaczeniem na zużycie pośrednie. Korzystniej niż w 2006 r. kształtowały się relacje cenowe w obrotach ze wszystkimi grupami krajów.

Ekspert liczony w złotych w cenach bieżących był wyższy niż w okresie styczeń–listopad 2006 r. o 11,2% i wyniósł 352599,4 mln zł, a import wzrósł o 13,4% do 408829,0 mln zł. Wymiana zamknęła się ujemnym saldem w wysokości 56229,6 mln zł (w analogicznym okresie 2006 r. minus 43298,0 mln zł). Relacja ujemnego salda do eksportu wyniosła 15,9% (w 2006 r. 13,7%). Obroty liczone w euro wzrosły po stronie eksportu o 14,5% do 92672,0 mln EUR, a po stronie importu – o 16,9% do 107445,1 mln EUR. Ujemne saldo wyniosło 14773,1 mln EUR (w okresie styczeń–listopad 2006 r. minus 11030,3 mln EUR). Ekspert w dolarach USA wyniósł 125401,2 mln USD i był wyższy o 24,7%, a import – 145368,0 mln USD, tj. o 27,2% wyższy niż w tym samym okresie 2006 r. Ujemne saldo ukształtowało się na poziomie 19966,8 mln USD (w analogicznym okresie 2006 r. minus 13708,6 mln USD).

Eksport w cenach stałych w okresie styczeń–październik 2007 r. był o 7,4% wyższy niż w analogicznym okresie 2006 r., a import – o 13,4%. W obrotach z krajami UE wolumen eksportu zwiększył się o 7,8%, z krajami Europy Środkowo-Wschodniej – o 19,7%, a z krajami rozwijającymi się o 1,2%. Wolumen towarów sprowadzanych z krajów UE wzrósł - o 12,3%, sprowadzanych z krajów Europy Środkowo-Wschodnie o 3,8%, a z krajów rozwijających się – o 31,9%.

Ceny transakcyjne (liczone w złotych) towarów eksportowanych były wyższe o 4,0% niż w okresie styczeń–październik 2006 r., a towarów importowanych – o 0,6%. **Wskaźnik terms of trade** ogółem kształtował się na korzystniejszym poziomie niż w 2006 r. i wyniósł 103,4, wobec 98,5 w okresie styczeń–październik 2006 r.

Znacznie poprawiły się uwarunkowania cenowe w obrotach z krajami Europy Środkowo-Wschodniej, głównie na skutek wysokiej dynamiki cen eksportowanych towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie wg surowca, których ceny wzrosły o 3,9% oraz maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego – wzrost o 1,5% i obniżenia się, w porównaniu z analogicznym okresem 2006 r., cen importowanych paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych o 7,5%. W rezultacie, wskaźnik terms of trade wyniósł 105,0 (wobec 85,9 w 2006 r.). W obrotach z krajami rozwijającymi się również odnotowano korzystne relacje cen, wynikające ze spadku cen towarów importowanych, przy wzroście cen towarów eksportowanych – wskaźnik terms of trade wyniósł 113,4 (wobec 99,6 w okresie styczeń–październik 2006 r.). W wymianie z krajami UE wskaźnik terms of trade wyniósł 101,1 (wobec 99,8 w 2006 r.).

Obroty handlu zagranicznego kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I–XI 2007						2006	
	w mln zł	w mln EUR	w mln USD	I–XI 2006=100			I–XI	
				w zł	w EUR	w USD	struktura w %	
EKSPORT	352 599,4	92 672,0	125 401,2	111,2	114,5	124,7	100,0	100,0
Kraje rozwinięte	296 810,6	77 998,6	105 502,7	110,3	113,5	123,7	84,2	84,9
w tym Unia Europejska	278 138,5	73 091,2	98 855,5	110,8	114,1	124,3	78,9	79,2
w tym strefa euro	184 570,7	48 502,4	65 593,7	109,0	112,2	122,3	52,3	53,4
Kraje rozwijające się	20 743,7	5 456,0	7 397,8	108,8	112,1	121,9	5,9	6,0
Kraje Europy Śr.-Wsch.	35 045,1	9 217,4	12 500,7	121,3	125,2	135,9	9,9	9,1
IMPORT	408 829,0	107 445,1	145 368,0	113,4	116,9	127,2	100,0	100,0
Kraje rozwinięte	290 176,9	76 243,8	103 096,7	113,0	116,4	126,8	71,0	71,2
w tym Unia Europejska	262 649,9	69 009,1	93 306,1	113,7	117,1	127,5	64,2	64,1
w tym strefa euro	199 144,0	52 323,2	70 743,1	113,2	116,6	126,9	48,7	48,8
Kraje rozwijające się	75 072,2	19 738,0	26 743,3	122,1	125,8	136,9	18,3	17,1
Kraje Europy Śr.-Wsch.	43 579,9	11 463,3	15 528,0	103,1	106,4	115,8	10,7	11,7
SALDO	-56 229,6	-14 773,1	-19 966,8	X	X	X	X	X
Kraje rozwinięte	6 633,7	1 754,8	2 406,0	X	X	X	X	X
w tym Unia Europejska	15 488,6	4 082,1	5 549,4	X	X	X	X	X
w tym strefa euro	-14 573,3	-3 820,8	-5 149,4	X	X	X	X	X
Kraje rozwijające się	-54 328,5	-14 282,0	-19 345,5	X	X	X	X	X
Kraje Europy Śr.-Wsch.	-8 534,8	-2 245,9	-3 027,3	X	X	X	X	X

W strukturze geograficznej obrotów w okresie styczeń-listopad 2007 r., w porównaniu z analogicznym okresem 2006 r., obniżył się udział krajów rozwiniętych. Udział krajów Europy Środkowo-Wschodniej wzrósł w eksporcie, a obniżył się w imporcie, natomiast udział krajów rozwijających się zmniejszył się w eksporcie, a zwiększył się w imporcie. W porównaniu z okresem styczeń-listopad 2006 r. odnotowano wzrost eksportu do krajów **Unii Europejskiej** o 10,8% do 278138,5 mln zł oraz importu z UE o 13,7% do 262649,9 mln zł. Dodatnie saldo wyniosło 15488,6 mln zł, wobec 20039,6 mln zł w 2006 r. Obroty liczone w euro w eksporcie wyniosły 73091,2 mln EUR, a w imporcie – 69009,1 mln EUR i były większe niż w 2006 r. odpowiednio o 14,1% i o 17,1%. Dodatnie saldo wyniosło 4082,1 mln EUR, wobec 5136,3 mln EUR w okresie styczeń-listopad 2006 r. Eksport do krajów Unii Europejskiej stanowił 78,9% wartości eksportu ogółem, a import z tych krajów - 64,2% wartości importu ogółem (wobec odpowiednio 79,2% i 64,1% w 2006 r.).

Wartość obrotów z **Niemcami** - głównym partnerem handlowym, w porównaniu z okresem styczeń-listopad 2006 r., wzrosła w eksporcie o 5,8% do poziomu 91733,9 mln zł (24106,3 mln EUR), a w imporcie o 13,4% do 98755,1 mln zł (25951,8 mln EUR). Wymiana zamknęła się ujemnym saldem 7021,2 mln zł (minus 1845,5 mln EUR), wobec ujemnego salda 367,4 mln zł (minus 84,7 mln EUR) w 2006 r. Udział Niemiec obniżył się w eksporcie ogółem z 27,3% do 26,0% w 2006 r., a w imporcie ogółem został na tym samym poziomie, co w 2006 r. – 24,2%.

W wymianie z Niemcami wg sekcji SITC obserwowano m.in. wzrost eksportu chemikaliów i produktów pokrewnych, żywności i zwierząt żywych, surowców niejadalnych z wyjątkiem paliw, towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie wg surowca oraz maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego, natomiast zmniejszył się eksport paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych. W imporcie m.in. wzrosła wartość dostaw żywności i zwierząt żywych, paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych, maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego, towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie według surowca oraz chemikaliów i produktów pokrewnych.

Wśród naszych partnerów handlowych kolejne pozycje zajmowały: w eksporcie – Włochy (6,9%), Francja (6,1%), W. Brytania (5,9%), Republika Czeska (5,5%), Rosja (4,6%), Ukraina (4,0%), Niderlandy (3,9%), Szwecja (3,2%) oraz Węgry (2,9%), a w imporcie - Rosja (8,7%), Chiny (7,2%), Włochy (6,8%), Francja (5,2%), Republika Czeska (3,5%), Niderlandy (3,4%), W. Brytania (3,2%), Belgia (2,6%) oraz Republika Korei (2,4%).

Obroty towarowe z krajami **Europy Środkowo-Wschodniej**, w porównaniu z okresem styczeń–listopad 2006 r., wzrosły w eksporcie o 21,3% do poziomu 35045,1 mln zł (9217,4 mln EUR), a w imporcie - o 3,1% do 43579,9 mln zł (11463,3 mln EUR). Wymiana zamknęła się ujemnym saldem 8534,8 mln zł (minus 2245,9 mln EUR), wobec ujemnego salda 13390,1 mln zł (minus 3418,3 mln EUR) w analogicznym okresie 2006 r. Eksport do krajów Europy Środkowo-Wschodniej stanowił 9,9% eksportu ogółem, a import – 10,7% importu ogółem (wobec odpowiednio 9,1% i 11,7% w 2006 r.).

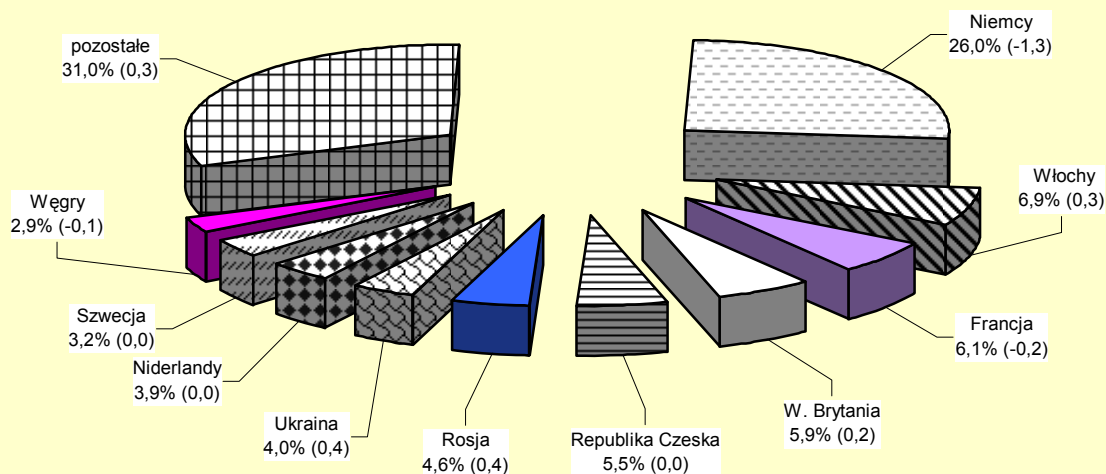
Po jedenastu miesiącach 2007 r. **Rosja** zajmowała, podobnie jak w analogicznym okresie w 2006 r., 6 miejsce wśród odbiorców polskich towarów oraz 2 miejsce wśród dostawców towarów na nasz rynek. Eksport do Rosji zwiększył się o 21,7% i wyniósł 16377,2 mln zł (4307,4 mln EUR), natomiast import z Rosji wzrósł o 2,3% do poziomu 35765,1 mln zł, tj. 9410,2 mln EUR. Ujemne saldo obrotów wyniosło 19387,9 mln zł (minus 5102,8 mln EUR), wobec minus 21487,1 mln zł, (minus 5480,9 mln EUR) w 2006 r. Udział Rosji w eksporcie ogółem zwiększył się z 4,2% w okresie styczeń–listopad 2006 r. do 4,6% w 2007 r. a w imporcie obniżył się z 9,7% do 8,7%.

W obrotach z Rosją wg sekcji SITC wzrósł eksport m.in. maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego, towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie wg surowca, różnych wyrobów przemysłowych, chemikaliów i produktów pokrewnych oraz żywności i zwierząt żywych. W imporcie zwiększyła się m.in. wartość dostaw towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie wg surowca, surowców niejadalnych z wyjątkiem paliw oraz chemikaliów i produktów pokrewnych. Zmniejszył się import paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych.

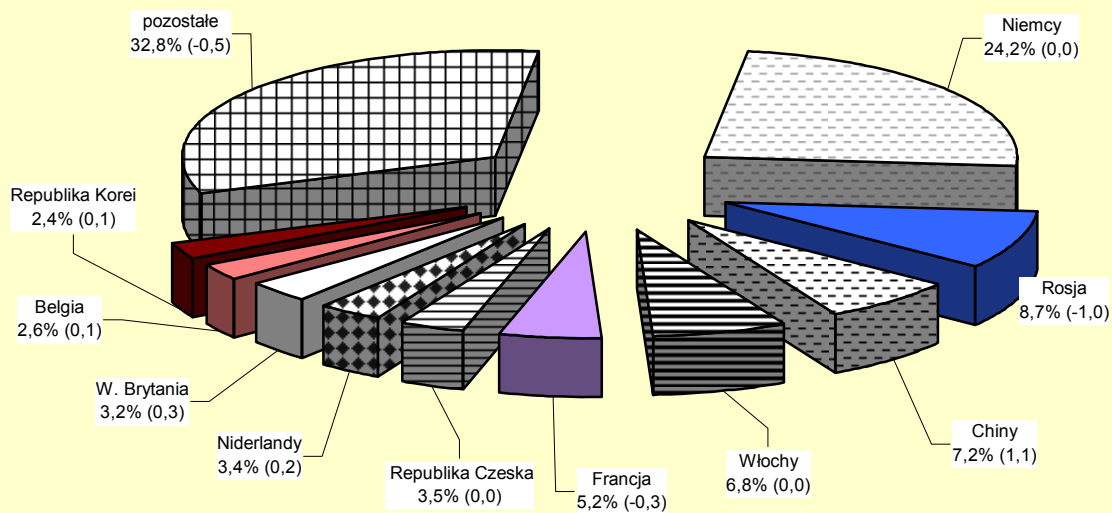

**STRUKTURA GEOGRAFICZNA OBROTÓW HANDLU ZAGRANICZNEGO
w okresie styczeń-listopad 2007 r.**

eksport

import

Zmiany do okresu I-XI 2006 r. (w pkt)

W obrotach ogółem wg sekcji SITC, w porównaniu z okresem styczeń–listopad 2006 r., odnotowano wzrost obrotów we wszystkich sekcjach z wyjątkiem eksportu paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych oraz importu olejów, tłuszczu i wosków zwierzęcych i roślinnych. W strukturze towarowej eksportu ogółem m.in. wzrósł udział towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie wg surowca oraz chemikaliów i produktów pokrewnych, a zmniejszył się – paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych i różnych wyrobów przemysłowych. W imporcie wzrósł m.in. udział towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie wg surowca, różnych wyrobów przemysłowych oraz żywności i zwierząt żywych, a obniżył się – m.in. paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych, maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego oraz chemikaliów i produktów pokrewnych.

Dynamika i struktura obrotów wg sekcji SITC (w cenach bieżących) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I–XI 2007			I–XI 2006
	w mln zł	I–XI 2006=100	struktura w %	
EKSPORT	352599,4	111,2	100,0	100,0
w tym:				
Żywność i zwierzęta żywe	29738,2	111,5	8,4	8,4
Napoje i tytoń	2948,3	128,0	0,8	0,7
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw	8224,4	113,8	2,3	2,3
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne	13265,1	92,8	3,8	4,5
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne	674,3	117,5	0,2	0,2
Chemikalia i produkty pokrewne	26055,9	115,4	7,4	7,1
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca	82767,2	112,8	23,5	23,1
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	142008,2	111,3	40,3	40,2
Różne wyroby przemysłowe	46690,8	110,2	13,2	13,4
IMPORT	408829,0	113,4	100,0	100,0
w tym:				
Żywność i zwierzęta żywe	21729,3	121,9	5,3	5,0
Napoje i tytoń	2285,5	127,3	0,6	0,5
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw	12431,0	112,5	3,0	3,1
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne	40404,6	107,3	9,9	10,5
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne	1253,6	98,0	0,3	0,4
Chemikalia i produkty pokrewne	54474,0	111,0	13,3	13,6
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca	87809,2	116,3	21,5	21,0
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	144448,6	111,3	35,3	36,0
Różne wyroby przemysłowe	34219,1	118,8	8,4	8,0

W porównaniu z okresem styczeń–listopad 2006 r. eksport **produktów rolno-spożywczych** był wyższy o 13,3% i wyniósł 34972,5 mln zł (9196,2 mln EUR), a import wzrósł o 19,7% (w tym ponad 2-krotny wzrost wartości importu zbóż) i ukształtował się na poziomie 27490,1 mln zł (7223,9 mln EUR). Obroty zamknęły się dodatnim saldem 7482,4 mln zł (1972,3 mln EUR), wobec dodatniego salda 7902,8 mln zł (2009,6 mln EUR) w okresie jedenastu miesięcy 2006 r. Udział produktów rolno-spożywczych w eksporcie ogółem wyniósł - 9,9% (w 2006 r. 9,7%), a w imporcie ogółem - 6,7% (w 2006 r. 6,4%).

Odnotowano wzrost eksportu produktów rolno-spożywczych do krajów rozwiniętych – o 15,8% (w tym – w takiej samej skali – do UE), do krajów Europy Środkowo-Wschodniej - o 2,6% oraz spadek do krajów rozwijających się - o 0,1%. W imporcie zwiększyły się obroty z krajami rozwiniętymi – o 24,6% (w tym z UE - o 26,5%) i z krajami rozwijającymi się - o 8,7%, natomiast zmniejszyły się z krajami Europy Środkowo-Wschodniej o 2,5%.

W strukturze geograficznej eksportu produktów rolno-spożywczych wzrósł udział krajów rozwiniętych z 82,6% do 84,4 % (w tym UE z 78,7% do 80,4%), natomiast obniżył się udział krajów Europy Środkowo-Wschodniej z 9,7% do 8,8% oraz krajów rozwijających się - z 7,7% do 6,8%. Łącznie na rynki krajów rozwiniętych i krajów Europy Środkowo-Wschodniej skierowano 93,2% eksportu produktów rolno-spożywczych. W imporcie 74,4% dostaw produktów rolno-spożywczych pochodziło z krajów rozwiniętych, w tym 67,3% - z UE (w okresie styczeń–listopad 2006 r. odpowiednio 71,5% i 63,7%), 22,9% - z krajów rozwijających się (w 2006 r. 25,2%) oraz 2,7% - z krajów Europy Środkowo-Wschodniej (w 2006 r. 3,3%).

Obroty towarowe produktów rolno-spożywczych (wg CN) przedstawiały się następująco:

Wyszczególnienie	I–XI 2007							
	eksport				import			
	w mln zł	w mln EUR	I–XI 2006=100	struktura w %	w mln zł	w mln EUR	I–XI 2006=100	struktura w %
			w zł				w zł	
Produkty rolno-spożywcze.....	34972,5	9196,2	113,3	100,0	27490,1	7223,9	119,7	100,0
Przetwory spożywcze	15177,2	3990,8	112,4	43,4	11534,7	3034,5	118,4	42,0
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego	12252,1	3220,8	109,0	35,0	5805,8	1526,9	115,8	21,1
Produkty pochodzenia roślinnego	6712,5	1766,1	121,7	19,2	8801,5	2307,6	126,9	32,0
Oleje i tłuszcze	830,7	218,5	135,9	2,4	1348,1	354,9	106,3	4,9

W okresie styczeń–listopad 2007 r. sprowadzono z zagranicy 2262,9 tys. ton **zbóż** (2,5 razy więcej niż w tym samym okresie 2006 r.) o wartości 1519,7 mln zł (395,5 mln EUR). Powodem tak wysokiego wzrostu importu zbóż był ich brak na polskim rynku spowodowany suszą, która miała miejsce wiosną i latem 2006.r. Importowano przede wszystkim pszenicę mieszaną żyta z pszenicą (1143,5 tys. ton), kukurydzę (596,0 tys. ton), jęczmień (296,9 tys. ton), żyto (123,4 tys. ton) i ryż (79,4 tys. ton). Dostawy zbóż pochodziły głównie z Niemiec, Węgier, Republiki Czeskiej, Danii, Słowacji, Szwecji i Francji. Wyeksportowano 641,4 tys. ton zbóż o wartości 483,0 mln zł (128,0 mln EUR).

W okresie styczeń–listopad 2007 r. eksport **towarów wysokiej techniki** wyniósł 19644,6 mln zł, tj. o 64,2% więcej niż w analogicznym okresie 2006 r., a import – 58976,5 mln zł, tj. o 42,4% więcej. Obroty zamknęły się ujemnym saldem 39331,9 mln zł (w okresie styczeń–listopad 2006 r. minus 29447,3 mln zł). Udział towarów wysokiej techniki w eksporcie ogółem wyniósł 5,6%,

a w imporcie – 14,4% (w 2006 r. odpowiednio 3,4% i 10,1%). Największy udział w obrotach stanowił sprzęt telekomunikacyjny – 39,5% w eksporcie i 40,4% w imporcie towarów wysokiej techniki oraz maszyny biurowe i sprzęt do elektronicznego przetwarzania danych – 28,7% w eksporcie i 32,8% w imporcie (w 2006 r. dominował sprzęt telekomunikacyjny stanowiąc 49,4% udziału w eksporcie oraz 52,0% udziału w imporcie). W strukturze geograficznej eksportu towarów wysokiej techniki największy udział miały kraje rozwinięte – 87,1% (w tym UE – 78,3%), natomiast udział krajów rozwijających się i krajów Europy Środkowo-Wschodniej stanowił odpowiednio 7,6% i 5,3%. W imporcie udział krajów rozwiniętych wyniósł 51,7% (w tym UE – 40,4%), a krajów rozwijających się – 48,0% (o wysokiej pozycji krajów rozwijających się zdecydował duży import sprzętu telekomunikacyjnego z Chin i z Republiki Korei).

Wartość **obrotu uszlachetniającego** w okresie styczeń-listopad 2007 r. stanowiła 7,6% eksportu i 4,7% importu ogółem, wobec odpowiednio 8,5% i 5,8% w 2006 r. W eksporcie największy udział obrotu uszlachetniającego odnotowano w sekcjach: różne wyroby przemysłowe - 13,3% (w tym artykuły odzieżowe i galanteria ubraniowa stanowiły 52,2%, meble - 6,2%) oraz maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy - 9,9% (w tym pojazdy szynowe, statki, samoloty stanowiły 59,8%, maszyny i urządzenia ogólnego zastosowania przemysłowego - 13,7%). W imporcie największy udział obrotu uszlachetniającego odnotowano w sekcjach: towary przemysłowe sklasyfikowane głównie według surowca - 7,7% oraz maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy - 6,3%.

W strukturze **rozdysponowania importu wg głównych kategorii ekonomicznych**, w porównaniu z okresem styczeń-listopad 2006 r., wzrósł udział importu towarów z przeznaczeniem na **dobry inwestycyjny** z 16,1% do 17,2% i na **cele konsumpcyjne** z 18,3% do 18,9%. W tych kategoriach odnotowano też największą dynamikę importu (wzrost odpowiednio o 21,1% i o 17,1%). Wzrost importu towarów z przeznaczeniem na **zużycie pośrednie** wyniósł 10,5%, a jego udział obniżył się z 65,6% do 63,9%.

Na wzrost importu towarów z przeznaczeniem na **dobry inwestycyjny** duży wpływ miały elektroniczne systemy informatyczne i telefonia komórkowa. Największy udział w imporcie tej kategorii stanowiły maszyny do automatycznego przetwarzania danych i urządzenia do tych maszyn - 9,6%, aparaty telefoniczne dla sieci komórkowych lub innych sieci bezprzewodowych – 7,3% oraz maszyny i urządzenia mechaniczne wyspecjalizowane do poszczególnych zastosowań przemysłowych - 6,3%.

W kategorii **towary konsumpcyjne** w okresie styczeń-listopad 2007 r. największy udział w imporcie stanowiły towary konsumpcyjne nietrwałego użytku – 27,9% (z tego powyżej 30,0% stanowiły leki), wobec 29,2% w analogicznym okresie 2006 r. W strukturze importu towarów konsumpcyjnych ważne miejsce zajmowały samochody osobowe z udziałem 19,2% (wzrost o 1,6 pkt w skali roku).

W **zużyciu pośrednim** najwyższy udział w imporcie miały towary zaopatrzeniowe dla przemysłu przetworzone - 51,3% (wobec 50,0% w analogicznym okresie 2006 r. roku), natomiast towary zaopatrzeniowe dla przemysłu nieprzetworzone stanowiły tylko 3,5%. Duży udział w imporcie stanowiły części i akcesoria do dóbr inwestycyjnych - 14,1% (spadek o 1,0 pkt w skali roku), w tym głównie części i akcesoria do urządzeń i aparatury telekomunikacyjnej oraz do zapisu i odtwarzania dźwięku oraz lampy elektronowe i elektroniczne układy scalone.

W strukturze **rozdysponowania eksportu wg głównych kategorii ekonomicznych**, w porównaniu z okresem styczeń–listopad 2006 r., wzrósł udział eksportu towarów z przeznaczeniem na **zużycie pośrednie** z 55,0% do 55,4% i z przeznaczeniem na **dobra inwestycyjne** z 11,0% do 11,3%, obniżył się natomiast udział eksportu towarów na **cele konsumpcyjne** z 34,0% do 33,3%. Odnotowano wzrost eksportu towarów we wszystkich kategoriach ekonomicznych, w tym z przeznaczeniem na dobra inwestycyjne o 14,6%, na zużycie pośrednie o 12,0% i na cele konsumpcyjne o 8,8%.

W eksporcie **dóbr inwestycyjnych** znaczący udział stanowiły dobra inwestycyjne z wyjątkiem środków transportu - 62,6% (wzrost o 6,0 pkt w stosunku do okresu styczeń–listopad 2006 r.), w tym m.in. pojemniki metalowe do przechowywania lub transportu, pozostała aparatura do transmisji lub odbioru głosu, obrazu lub innych danych oraz maszyny i urządzenia mechaniczne wyspecjalizowane do poszczególnych zastosowań przemysłowych.

Spadek udziału **dóbr konsumpcyjnych**, w porównaniu z okresem styczeń–listopad 2006 r., wynikał w dużej mierze z rosnącego zapotrzebowania rynku wewnętrznego na te towary. Istotną pozycję w tej kategorii stanowił eksport towarów konsumpcyjnych trwałego użytku (głównie aparatury odbiorczej dla telewizji i mebli drewnianych), których udział wyniósł 27,6% i był niższy o 0,1 pkt w stosunku do okresu styczeń–listopad 2006 r.

W eksporcie towarów przeznaczonych na **zużycie pośrednie** najwyższy udział stanowiły towary zaopatrzeniowe dla przemysłu przetworzone - 52,7% (w okresie styczeń–listopad 2006 r. 52,8%), natomiast towary zaopatrzeniowe dla przemysłu nieprzetworzone stanowiły 3,1%. Duży udział w eksporcie towarów na zużycie pośrednie miały części i akcesoria do środków transportu - 22,3% (wzrost o 0,7 pkt w skali roku), głównie części i akcesoria do pojazdów mechanicznych oraz silniki spalinowe.

Rachunek bieżący bilansu płatniczego na bazie transakcji

Saldo rachunku bieżącego bilansu płatniczego³⁵ w I, II i III kwartale 2007 r. było ujemne. W III kwartale 2007 r., podobnie jak w dwóch poprzednich, notowano zwiększenie deficytu w ujęciu rocznym (o 658 mln EUR, do minus 2260 mln EUR), na co wpłynęło pogłębienie ujemnego salda obrotów towarowych (z minus 1599 mln EUR do minus 2366 mln EUR), ujemnego salda dochodów (z minus 2632 mln EUR do minus 3085 mln EUR) oraz zmniejszenie dodatniego salda transferów bieżących (z 2205 mln EUR do 2178 mln EUR). Zwiększyło się natomiast dodatnie saldo usług (z 424 mln EUR do 1013 mln EUR).

W listopadzie ub. roku rachunek bieżący bilansu zamknął się ujemnym saldem w wysokości 351 mln EUR (wobec minus 993 mln EUR w listopadzie 2006 r.). Na zmniejszenie deficytu wpłynął wzrost dodatniego salda transferów bieżących (o 846 mln EUR) oraz poprawa ujemnego salda dochodów (o 138 mln EUR). Pogłębiło się natomiast ujemne saldo obrotów towarowych (o 294 mln EUR) oraz zmniejszyło się dodatnie saldo usług (o 48 mln EUR).

Przychody z transferów bieżących ukształtowały się na poziomie 1685 mln EUR (ponad 2-krotnie wyższym niż przed rokiem), a rozchody z tytułu transferów bieżących zwiększyły się o 7,3% (do 382 mln EUR). W rezultacie, saldo transferów bieżących zwiększyło się z 457 mln EUR do 1303 mln EUR.

Saldo dochodów wyniosło minus 1137 mln EUR (przed rokiem minus 1275 mln EUR). Przychody z tytułu dochodów wzrosły o 6,8% (do 251 mln EUR), natomiast rozchody zmniejszyły się o 8,1% (do 1388 mln EUR).

Eksport towarów wzrósł o 12,3% (do 9984 mln EUR), a import – o 14,8% i wyniósł 10777 mln EUR. Saldo obrotów towarowych wyniosło minus 793 mln EUR (wobec minus 499 mln EUR w listopadzie ub. roku).

Saldo usług zmniejszyło się z 324 mln EUR do 276 mln EUR. Przychody z tytułu usług wzrosły o 17,8% (do 1765 mln EUR), a rozchody – o 26,8% (do 1489 mln EUR).

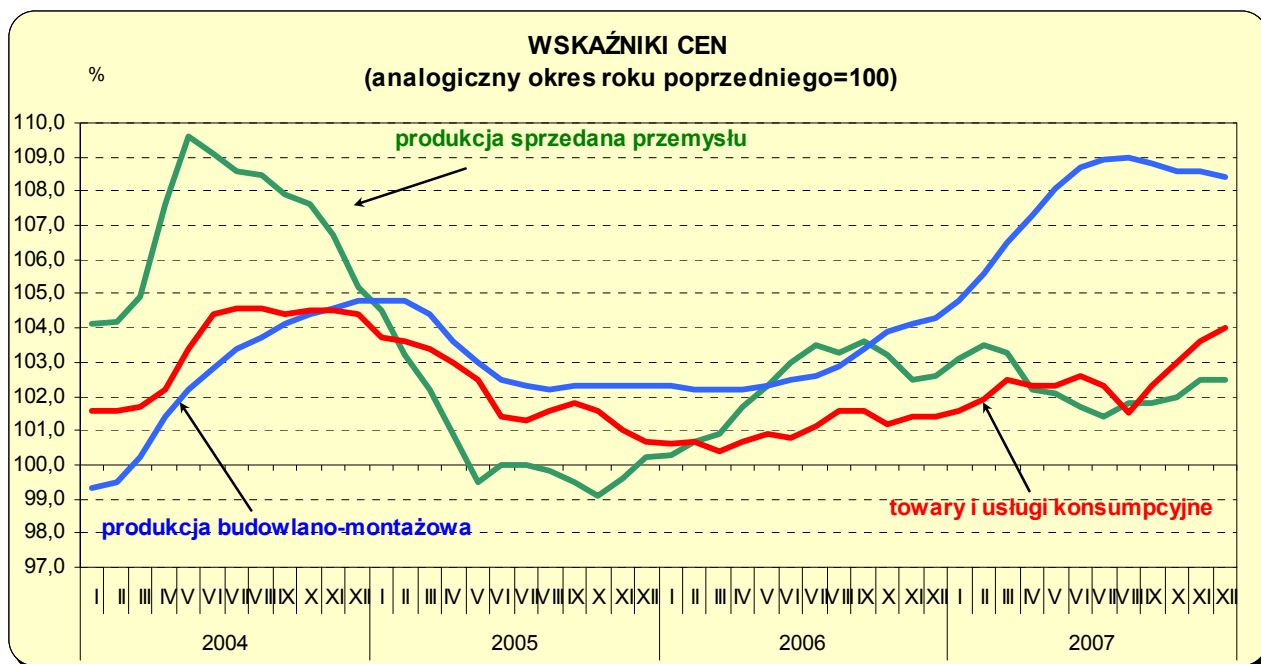
³⁵ Stanowi komponent bilansu płatniczego, który jest statystycznym zestawieniem obrotów z zagranicą, prezentującym w usystematyzowany sposób transakcje gospodarcze zrealizowane przez Polskę z resztą świata (tzn. między rezydentami i nierezydentami). Bilans płatniczy oprócz rachunku bieżącego, uwzględnia także rachunek kapitałowy i finansowy, saldo błędów i opuszczeń oraz oficjalne aktywa rezerwowe.

Znaczna część obrotów bilansu płatniczego pochodzi z zamkniętego systemu zbierania danych o transakcjach rozliczanych przez polski system bankowy. Banki przesyłają do NBP informacje zarówno o transakcjach swoich, jak i wykonywanych w imieniu klientów banków. Dane z banków są uzupełniane informacjami pochodzącymi bezpośrednio z przedsiębiorstw, z badań statystyki publicznej oraz Instytutu Turystyki.

Opracowano na podstawie materiałów NBP: „Bilans Płatniczy”.

Ceny

Średnioroczny wzrost cen konsumpcyjnych w 2007 r. był wyższy od notowanego w 2006 r. oraz od założonego w ustawie budżetowej. Wolniej niż ceny towarów i usług konsumpcyjnych rosły ceny produkcji sprzedanej przemysłu, w tempie podobnym do notowanego w 2006 r. Znacznie szybciej niż przed rokiem i bardziej niż w przemyśle, rosły ceny w budownictwie.

Według wstępnych danych, wzrost **cen produkcji sprzedanej przemysłu** w 2007 r. w stosunku do roku poprzedniego, podobnie jak w 2006 r., wyniósł 2,3%. Niższy niż przed rokiem był wzrost cen w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę (4,0%, wobec 6,3%) oraz w górnictwie (3,1%, wobec 15,9%). W górnictwie węgla kamiennego i brunatnego; wydobywaniu torfu ceny podniesiono o 4,8%, natomiast w górnictwie rud metali zanotowano spadek cen o 4,7%. W przetwórstwie przemysłowym obserwowano wzrost cen o 1,9% (wobec 0,7% w 2006 r.). Znacznie podniesiono ceny produkcji wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (o 8,9%, w tym ceramiki budowlanej – o 32,0%, wyrobów betonowych oraz gipsowych – o 14,5%, cementu, wapna oraz gipsu – o 13,4%), a także produkcji metali (o 7,4%). Ceny produkcji artykułów spożywczych i napojów były wyższe niż w 2006 r. o 4,8%, w tym wytwarzania wyrobów mleczarskich – o 10,4%, produkcji, przetwórstwa i konserwowania mięsa i wyrobów z mięsa – o 4,3% oraz produkcji napojów – o 3,6%. Podniesiono również ceny m.in. produkcji wyrobów z metali (o 2,6%), wyrobów chemicznych (o 2,2%), wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (o 1,8%) oraz koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 1,5%). Obniżono natomiast m.in. ceny produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 1,6%).

Według szacunków, w grudniu ub. roku wzrost cen produkcji sprzedanej przemysłu w skali roku wyniósł 2,5% (wobec 2,6% przed rokiem). W sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę ceny w grudniu 2007 r. były o 3,7% wyższe niż przed rokiem. W przetwórstwie przemysłowym nastąpił wzrost cen o 2,2% (wobec 1,5% w 2006 r.). Podniesiono m.in. ceny produkcji koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 22,9%), wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (o 8,2%), artykułów spożywczych i napojów (o 6,2%), wyrobów chemicznych (o 1,2%) oraz wyrobów z metali (o 1,1%). Producenci wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych obniżyli ceny o 0,5%, pojazdów samochodowych, przyczep i naczep – o 1,8%, a metali – o 7,7%. Cen w górnictwie były o 2,0% wyższe niż przed rokiem. W górnictwie węgla kamiennego i brunatnego; wydobywaniu torfu ceny podniesiono o 8,2%, natomiast w górnictwie rud metali zanotowano spadek cen o 15,9%.

Szacuje się, że **ceny produkcji budowlano-montażowej** w 2007 r. w stosunku do roku poprzedniego wzrosły o 7,8% (w 2006 r. notowano wzrost o 2,9%). Ceny wykonywania instalacji budowlanych podniesiono o 9,0%, wynajmu sprzętu budowlanego i burzącego z obsługą operatorską – o 8,7%, wznoszenia budynków i budowli; inżynierii lądowej i wodnej – o 7,7%, przygotowania terenu pod budowę – o 5,8%, a wykonywania robót budowlanych wykończeniowych – o 5,2%. Wzrost cen produkcji budowlano-montażowej w skali roku wyniósł w grudniu 2007 r. 8,4% (wobec 4,3% odpowiednio przed rokiem).

Dynamika cen w przemyśle i budownictwie kształtowała się następująco:

Okresy	Ceny produkcji sprzedanej przemysłu				Ceny produkcji budowlano- montażowej
	ogółem	górnictwo	przetwórstwo przemysłowe	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	
2006	Grudzień roku poprzedniego=100				
XII	102,6	110,7	101,5	105,4	104,3
2007	Miesiąc poprzedni=100				
XII	102,5	102,0	102,2	103,7	108,4
2006	Miesiąc poprzedni=100				
I	100,2	100,4	99,5	103,3	100,1
II	99,9	101,6	99,8	100,0	100,1
III	100,7	101,9	100,8	100,1	100,2
IV	101,5	107,2	101,1	101,7	100,3
V	100,4	104,2	100,2	100,0	100,3
VI	100,9	98,8	101,1	100,1	100,4
VII	100,7	103,5	100,6	100,0	100,4
VIII	99,9	99,3	99,9	100,0	100,5
IX	100,0	100,8	99,9	100,0	100,7
X	99,5	99,4	99,5	100,0	100,6
XI	99,3	96,7	99,5	100,0	100,3
XII	99,5	96,8	99,6	100,0	100,4
2007	Miesiąc poprzedni=100				
I	100,6	99,9	100,3	103,1	100,5
II	100,3	99,9	100,3	100,0	100,8
III	100,5	101,7	100,4	100,1	101,0
IV	100,5	104,6	100,3	100,1	101,1
V	100,4	99,6	100,4	100,1	101,1
VI	100,5	100,3	100,6	100,1	100,9

Okresy	Ceny produkcji sprzedanej przemysłu				Ceny produkcji budowlano- montażowej
	ogółem	górnictwo	przetwórstwo przemysłowe	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	
VII	100,3	101,8	100,3	100,1	100,6
VIII	100,3	99,3	100,4	100,1	100,6
IX	100,0	99,6	100,0	100,0	100,5
X	99,7	101,2	99,5	100,0	100,5
XI	99,9	96,3	100,1	100,0	100,2
XII	99,5	98,0	99,4	100,0	100,2
2006	Analogiczny okres roku poprzedniego=100				
I	100,3	105,0	99,0	106,3	102,3
II	100,7	107,3	99,4	106,2	102,2
III	100,9	109,2	99,5	106,0	102,2
IV	101,7	116,3	99,8	107,7	102,2
V	102,3	121,1	100,2	107,6	102,3
VI	103,0	117,4	101,3	107,1	102,5
VII	103,5	121,4	101,7	106,3	102,6
VIII	103,3	122,2	101,5	106,3	102,9
IX	103,6	124,0	101,7	106,2	103,4
X	103,2	121,5	101,5	105,4	103,9
XI	102,5	114,4	101,1	105,4	104,1
XII	102,6	110,7	101,5	105,4	104,3
2007					
I	103,1	110,2	102,3	105,1	104,8
II	103,5	108,4	102,9	105,2	105,6
III	103,3	108,1	102,6	105,2	106,5
IV	102,2	105,5	101,7	103,5	107,3
V	102,1	100,8	101,9	103,6	108,1
VI	101,7	102,3	101,4	103,6	108,7
VII	101,4	100,6	101,1	103,6	108,9
VIII	101,8	100,6	101,6	103,7	109,0
IX	101,8	99,4	101,7	103,7	108,8
X	102,0	101,1	101,7	103,7	108,6
XI	102,5	100,7	102,4	103,8	108,6
XII	102,5	102,0	102,2	103,7	108,4
I-III	103,3	108,9	102,6	105,2	105,6
IV-VI	102,0	102,8	101,7	103,6	108,0
VII-IX	101,7	100,2	101,4	103,7	108,9
X-XII	102,3	101,3	102,1	103,7	108,5
I-XII	102,3	103,1	101,9	104,0	107,8
2006					
I-III	100,6	107,2	99,3	106,2	102,2
IV-VI	102,3	118,3	100,4	107,4	102,3
VII-IX	103,5	122,5	101,6	106,3	103,0
X-XII	102,8	115,5	101,3	105,4	104,1
I-XII	102,3	115,9	100,7	106,3	102,9

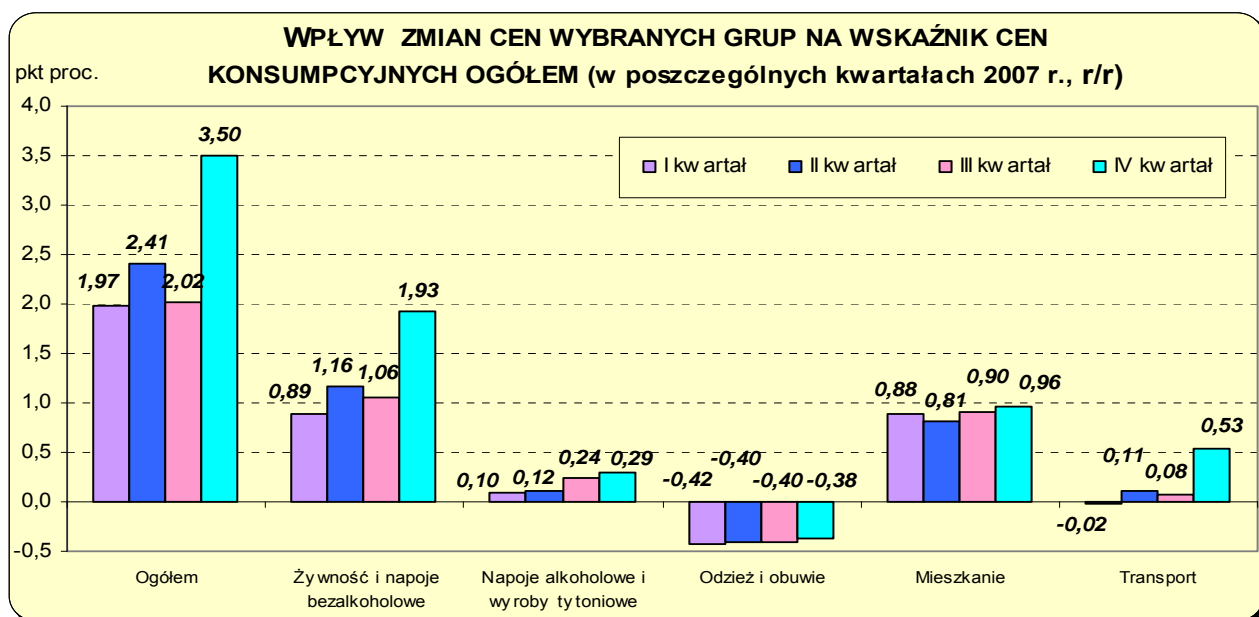
Według wstępnych danych, po obserwowanym do sierpnia ub. roku wzroście cen, utrzymała się, notowana od października, tendencja spadkowa cen produkcji sprzedanej przemysłu w porównaniu do poprzedniego miesiąca i w grudniu ub. roku spadek cen wyniósł 0,5%. Było to głównie spowodowane spadkiem cen w górnictwie i przetwórstwie przemysłowym. Ceny produkcji budowlano-montażowej wzrastały przez cały rok – w grudniu ich wzrost wyniósł 0,2%.

Średnie miesięczne tempo wzrostu cen w przemyśle w 2007 r. było podobne jak w 2006 r. (0,2%). W budownictwie było ono wyższe (0,7% wobec 0,4%).

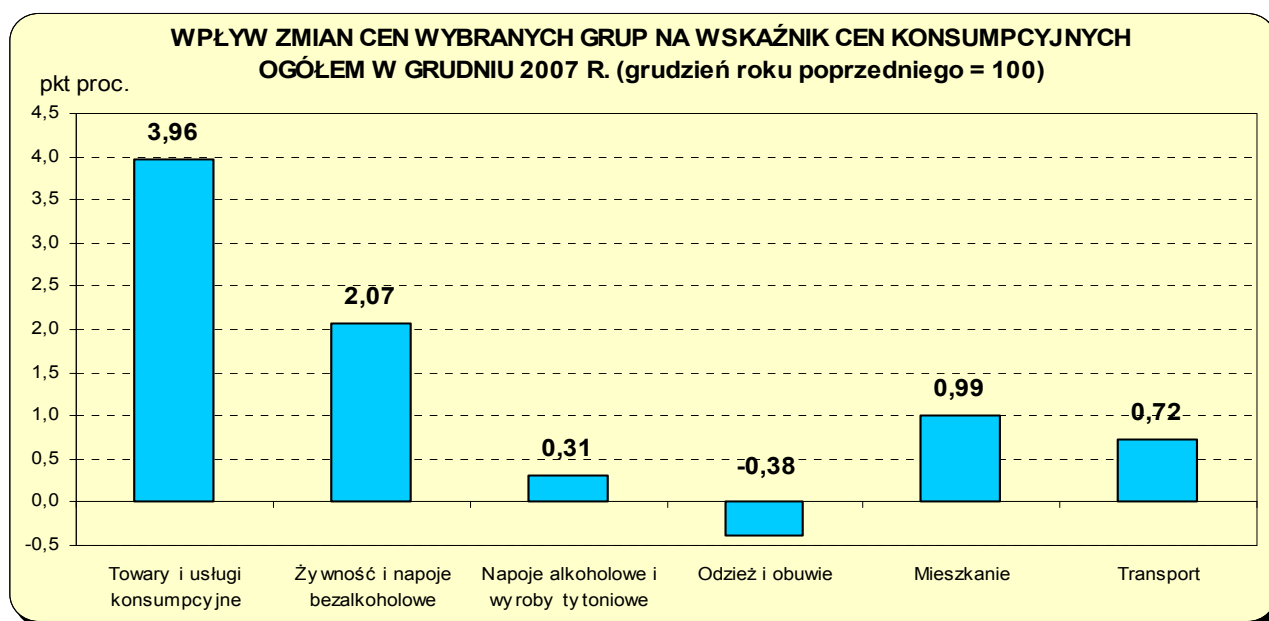
Średnie miesięczne tempo wzrostu cen w przemyśle i budownictwie kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	2006					2007				
	tempo wzrostu cen (w %) – kwartały									
	I-IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I-IV
Ceny produkcji sprzedanej przemysłu.....	0,2	0,3	0,9	0,2	-0,6	0,5	0,5	0,2	-0,3	0,2
górnictwo	0,9	1,3	3,4	1,2	-2,4	0,5	1,5	0,2	-1,5	0,2
przetwórstwo przemysłowe	0,1	0,0	0,8	0,1	-0,5	0,4	0,4	0,2	-0,3	0,2
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę.....	0,4	1,1	0,6	0,0	0,0	1,1	0,1	0,1	0,0	0,3
Ceny produkcji budowlano-montażowej.....	0,4	0,1	0,3	0,5	0,4	0,8	1,0	0,6	0,3	0,7

W 2007 r. w stosunku do roku poprzedniego wzrost **cen towarów i usług konsumpcyjnych** był wyższy niż przed rokiem (2,5%, wobec 1,0%) i wyższy od założonego w ustawie budżetowej (o 0,6 pkt proc.). Największy wpływ na poziom wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych miał w 2007 r. wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych oraz towarów i usług związanych z mieszkaniem, który podwyższył wskaźnik ogółem odpowiednio o 1,26 pkt proc. i 0,89 pkt proc. Spadek cen odzieży i obuwia obniżył wskaźnik ogółem o 0,40 pkt proc.

W grudniu ub. roku odnotowano wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku o 4,0% (wobec wzrostu o 1,4% w grudniu 2006 r.). Przekroczył on cel inflacyjny ustalony przez Radę Polityki Pieniężnej i jest wyższy o 0,5 pkt proc. od górnej granicy odchyłeń od celu inflacyjnego. W największym stopniu wzrosły ceny towarów i usług związanych z transportem, ceny żywności i napojów bezalkoholowych, napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych oraz towarów i usług związanych z mieszkaniem. Obniżyły się natomiast m.in. ceny odzieży i obuwia. Największy wpływ na poziom wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych miał wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych oraz towarów i usług związanych z mieszkaniem i transportem, który podwyższył wskaźnik ogółem odpowiednio o 2,07 pkt proc., 0,99 pkt proc. oraz 0,72 pkt proc. Spadek cen odzieży i obuwia obniżył wskaźnik ogółem o 0,38 pkt proc.

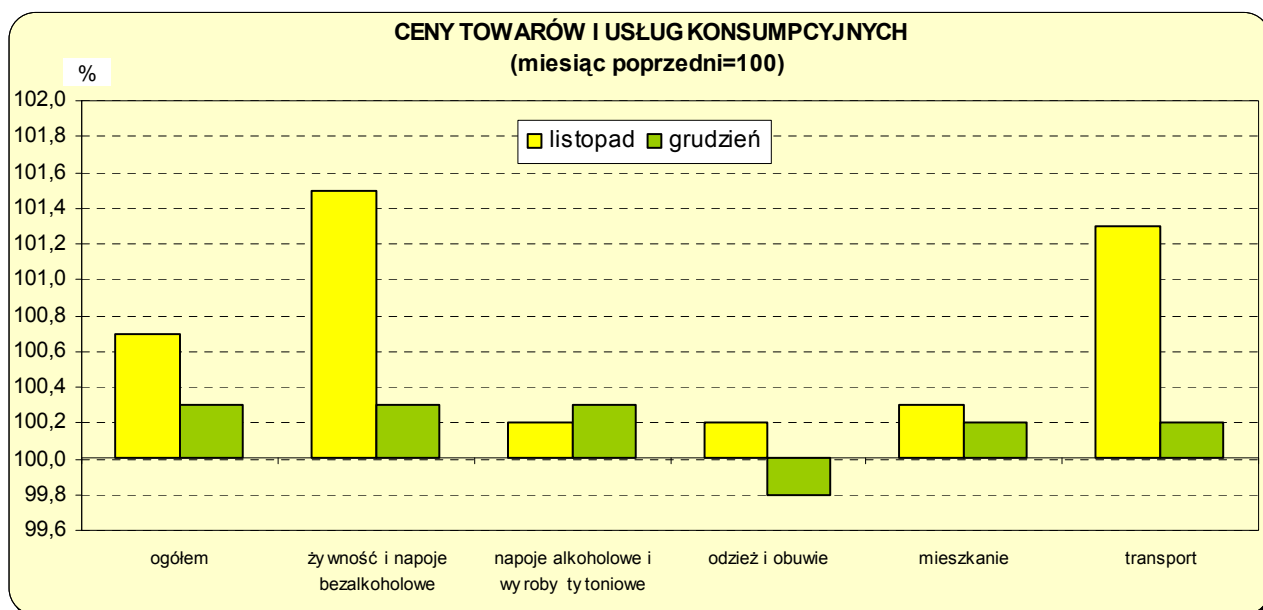
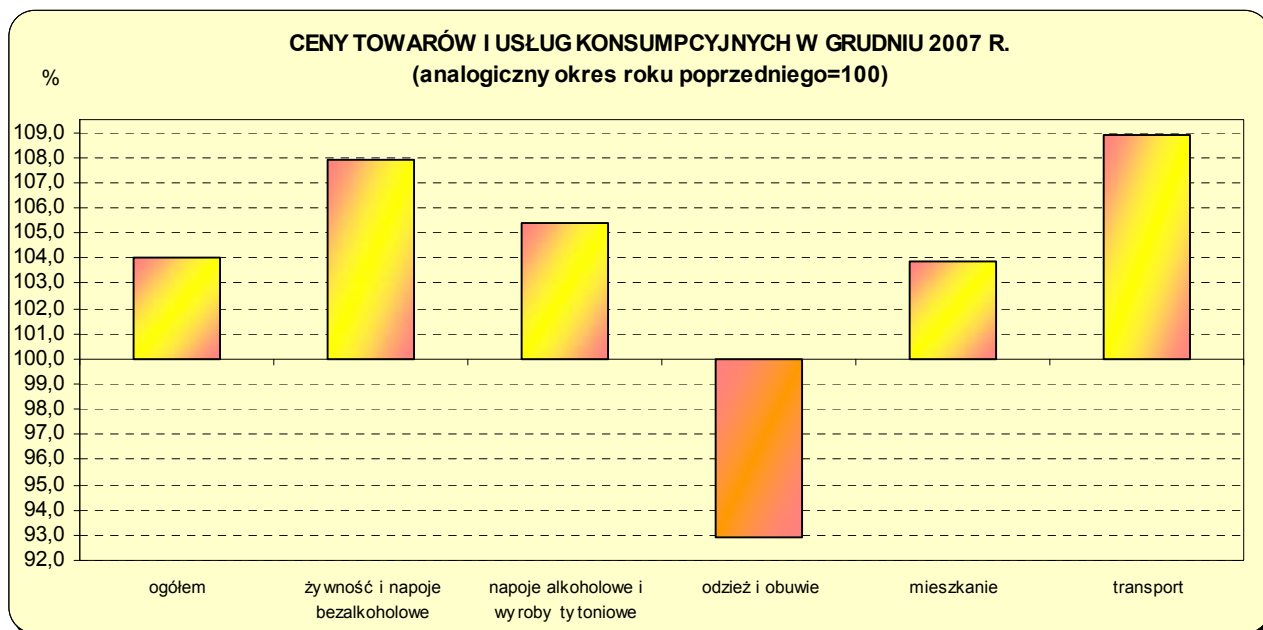
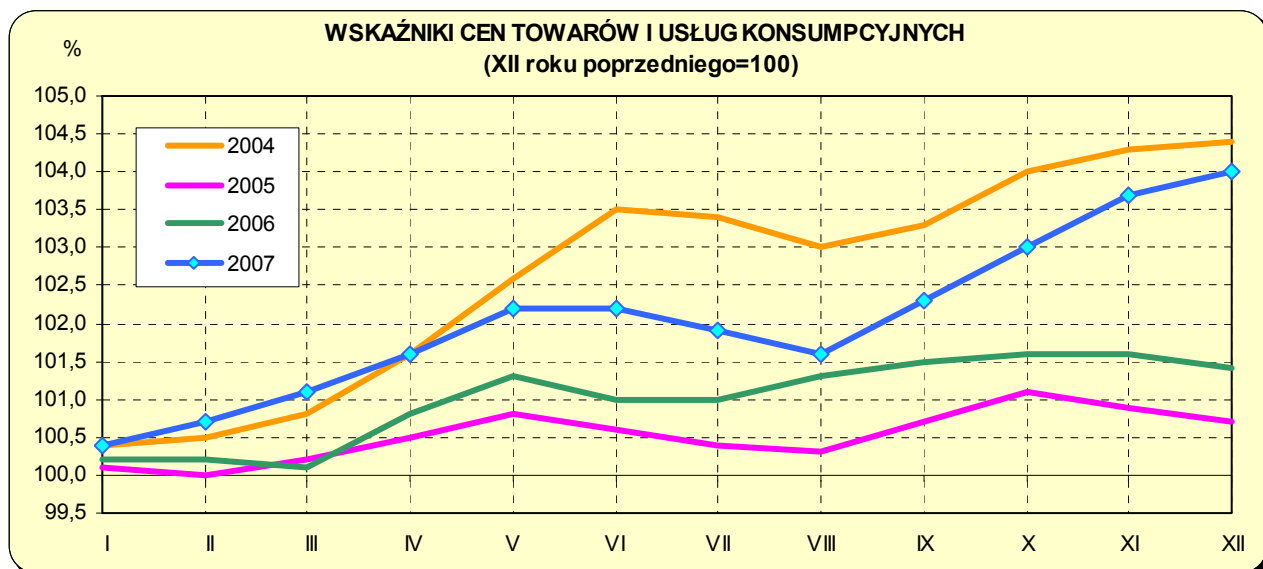
Skutki zmian cen wprowadzonych w 2006 r., przechodzące na rok następny wpłynęły na podwyższenie wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2007 r. o ok. 0,4 pkt proc. Wstępnie szacuje się, że zmiany cen dokonane w 2007 r. podwyższą wskaźnik cen konsumpcyjnych w 2008 r. o ok. 1,9 pkt proc. Według szacunków, zmiany cen urzędowych i kontrolowanych dokonane w 2007 r. podwyższyły wskaźnik cen konsumpcyjnych w okresie styczeń-grudzień 2007 r. o 0,7 pkt proc. (wobec 0,8 pkt proc. w 2006 r.).

Dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych kształtowała się następująco:

Okresy	Ogółem	żywność i napoje bezalko- holowe	napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	odzież i obuwie	mieszkanie	zdrowie	transport	łączność	rekreacja i kultura	edukacja
2006	Grudzień roku poprzedniego=100									
XII	101,4	101,8	101,6	92,8	103,8	101,0	97,2	101,6	101,8	101,0
2007										
XII	104,0	107,9	105,4	92,9	103,9	103,1	108,9	98,1	98,2	102,6
2006	Miesiąc poprzedni=100									
I	100,2	100,3	100,1	98,1	101,3	100,2	98,3	100,0	99,8	100,2
II	100,0	100,3	99,9	98,0	100,1	100,2	99,8	100,0	100,1	100,0
III	99,9	99,8	99,9	99,3	100,0	100,1	99,9	100,0	99,9	100,0
IV	100,7	100,7	100,0	99,9	101,1	100,1	102,4	100,0	99,8	100,0
V	100,5	101,3	100,2	99,9	100,0	100,1	101,5	100,0	99,7	100,0
VI	99,7	98,9	100,3	99,8	100,0	100,1	99,9	100,0	100,0	100,1
VII	100,0	98,5	100,3	99,2	100,1	99,7	101,0	101,9	103,4	100,0
VIII	100,3	100,7	100,4	98,5	100,2	100,1	101,2	100,1	100,2	100,0
IX	100,2	100,6	100,2	99,8	100,3	100,1	98,9	100,0	99,5	100,3
X	100,1	100,8	100,1	100,1	100,4	100,2	97,5	99,9	99,6	100,3
XI	100,0	100,2	100,1	100,0	100,2	100,1	98,9	99,7	99,6	100,1
XII	99,8	99,7	100,1	99,8	100,1	100,0	98,0	100,1	100,1	100,0
2007										
I	100,4	101,1	100,1	97,7	100,9	100,3	99,3	99,9	100,3	100,2
II	100,3	100,7	100,1	98,3	100,2	100,2	101,0	100,0	100,0	100,0
III	100,5	100,8	100,0	99,3	100,2	100,6	102,5	100,0	99,9	100,0
IV	100,5	100,9	100,1	99,9	100,3	100,2	101,9	100,0	99,9	100,0
V	100,5	101,2	100,3	100,0	100,3	100,2	100,8	100,0	100,0	100,0
VI	100,0	99,0	100,9	99,9	100,3	100,1	101,5	100,0	100,1	100,0
VII	99,7	98,4	101,4	98,8	100,2	100,2	100,3	100,0	100,5	100,3
VIII	99,6	99,4	101,1	98,8	100,2	100,1	99,8	98,1	97,9	100,0
IX	100,8	102,4	100,6	99,9	100,3	100,1	100,2	100,0	99,6	100,7
X	100,6	101,7	100,3	100,2	100,5	100,2	100,0	100,0	99,6	101,1
XI	100,7	101,5	100,2	100,2	100,3	100,1	101,3	100,0	99,9	100,1
XII	100,3	100,3	100,3	99,8	100,2	100,6	100,2	100,3	100,5	100,0
2006	Analogiczny okres roku poprzedniego=100									
I	100,6	99,1	102,7	93,6	103,2	101,6	102,3	98,7	98,6	101,7
II	100,7	99,8	102,5	93,2	103,2	101,7	101,6	98,7	98,7	101,7
III	100,4	99,3	102,1	93,1	103,2	101,6	101,3	97,9	97,9	101,7
IV	100,7	99,4	101,6	93,2	104,3	101,5	101,8	98,0	97,5	101,6
V	100,9	99,8	101,3	93,1	104,3	101,5	103,1	97,9	97,2	101,6
VI	100,8	99,5	101,2	93,1	104,3	101,5	102,7	98,3	97,4	101,7
VII	101,1	100,2	101,2	93,0	103,9	101,0	102,1	100,2	100,2	101,6
VIII	101,6	101,8	101,4	92,8	104,0	101,1	102,2	100,3	100,5	101,7
IX	101,6	102,4	101,4	93,0	104,1	101,1	99,4	100,0	100,3	101,5
X	101,2	102,2	101,5	92,8	103,9	101,1	96,8	100,0	100,3	101,0
XI	101,4	102,2	101,5	92,8	103,8	101,0	96,8	101,4	101,7	101,0
XII	101,4	101,8	101,6	92,8	103,8	101,0	97,2	101,6	101,8	101,0

Okresy	Ogółem	żywność i napoje bezalko- holowe	napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	odzież i obuwie	mieszkanie	zdrowie	transport	łączność	rekreacja i kultura	edukacja
2007										
I	101,6	102,8	101,6	92,2	103,4	101,2	98,1	102,1	102,1	101,1
II	101,9	103,2	101,7	92,5	103,4	101,3	99,4	102,1	102,2	101,1
III	102,5	104,3	101,8	92,5	103,6	101,8	102,0	102,1	102,2	101,1
IV	102,3	104,6	101,9	92,5	102,9	101,9	101,3	102,0	102,4	101,1
V	102,3	104,3	101,9	92,6	103,2	102,0	100,6	102,0	102,8	101,1
VI	102,6	104,4	102,5	92,6	103,5	102,0	102,2	102,0	102,9	101,1
VII	102,3	104,4	103,6	92,2	103,6	102,4	101,4	99,6	99,6	101,4
VIII	101,5	102,8	104,4	92,5	103,5	102,4	99,9	97,6	97,3	101,4
IX	102,3	105,1	104,8	92,7	103,5	102,4	101,3	97,5	97,4	101,7
X	103,0	106,6	105,0	92,8	103,6	102,5	103,9	97,6	97,4	102,5
XI	103,6	107,6	105,1	92,9	103,7	102,5	106,5	97,9	97,8	102,5
XII	104,0	107,9	105,4	92,9	103,9	103,1	108,9	98,1	98,2	102,6
I-III	102,0	103,4	101,7	92,4	103,5	101,4	99,8	102,1	102,2	101,1
IV-VI	102,4	104,4	102,1	92,6	103,2	102,0	101,4	102,0	102,7	101,1
VII-IX	102,0	104,1	104,2	92,5	103,5	102,4	100,9	98,2	98,1	101,5
X-XII	103,5	107,4	105,2	92,8	103,7	102,7	106,4	97,9	97,8	102,5
I-XII	102,5	104,9	103,3	92,6	103,5	102,1	102,1	100,0	100,2	101,6
2006										
I-III	100,6	99,4	102,4	93,3	103,2	101,6	101,7	98,5	98,4	101,7
IV-VI	100,8	99,6	101,4	93,1	104,3	101,5	102,6	98,1	97,3	101,7
VII-IX	101,4	101,4	101,3	92,9	104,0	101,1	101,2	100,2	100,3	101,6
X-XII	101,3	102,1	101,6	92,8	103,9	101,1	96,9	101,0	101,3	101,0
I-XII	101,0	100,6	101,7	93,0	103,8	101,3	100,6	99,4	99,3	101,5

Ceny **żywności i napojów bezalkoholowych** w 2007 r. w stosunku do roku poprzedniego podniesiono o 4,9% (po wzroście o 0,6% w 2006 r.). Największy wpływ na zmiany cen żywności i napojów bezalkoholowych miały podwyżki cen pieczywa i produktów zbożowych (o 8,0%, w tym mąki – o 23,6%, pieczywa – o 9,8%, ryżu – o 9,1%) oraz mięsa (o 4,7%). Drób podrożał o 19,4%, mięso wołowe – o 2,8%, wędliny – o 2,2% oraz mięso wieprzowe – o 0,9%. Znacznie podniesiono ceny m.in. owoców (o 9,9%) oraz tłuszczów zwierzęcych (o 6,0%). Ceny artykułów w grupie „mleko, sery i jaja” były przeciętnie o 5,0% wyższe niż w 2006 r., mleko podrożało o 6,4%, sery – o 5,3% oraz jaja – o 4,9%. Wzrosły także m.in. ceny warzyw (o 3,9%) oraz tłuszczów roślinnych (o 3,2%). Spadek cen cukru wyniósł 2,9%. Ceny napojów bezalkoholowych wzrosły o 3,2%.

W grudniu ub. roku odnotowano wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych w skali roku o 7,9% (wobec wzrostu o 1,8% odpowiednio w grudniu 2006 r.). Największy wpływ na dynamikę cen w tej grupie miały podwyżki cen pieczywa i produktów zbożowych (o 11,8%, w tym mąki – o 23,0%, pieczywa – o 14,2% oraz ryżu – o 13,0%), a także artykułów w grupie „mleko, sery i jaja” (o 14,4%). Ceny serów podniesiono o 18,5%, mleka – o 16,2%, a jaj – o 11,1%. Znacznie wyższe niż przed rokiem były ceny drobiu (o 23,0%), tłuszczów zwierzęcych (o 22,4%) oraz owoców (o 20,0%). Podniesiono również ceny m.in. tłuszczów roślinnych (o 8,8%), wędlin (o 4,0%), mięsa wołowego (o 2,4%), a także mięsa wieprzowego i ryb (po 2,1%). Obniżono m.in. ceny warzyw (o 2,6%) oraz cukru (o 6,8%). Ceny napojów bezalkoholowych podniesiono o 5,1%.

W 2007 r. **napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe** w stosunku do roku poprzedniego podrożały średnio o 3,3% (wobec 1,7% w 2006 r.), przy czym nastąpił znaczny wzrost cen wyrobów tytoniowych (o 8,1%) i niewielki – napojów alkoholowych (o 0,6%). W grudniu ub. roku wyroby tytoniowe były o 12,6% droższe niż przed rokiem, a napoje alkoholowe – o 1,3 %.

Ceny **odzieży i obuwia** w 2007 r. obniżyły się w stosunku do 2006 r. o 7,4% (wobec 7,0% w roku poprzednim), przy czym głębszy spadek cen dotyczył obuwia (10,7%) niż odzieży (6,1%). W grudniu ub. roku ceny obuwia obniżyły się w skali roku o 10,5%, a odzieży – o 5,8%.

Wzrost cen towarów i usług związanych z **mieszkaniami** w 2007 r. w stosunku do roku poprzedniego był nieco niższy niż w 2006 r. (3,5%, wobec 3,8%). Opłaty za najem mieszkania podniesiono o 5,6%. Wzrosły również opłaty za usługi kanalizacyjne oraz za wywóz nieczystości (śmieci) – po 4,9% oraz za zaopatrywanie w wodę – o 3,2%. W zakresie nośników energii ceny gazu podniesiono o 6,3% (ziemnego – o 8,2%, a ciekłego – o 0,8%), opału – o 5,4%, energii cieplnej – o 2,7%, a energii elektrycznej – o 1,6%. Wzrost cen towarów i usług związanych z wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego wyniósł w 2007 r. 1,1%. Opłaty za usługi związane z prowadzeniem gospodarstwa domowego podniesiono o 3,4%. Ceny sprzętu gospodarstwa domowego spadły o 1,4%.

W grudniu ub. roku ceny w zakresie mieszkania były wyższe niż przed rokiem o 3,9%. Za najem mieszkania płacono o 6,2% więcej niż przed rokiem. Wzrosły również opłaty za usługi kanalizacyjne o 5,8%, za wywóz nieczystości (śmieci) – o 5,5% oraz za zaopatrywanie w wodę – o 3,9%. Opłaty za nośniki energii podniesiono o 3,7%. Opał podrożał o 6,6%, gaz – o 4,8%, energia cieplna – o 2,7%, a energia elektryczna – o 1,6%. Wzrost cen towarów i usług związanych z wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego wyniósł 1,9%.

Wzrost cen towarów i usług związanych ze **zdrowiem** w 2007 r. w stosunku do 2006 r. wyniósł 2,1% i był wyższy od notowanego w roku poprzednim (1,3%). Opłaty za usługi ambulatoryjne i medycyny niekonwencjonalnej podniesiono o 2,9%, przy czym usługi stomatologiczne podrożały bardziej niż lekarskie (3,8%, wobec 2,1%). Ceny artykułów farmaceutycznych podniesiono o 1,9%. W grudniu ub. roku artykuły i usługi związane ze zdrowiem były o 3,1% droższe niż przed rokiem.

W 2007 r. w stosunku do roku poprzedniego wzrost cen w zakresie **transportu** był wyższy od notowanego w 2006 r. (2,1%, wobec 0,6%). Podrożały paliwa do prywatnych środków transportu (o 4,1%, wobec 1,5% w 2006 r.), w tym benzyna silnikowa (o 5,9%), przy spadku cen gazu ciekłego (o 1,5%). Podniesiono ceny usług transportowych (o 1,3%), przy czym większy wzrost zanotowano w pasażerskim transporcie kolejowym (3,9%) niż drogowym (1,6%). W 2007 r., podobnie jak w roku poprzednim, odnotowano spadek cen samochodów osobowych (o 1,8%).

W grudniu ub. roku ceny towarów i usług w zakresie transportu były wyższe niż przed rokiem o 8,9% (wobec spadku o 2,8% odpowiednio w 2006 r.), na co miał wpływ znaczny wzrost cen paliw do prywatnych środków transportu w ostatnich miesiącach 2007 r. Paliwa były w grudniu ub. roku o 18,1% droższe niż przed rokiem, przy czym ceny benzyny silnikowej wzrosły o 20,7%, a gazu ciekłego – o 9,2%. Ceny samochodów osobowych obniżono o 1,3%, natomiast usług transportowych – podniesiono o 1,9%.

W 2007 r. ceny w zakresie **łącznieści** ukształtowały się na poziomie zbliżonym do notowanego w 2006 r. W grudniu ub. roku w skali roku ceny były niższe o 1,9%.

Ceny towarów i usług związanych z **rekreacją i kulturą** w 2007 r. w stosunku do roku poprzedniego wzrosły o 0,2%, wobec spadku w 2006 r. o 0,7%. Podniesiono ceny m.in. biletów do kin, teatrów i na koncerty (o 3,7%), książek (o 2,4%), usług w zakresie rekreacji i sportu (o 2,1%) oraz opłaty za abonament RTV (o 1,8%). Opłaty za usługi w zakresie turystyki zorganizowanej wzrosły o 1,8%. Obniżyły się natomiast w znacznym stopniu ceny sprzętu audiowizualnego, fotograficznego i informatycznego (o 11,5%). W grudniu 2007 r. ceny związane z rekreacją i kulturą były niższe niż przed rokiem o 1,8%.

W 2007 r. w stosunku do roku poprzedniego opłaty w zakresie **edukacji** wzrosły o 1,6% (wobec 1,5% w roku poprzednim). Spośród **innych towarów i usług** w 2007 r. wzrosły m.in. ceny w salonach fryzjerskich, kosmetycznych i zakładach pielęgnacyjnych (o 2,9%), a także ceny usług ubezpieczeniowych (o 0,9%).

W grudniu ub. roku w stosunku do poprzedniego miesiąca notowano niższy niż w poprzednich miesiącach wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych (o 0,3%). Ceny żywności i napojów bezalkoholowych wzrosły o 0,3%, w tym m.in. warzyw – o 6,0%, artykułów w grupie „mleko, sery i jaja” – o 1,2%. W mniejszym stopniu podniesiono ceny pieczywa i produktów zbożowych (o 0,7%), olejów i pozostałych tłuszczów (o 0,6%) oraz ryb (o 0,2%). Ceny cukru pozostały na poziomie zbliżonym do notowanego przed miesiącem. Obniżono natomiast ceny m.in. owoców (o 3,0%) oraz mięsa (o 1,3%). Ceny napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych podniesiono o 0,3%. Nieznacznie (o 0,2%) wzrosły ceny w zakresie mieszkania (w tym nośniki energii – o 0,3%). Ceny towarów i usług w zakresie zdrowia podniesiono o 0,6%, a w zakresie transportu – o 0,2% (w tym paliw również o 0,2%). Ceny towarów i usług w zakresie łączności były wyższe o 0,3%, a w zakresie rekreacji i kultury – o 0,5%. Opłaty w zakresie edukacji pozostały na poziomie notowanym przed miesiącem. Ceny odzieży i obuwia obniżono o 0,2%.

W 2007 r. średnie miesięczne tempo wzrostu cen konsumpcyjnych było wyższe od ubiegłorocznego i wyniosło 0,3%. Najwyższe średnie miesięczne tempo wzrostu cen zanotowano w zakresie towarów i usług związanych z transportem.

Średnie miesięczne tempo wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	2006					2007				
	tempo wzrostu cen (w %) – kwartały									
	I–IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I–IV
Ceny towarów i usług konsumpcyjnych.....	0,1	0,0	0,3	0,2	0,0	0,4	0,3	0,0	0,5	0,3
żywność i napoje bezalkoholowe.....	0,2	0,1	0,3	-0,1	0,2	0,9	0,4	0,0	1,2	0,6
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	0,1	0,0	0,2	0,3	0,1	0,1	0,4	1,0	0,3	0,4
odzież i obuwanie	-0,6	-1,5	-0,1	-0,8	0,0	-1,6	-0,1	-0,8	0,1	-0,6
mieszkanie	0,3	0,5	0,4	0,2	0,2	0,4	0,3	0,2	0,3	0,3
zdrowie.....	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,4	0,2	0,1	0,3	0,3
transport	-0,2	-0,7	1,3	0,4	-1,9	0,9	1,4	0,1	0,5	0,7
łącznie.....	0,1	0,0	0,0	0,7	-0,1	0,0	0,0	-0,6	0,1	-0,2
rekreacja i kultura.....	0,2	-0,1	-0,2	1,0	-0,2	0,1	0,0	-0,7	0,0	-0,2
edukacja	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,3	0,4	0,2

Średnioroczny wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2007 r. był niższy niż wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw (2,5%, wobec 9,2%). Zwiększyła się **siła nabywcza** płac w odniesieniu do większości towarów żywnościowych, w tym zwłaszcza cukru, mięsa wieprzowego, ryb, wędlin, mięsa wołowego, warzyw, olejów i pozostałych tłuszczów oraz artykułów w grupie „mleko, sery i jaja”. Relatywnie tańsza była odzież i obuwie, środki transportu, sprzęt gospodarstwa domowego, towary i usługi w zakresie łączności oraz rekreacji i kultury, napoje alkoholowe, usługi transportowe, towary i usługi w zakresie edukacji i zdrowia, napoje bezalkoholowe, nośniki energii, a także najem mieszkania oraz wyroby tytoniowe. Relatywnie droższe niż przed rokiem była natomiast m.in. mąka, drób, owoce oraz pieczywo.

Wzrost cen według **zharmonizowanego wskaźnika cen konsumpcyjnych (HICP)**³⁶ obliczonego metodą średniej ruchomej w okresie styczeń–grudzień 2007 r. w stosunku do analogicznego okresu 2006 r. wyniósł 2,6% (wobec 1,3% odpowiednio w 2006 r.).

³⁶ Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych (HICP) obliczany jest według ujednoliconej metodologii Unii Europejskiej przez kraje członkowskie oraz kandydujące do UE. Podstawę do opracowania HICP dla Polski stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług konsumpcyjnych oraz system wag oparty na strukturze spożycia indywidualnego w sektorze gospodarstw domowych (w 2007 r. – struktura spożycia z 2005 r. w cenach grudnia 2006 r.). Grupowanie towarów i usług konsumpcyjnych oparto na Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu opracowanej na potrzeby HICP (COICOP/HICP).

Wynagrodzenia i świadczenia społeczne

W 2007 r. obserwowano dużo wyższy niż w poprzednich latach wzrost przeciętnego wynagrodzenia nominalnego w gospodarce narodowej, w tym przede wszystkim w sektorze przedsiębiorstw. Mimo większego niż w 2006 r. wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych znacznie zwiększyła się siła nabywcza przeciętnego wynagrodzenia. Podobnie jak przed rokiem największą dynamikę płac notowano w sekcji budownictwo. Zmniejszyła się w ujęciu rocznym siła nabywcza przeciętnych rent i emerytur rolników indywidualnych. W pozarolniczym systemie ubezpieczeń społecznych jej poziom nie uległ zmianie.

W 2007 r. **przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw** wyniosło 2888,20 zł i było o 9,2% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 5,1% w roku 2006). Największa dynamika płac podobnie jak przed rokiem notowana była w budownictwie (wzrost o 15,5%). Wyższy niż przeciętnie wzrost płac obserwowano również w handlu i naprawach (10,4%) oraz przetwórstwie przemysłowym (9,7%). Spośród działów o znaczącym udziale w zatrudnieniu najbardziej dynamiczny wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto miał miejsce w następujących działach/grupach: wznoszenie budynków i budowli; inżynieria lądowa i wodna (o 16,1%), produkcja drewna i wyrobów z drewna oraz ze słomy i wikliny (o 14,2%), handel detaliczny; naprawy artykułów użytku osobistego i domowego (o 13,1%), produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (12,3%) i produkcja wyrobów z metali (o 12,1%).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w grudniu br. ukształtowało się na poziomie 3246,00 zł, tj o 7,2% wyższym niż w analogicznym okresie ub. roku (wobec wzrostu o 8,5% w poprzednim roku).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w poszczególnych sekcjach sektora przedsiębiorstw kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Ogółem					bez wypłat z zysku
	XII 2007		I–XII 2007			
	w zł	XII 2006=100	w zł	I–XII 2006=100		w zł
Sektor przedsiębiorstw	3246,00	107,2	2888,20	109,2	109,2	2880,97
w tym:						
Przemysł	3279,20	105,4	2911,08	108,9	108,8	2899,65
górnictwo	7945,75	99,2	4941,78	107,7	107,3	4882,42
przetwórstwo przemysłowe ..	2782,28	108,8	2661,89	109,7	109,7	2656,80
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	4689,30	102,4	3838,20	108,3	108,2	3799,92
Budownictwo	3350,71	112,4	2975,84	115,5	115,5	2974,78
Handel i naprawy	3015,42	110,6	2709,82	110,4	110,4	2708,82
Hotele i restauracje	2316,30	109,9	2092,37	109,0	109,0	2090,93
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	3310,68	105,4	3124,71	107,1	107,1	3117,37
Obsługa nieruchomości i firm	3269,15	110,1	2892,59	109,0	109,0	2891,11

W 2007 r. **fundusz płac** w sektorze przedsiębiorstw zwiększył się w skali roku o 14,4% (wobec wzrostu o 8,3% przed rokiem).

W **sektorze publicznym** przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2007 r. ukształtowało się na poziomie 3387,35 zł (o 7,8% większym niż przed rokiem), a w grudniu ub. roku – 4316,46 zł (tj. o 11,4% większym niż w analogicznym okresie poprzedniego roku). W roku 2007 przeciętna płaca brutto w **sektorze prywatnym** wyniosła 2777,16 zł (o 10,0% więcej w skali roku) i stanowiła 82,0% przeciętnej płacy w sektorze publicznym (przed rokiem relacja ta wyniosła 80,3%). W grudniu ub. roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wyniosło 3015,48 zł (tj. o 10,1% więcej niż w analogicznym okresie 2006 r.).

Sila nabywcza przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2007 r. była o 6,7% wyższa niż w 2006 r., kiedy wzrost wyniósł odpowiednio 4,2%. W grudniu ub. roku, przy wolniejszym niż w listopadzie nominalnym wzroście przeciętnych wynagrodzeń w skali roku oraz wyższej dynamice cen towarów i usług konsumpcyjnych, płaca realna brutto zwiększyła się w znacznie mniejszym stopniu - o 3,3% w skali roku (w analogicznym okresie 2006 r. notowano wzrost o 7,2%).

Liczba emerytów i rencistów oraz przeciętne miesięczne świadczenia brutto kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2006	2007					
	I–XII	I–XII	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII	XII
Przeciętna liczba emerytów i rencistów:							
w tys. osób	9150,5	9188,9	9174,7	9191,0	9189,7	9200,1	9217,1
analogiczny okres poprzedniego roku=100.	99,8	100,4	100,3	100,4	100,5	100,5	100,5
Pobierający emerytury i renty:							
z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w tys. osób	7564,6	7658,7	7623,5	7654,3	7667,1	7689,9	7709,6
rolników indywidualnych w tys. osób.....	1585,9	1530,2	1551,2	1536,7	1522,6	1510,2	1507,5
Przeciętna emerytura i renta:							
z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł	1260,84	1298,86	1288,27	1296,74	1302,28	1308,04	1305,43
analogiczny okres poprzedniego roku=100	107,7	103,0	106,2	102,0	102,0	102,0	102,0
rolników indywidualnych w zł	802,52	813,65	812,71	813,71	814,40	814,73	808,57
analogiczny okres poprzedniego roku=100	105,9	101,4	104,7	100,4	100,3	100,2	100,3

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w 2007 r. była o 3,0% większa niż przed rokiem i wyniosła 1298,86 zł. W grudniu br. ukształtowała się ona na poziomie 1305,43 zł, tj. o 2,0% wyższym niż w analogicznym okresie ub. roku. Siła nabywcza przeciętnej emerytury i renty brutto w systemie pracowniczym w 2007 r. w ujęciu rocznym nie zmieniła się (wobec wzrostu o 6,2% w 2006 r.). W grudniu ub. roku w skali roku zmniejszyła się ona o 2,3% (wobec wzrostu o 6,8% przed rokiem).

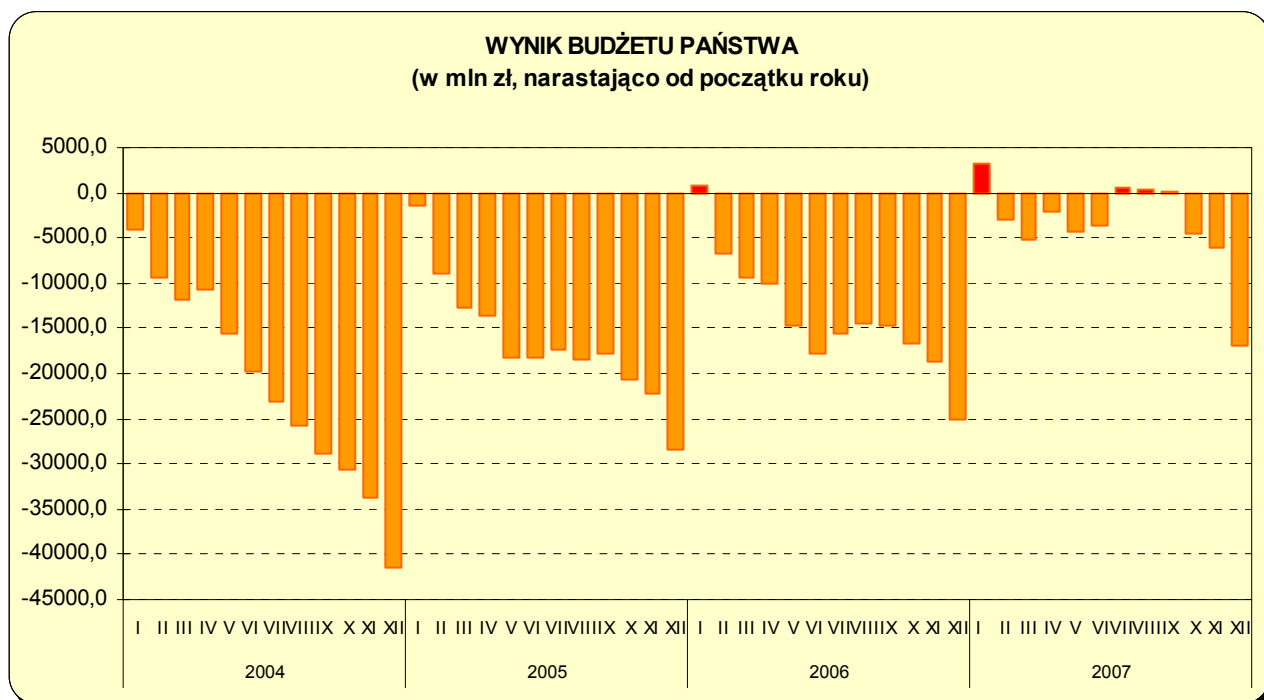
W 2007 r. **przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych** wyniosła 813,65 zł i była o 1,4% wyższa niż przed rokiem. W grudniu br. ukształtowała się ona na poziomie 808,57 zł, tj. o 0,3% wyższym niż w analogicznym okresie ub. roku. Siła nabywcza przeciętnej emerytury i renty brutto rolników indywidualnych w ub. roku spadła o 1,6% w skali roku (wobec wzrostu o 4,4% przed rokiem). W grudniu ub. roku była ona o 3,9% mniejsza niż przed rokiem, kiedy odnotowano odpowiednio wzrost o 5,0%.

W 2007 r. kwota brutto **zasilków dla bezrobotnych** (bez składki na ubezpieczenie społeczne) wyniosła 1688,6 mln zł i była o 18,8 % mniejsza niż w roku poprzednim. W grudniu ub. roku bezrobotnym wypłacono 122,4 mln zł, tj. o 2,8 % więcej, niż przed miesiącem oraz o 20,6 % mniej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku.

Z tytułu **zasilków i świadczeń przedemerytalnych** w 2007 r. wypłacono 3837,8 mln zł, tj. o 19,7% mniej niż przed rokiem, a w grudniu ub. roku – 282,2 mln zł, tj. o 22,9% mniej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku i o 2,1% mniej niż w listopadzie ub. roku.

Budżet państwa

W okresie styczeń–grudzień ub. r. **dochody** budżetu państwa³⁷ wyniosły 235976,5 mln zł, **wydatki** – 252898,2 mln zł, **deficyt** – 16921,7 mln zł (odpowiednio 103,1%, 97,7%, 56,4% kwoty założonej w ustawie budżetowej na 2007 r.).

³⁷ Opracowano na podstawie informacji Ministerstwa Finansów: „Szacunkowe dane o wykonaniu budżetu państwa za okres styczeń–grudzień 2007 r.”

Dochody i wydatki budżetu państwa kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Ustawa budżetowa na 2007 r.	I–XII 2007				I–XII 2006
		wykonanie	realizacja ustawy budżetowej	I–XII 2006=100	struktura	
		w mln zł	w %			
Ogółem dochody	228952,5	235976,5	103,1	119,4	100,0	100,0
dochody podatkowe i niepodatkowe	214266,0	228443,4	106,6	117,2	96,8	98,6
podatki pośrednie.....	138517,2	146367,9	105,7	114,9	62,0	64,5
w tym podatek akcyzowy	45180,0	49045,9	108,6	116,6	20,8	21,3
podatek dochodowy od osób prawnych	22066,0	24574,8	111,4	127,1	10,4	9,8
podatek dochodowy od osób fizycznych	31605,0	35207,9	111,4	125,2	14,9	14,2
dochody państwowych jednostek budżetowych ^{a)}	18296,0	18508,6	101,2	x	7,9	x
w tym wpływy z cła	1700,0	1747,6	102,8	126,1	0,7	0,7
pozostałe dochody	3781,8	3784,2	100,1	138,9	1,6	1,4
w tym wpłaty z zysku NBP	2436,8	2478,3	101,7	214,0	1,1	0,6
środki z Unii Europejskiej i z innych źródeł niepodlegające zwrotowi ^{a)}	14686,5	7533,1	51,3	x	3,2	x
Wspólna Polityka Rolna i Rybacka	7217,9	5834,3	80,8	x	2,5	x
fundusze strukturalne i inne	7468,6	1698,8	22,7	x	0,7	x
Ogółem wydatki	258952,5	252898,2	97,7	113,6	100,0	100,0
w tym:						
obsługa długu krajowego	22783,0	22627,5	99,3	97,2	8,9	10,5
obsługa zadłużenia zagranicznego	5264,9	4953,5	94,1	110,6	2,0	2,0
rozliczenia z budżetem ogólnym UE z tyt. środków własnych	10616,7	10616,7	100,0	x	4,2	x
dotacje dla:						
Funduszu Emerytalno-Rentowego	14680,7	14680,7	100,0	98,3	5,8	6,7
Funduszu Ubezpieczeń Społecznych	23893,0	23893,0	100,0	97,6	9,4	11,0
subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego	36759,2	36759,2	100,0	106,4	14,5	15,5
Deficyt	-30000,0	-16921,7	56,4	67,5	x	x
Finansowanie deficytu						
źródła krajowe	20971,4	12034,5	57,4	66,3	x	x
źródła zagraniczne	9028,6	4887,2	54,1	70,8	x	x

^{a)} Od kwietnia 2007 r. z dochodów państwowych jednostek budżetowych została wyłączona pozycja „Środki z Unii Europejskiej i z innych źródeł niepodlegające zwrotowi”, w związku z powyższym dane są nieporównywalne z poprzednio publikowanymi.

Realizacja ustawy budżetowej w zakresie dochodów była o 1,9 pkt wyższa niż przed rokiem. Wpływy z podatków pośrednich zwiększyły się o 14,9%, w tym z podatku akcyzowego o 16,6%. Ich udział w łącznej kwocie dochodów wyniósł odpowiednio 62,0% i 20,8% (wobec 64,5% i 21,3% przed rokiem). Udział dochodów państwowych jednostek budżetowych w łącznej kwocie dochodów wyniósł 7,9%. Wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych były wyższe o 27,1% niż przed rokiem (wzrost udziału z 9,8% do 10,4%), a z podatku dochodowego od osób fizycznych – o 25,2% (wzrost udziału z 14,2% do 14,9%).

Dochody budżetu państwa z tytułu napływu środków z Unii Europejskiej i z innych źródeł niepodlegające zwrotowi stanowiły w okresie styczeń–grudzień ub. roku 3,2% dochodów ogółem. Najwięcej środków napłynęło w ramach Wspólnej Polityki Rolnej i Rybackiej, co stanowiło 2,5% dochodów ogółem.

Realizacja ustawy budżetowej w zakresie wydatków w okresie styczeń–grudzień ub. roku była o 0,9 pkt niższa niż przed rokiem. Wyплаты subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego (gmin, powiatów i województw) wyniosły 36759,2 mln zł i stanowiły 100,0% kwoty tej subwencji założonej w ustawie. Udział subwencji w wydatkach ogółem wyniósł 14,5% (wobec 15,5% przed rokiem). Wydatki na obsługę długu krajowego i zagranicznego stanowiły 10,9% wydatków ogółem (przed rokiem 12,5%). Niższe niż przed rokiem były wydatki z tytułu dotacji dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – o 2,4% i Funduszu Emerytalno-Rentowego – o 1,7%.

W okresie styczeń–listopad 2007 r. **wydatki bieżące jednostek budżetowych** były o 7,6% wyższe niż przed rokiem, a ich udział w ogólnej kwocie wydatków wyniósł 17,5% (wobec 18,1% w analogicznym okresie 2006 r.).

Wydatki bieżące jednostek budżetowych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I–XI 2007				I–XI 2006
	wykonanie w mln zł	realizacja ustawy budżetowej	I–XI 2006=100	struktura	
Ogółem wydatki bieżące jednostek budżetowych..... w tym:	38743,6	83,5	107,6	100,0	100,0
transport i łączność	2229,1	73,8	126,1	5,8	4,9
nauka	1087,7	85,6	137,8	2,8	2,2
oświata i wychowanie	857,5	84,2	83,8	2,2	2,8
szkolnictwo wyższe	19,2	73,9	20,7	0,0	0,3
kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	138,2	83,3	107,5	0,4	0,4
ochrona zdrowia	1953,0	84,4	109,5	5,0	5,0
pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej ^{a)}	56,4	86,6	106,0	0,1	0,1
administracja publiczna	6870,5	87,0	104,2	17,7	18,3
urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	1316,0	84,1	108,3	3,4	3,4
wymiar sprawiedliwości	6364,3	86,8	107,0	16,4	16,5
bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	7288,3	87,4	108,4	18,8	18,7
obrona narodowa	7403,7	78,8	106,3	19,1	19,3

^{a)} Do 2003 r. – opieka społeczna.

Pieniądz

W 2007 r. odnotowano wzrost zasobów pieniądza ogółem, depozytów i innych zobowiązań oraz należności i jednocześnie obniżenie aktywów zagranicznych netto oraz zadłużenia netto instytucji rządowych szczebla centralnego.

Zasoby pieniądza ogółem w okresie styczeń–grudzień 2007 r. zwiększyły się o 13,1%, do poziomu 560270,0 mln zł (w 2006 r. – wzrost o 16,0%).

W 2007 r. głównym czynnikiem kreacji pieniądza były **należności**. Wzrosły one o 29,9% do poziomu 477249,7 mln zł w końcu grudnia 2007 r. (wobec 23,4% w 2006 r.), w tym należności od gospodarstw domowych zwiększyły się o 38,0% (przed rokiem 33,4%), od przedsiębiorstw – o 24,3% (wobec 14,3%), od niemonetarnych instytucji finansowych, podobnie jak przed rokiem – o 28,5%, od instytucji samorządowych – o 7,8% (wobec 21,6%), a od instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 64,0% (wobec 19,4% przed rokiem). Należności od funduszy ubezpieczeń społecznych obniżyły się natomiast o 100,0% (wobec spadku o 43,0% przed rokiem).

Drugim, pod względem siły oddziaływania, czynnikiem generującym pieniądź w 2007 r. było **saldo pozostałych pozycji netto**. Poprawiło się ono o 7860,4 mln zł do poziomu minus 105480,4 mln zł (w 2006 r. – spadek o 2228,6 mln zł).

Czynnikiem ujemnie wpływającym na przyrost podaży pieniądza w 2007 r. były **aktywa zagraniczne netto**. Zmniejszyły się one o 41985,2 mln zł (o 24,9%) do poziomu 126390,2 mln zł (w 2006 r. – o 4,3%).

Zadłużenie netto instytucji rządowych szczebla centralnego zmniejszyło się w 2007 r. o 14,9% do poziomu 62110,5 mln zł (w 2006 r. – wzrost o 13,0%).

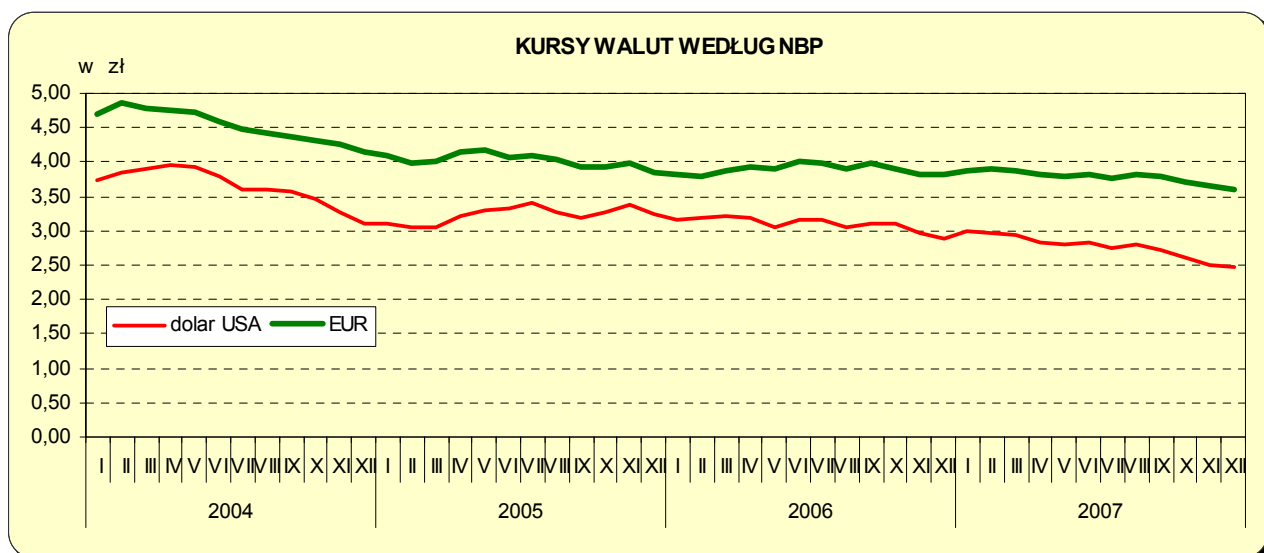
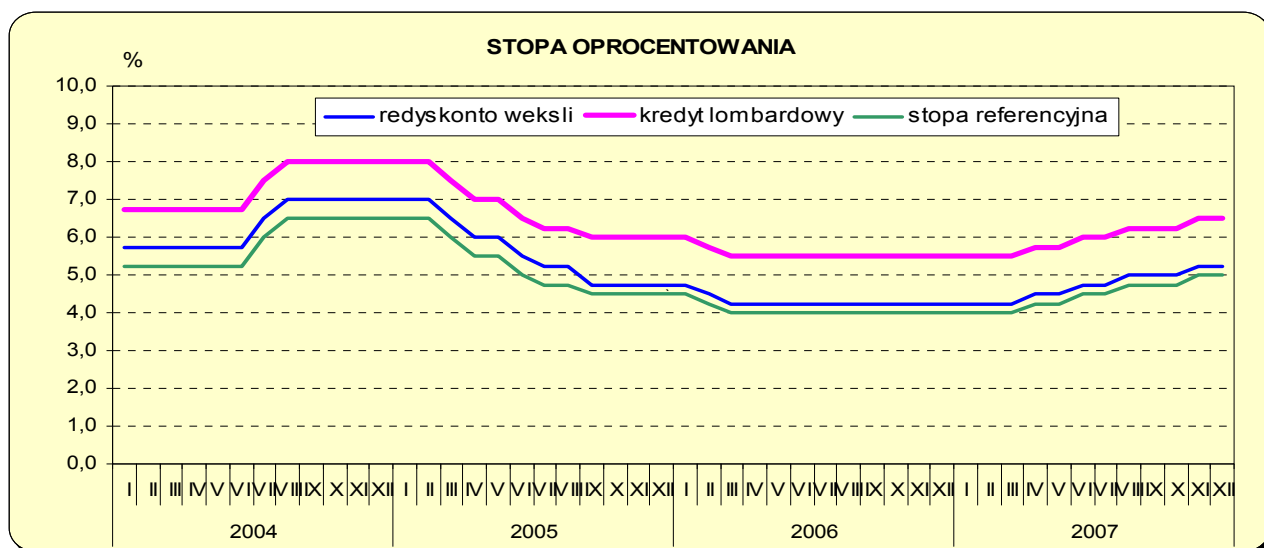
Wpływ poszczególnych czynników kreacji pieniądza na zmianę zasobów pieniądza ogółem kształtował się następująco:

Wyszczególnienie a – zasoby pieniądza w końcu okresu (koniec poprzedniego okresu=100)	Kwartaly 2007					I–IV 2006=100
	I	II	III	IV	I–IV	
	w mln zł					
Przyrost zasobów pieniądza ogółem	16672,2	9400,4	15945,2	22942,7	64960,5	x
a	103,4	101,8	103,1	104,3	x	113,1
aktywa zagraniczne netto	379,8	-22314,5	-9482,0	-10568,5	-41985,2	x
a	100,2	86,8	93,5	92,3	x	75,1
zadłużenie netto instytucji rządowych szczebla centralnego	-5890,2	-5415,0	-2721,2	3177,8	-10848,6	x
a	91,9	91,9	95,6	105,4	x	85,1
należności	25272,1	29677,7	30905,6	24078,5	109933,9	x
a	106,9	107,6	107,3	105,3	x	129,9
saldo pozostałych pozycji netto	-3089,5	7452,2	-2757,2	6254,9	7860,4	x
a	97,3	106,4	97,5	105,6	x	106,9

Na wzrost zasobów pieniądza w 2007 r. wpłynęło głównie zwiększenie **depozytów i innych zobowiązań** o 58995,5mln zł (o 14,3%, wobec 15,2% przed rokiem), w tym depozyty i inne zobowiązania gospodarstw domowych wzrosły o 10,6% (wobec 10,2%), przedsiębiorstw – o 14,3% (wobec 25,9%), funduszy ubezpieczeń społecznych – o 153,6% (wobec 23,4%), niemonetarnych instytucji finansowych – o 21,2% (wobec 26,7%), instytucji samorządowych – o 23,1% (wobec 6,3%) i instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 11,6% (wobec 7,9%).

Zasoby pieniądza gotówkowego w obiegu (poza kasami banków) zwiększyły się w 2007 r. o 8392,3 mln zł (o 12,2% wobec wzrostu o 20,3% w 2006 r.). **Pozostałe składniki M_3** zmniejszyły się o 17,2% (wobec wzrostu o 17,9% w 2006 r.).

W 2007 r. podstawowe **stopy procentowe** stosowane przez NBP, tj. stopa redyskontowa weksli, stopa kredytu lombardowego oraz stopa referencyjna zostały czterokrotnie podwyższone odpowiednio z 4,25% do 5,25%, z 5,5% do 6,5% oraz z 4,0% do 5,0% w skali rocznej.

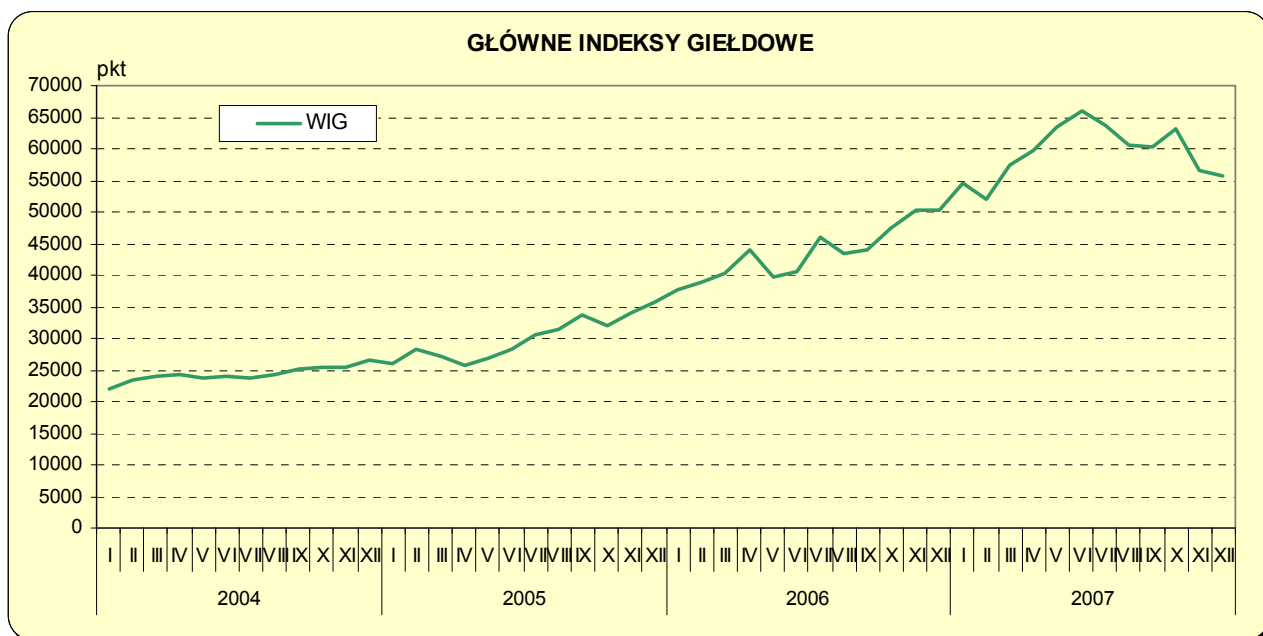

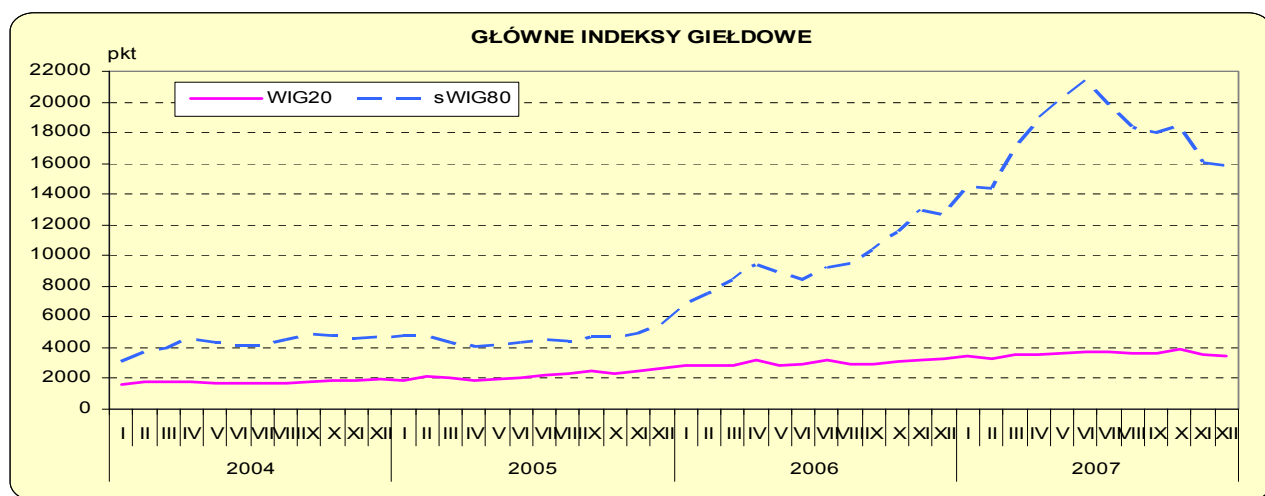
Średni roczny **kurs euro** wyniósł w 2007 r. 378,29 zł/100 EUR i obniżył się o 2,9% w stosunku do 2006 r. W grudniu ub. roku średni miesięczny urzędowy kurs euro wyniósł 360,42 zł/100 EUR i był niższy o 1,4% w stosunku do poprzedniego miesiąca, a w skali roku zmniejszył się o 5,5%.

Średni urzędowy **kurs dolara amerykańskiego** wyniósł w 2007 r. 276,67 zł/100 USD (spadek w stosunku do średniej z 2006 r. o 10,8%). W grudniu ub. roku średni miesięczny urzędowy kurs dolara amerykańskiego wyniósł 247,54 zł/100 USD i był o 0,6% niższy niż w poprzednim miesiącu oraz o 14,3% niższy niż przed rokiem.

Giełdowy rynek papierów wartościowych

W końcu 2007 r. na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie wskaźniki WIG, WIG-20, mWIG40 i sWIG80 określające sytuację na rynku akcji kształtowały się na poziomie wyższym niż przed rokiem. W okresie czterech kwartałów ub. roku największe obroty notowano na rynku kontraktów terminowych i rynku akcji. Spadła wartość obrotów obligacjami.

W okresie styczeń–grudzień ub. roku obroty akcjami we wszystkich systemach notowań ukształtowały się na poziomie 472228,4 mln zł, tj. o 41,2% wyższym niż w roku poprzednim. Wartość obrotów akcjami w systemie notowań ciągłych wyniosła 454953,1 mln zł, w systemie transakcji pakietowych – 17218,9 mln zł, a w systemie kursu jednolitego-dwukrotnego – 56,4 mln zł.

Obrót prawami do akcji³⁸ w systemie notowań ciągłych w omawianym okresie ukształtował się na poziomie 6907,9 mln zł (wobec 3629,7 mln zł przed rokiem), a w systemie transakcji pakietowych – 344,5 mln zł (spadek o 34,7%).

W okresie czterech kwartałów ub. roku obroty prawami poboru³⁹ w systemie notowań ciągłych wyniosły 1161,9 mln zł (wzrost o 14,7%), a w systemie transakcji pakietowych ukształtowały się na poziomie 167,7 mln zł (wobec 57,1 mln zł w 2006 r.).

Obroty certyfikatami inwestycyjnymi⁴⁰ w systemie notowań ciągłych w omawianym okresie wyniosły 551,7 mln zł (wzrost prawie 3 -krotny).

W okresie styczeń–grudzień ub. roku obroty kontraktami terminowymi⁴¹ były o 40,4% wyższe niż obroty akcjami i ukształtowały się na poziomie 662875,6 mln zł (tj. o 75,6% wyższym niż przed rokiem).

Obroty jednostkami indeksowymi⁴² w badanym okresie wyniosły 15,9 mln zł, tj. o 47,2% więcej niż przed rokiem, a obroty opcjami⁴³ ukształtowały się na poziomie 463,1 mln zł (wzrost o 50,8%).

³⁸ Prawo do akcji (PDA) jest to papier wartościowy będący przedmiotem obrotu giełdowego, otrzymywany po wpłaceniu określonej kwoty pieniężnej na akcje nowej emisji, które nie są jeszcze notowane na giełdzie. Po wprowadzeniu akcji na giełdę PDA jest zamieniany na akcje.

³⁹ Prawo poboru jest to prawo pierwszeństwa, przysługujące dotychczasowym akcjonariuszom, do objęcia akcji z nowych emisji. Akcjonariusze mogą zrezygnować z wykonania praw poboru i sprzedać je na giełdzie.

⁴⁰ Certyfikaty inwestycyjne są papierami wartościowymi na okaziciela emitowanymi przez fundusze zamknięte i mieszane. Certyfikaty danego funduszu reprezentują jednakowe prawa majątkowe i są niepodzielne.

⁴¹ Kontrakt terminowy jest to umowa pomiędzy stronami, z których jedna zobowiązuje się do kupna, a druga do sprzedaży w ściśle określonym przyszłym terminie (dniu wygaśnięcia) i po ściśle określonej w momencie zawarcia transakcji cenie, określonej ilości wystandaryzowanego instrumentu bazowego lub dokonania równoważnego rozliczenia pieniężnego.

⁴² Jednostka indeksowa jest papierem wartościowym, który reprezentuje wszystkie akcje tworzące dany indeks. Instrument ten jest równoważny z nabyciem przez inwestora portfela indeksu, bez konieczności zakupu poszczególnych akcji wchodzących w skład tego indeksu.

W okresie czterech kwartałów ub. roku obroty produktami strukturyzowanymi⁴⁴ wyniosły 25,2 mln zł (notowania rozpoczęto w III kwartale 2006 roku).

Wartość obrotów na Giełdzie Papierów Wartościowych w systemie WARSET kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2006					2007					
	kwartały										
	I–IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV ^{a)}	I–IV ^{a)}	I–IV ^{a)}
	w mln zł										
Akcje											
Notowania ciągłe ^{b)}	320101,8	74525,2	86221,4	64258,9	95096,3	117355,5	122661,1	107481,4	107455,1	454953,1	142,1
Notowania jednolite-dwukrotne ^{d)}	188,7	94,5	28,7	27,7	37,8	26,1	9,9	13,4	7,0	56,4	29,9
Transakcje pakietowe ^{e)}	14248,4	2264,1	4427,9	1385,9	6170,5	3367,9	4459,4	5766,9	3624,7	17218,9	120,8
Prawa do akcji											
Notowania ciągłe ..	3629,7	25,5	598,3	966,9	2039,0	1342,4	2701,3	2243,5	620,7	6907,9	190,3
Transakcje pakietowe.....	527,8	188,7	1,1	4,0	334,0	22,2	153,8	77,9	90,6	344,5	65,3
Prawa poboru											
Notowania ciągłe ..	1012,9	261,1	124,3	421,0	206,5	436,3	214,7	259,2	251,7	1161,9	114,7
Transakcje pakietowe	57,1	12,9	-	38,1	6,1	38,5	6,5	37,7	85,0	167,7	293,7
Certyfikaty inwestycyjne											
Notowania ciągłe ..	189,1	46,7	23,5	17,9	101,0	92,9	109,4	94,9	254,5	551,7	291,8
Transakcje pakietowe ..	16,0	-	-	-	16,0	-	-	-	11,4	11,4	71,3
Kontrakty terminowe											
Notowania ciągłe ..	377406,8	93695,7	102234,0	94952,2	86524,9	132414,3	129886,1	202353,7	198221,5	662875,6	175,6
Jednostki indeksowe											
Notowania ciągłe ..	10,8	3,0	2,5	3,0	2,3	3,5	1,5	5,2	5,7	15,9	147,2
Prawa pierwszeństwa											
Notowania ciągłe ..	15,4	9,6	5,8	-	-	-	-	-	-	-	-
Opcje											
Notowania ciągłe ..	307,1	78,1	109,0	73,1	46,9	121,2	97,2	122,5	122,2	463,1	150,8
Warranty											
Notowania ciągłe ..	-	-	-	-	-	-	3,5	-	-	3,5	-
Produkty strukturyzowane...											
Notowania ciągłe ..	-	-	-	-	-	0,3	0,1	0,2	11,3	11,9	-
Notowania jednolite-dwukrotne.....	1,1	-	-	0,7	0,4	4,5	5,6	2,3	0,9	13,3	ok.12 razy

a) Dane wstępne.

b) Transakcje giełdowe dla danego papieru wartościowego zawierane są na danej sesji po różnych cenach.

c) Uwzględniono obrót akcjami NFI.

d) Transakcje giełdowe dla danego papieru wartościowego zawierane są na danej sesji dwukrotnie.

e) Transakcje giełdowe zawierane są poza sesją, których minimalną wielkość (pakiet) określa regulamin giełdy.

W końcu grudnia ub. roku większość indeksów giełdowych kształtowała się na poziomie wyższym niż przed rokiem, natomiast w stosunku do końca trzeciego kwartału ub. roku

⁴³ Opcja jest to papier wartościowy dający jego nabywcy prawo do kupna lub sprzedaży, w przyszłym terminie, po określonej z góry cenie, zwanej ceną wykonania, określonej ilości instrumentu bazowego dla tej opcji. Instrumentem bazowym może być: indeks, akcje poszczególnych spółek.

⁴⁴ Produkty strukturyzowane to instrumenty finansowe, których cena uzależniona jest od wartości określonego wskaźnika rynkowego (kursu akcji lub koszyków akcji, wartości indeksów giełdowych, kursów walut). Emitent produktu strukturyzowanego zobowiązuje się w stosunku do nabywcy (inwestora), że w terminie wykupu instrumentu wypłaci mu kwotę rozliczenia kalkulowaną wg określonego wzoru.

odnotowano spadek większości indeksów. Najstarszy indeks – WIG wzrósł w skali roku o 10,4%, indeks największych spółek WIG-20 – o 5,2%, a indeksu małych spółek sWIG80 o 25,2%. W grupie indeksów sektorowych największy wzrost w skali roku osiągnął indeks WIG-MEDIA (o 22,4%), a największy spadek notowano w indeksie WIG-SPOŻYW (o 13,4%).

W końcu ub. roku indeks WIG-PL ukształtował się na poziomie 55011,9 pkt – wzrost o 9,2% w skali roku.

Indeksy giełdowe rynku akcji kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2006				2007				
	kwartały (stan w końcu okresu)								
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	IV 2006=100
WIG	40220,3	40644,6	44052,5	50411,8	57524,6	66077,7	60368,9	55648,5	110,4
WIG-20	2864,8	2889,7	2918,8	3285,5	3520,2	3759,3	3633,6	3456,1	105,2
WIG-BANKI ^{a)}	5257,1	5466,1	5818,0	7085,8	7899,7	8783,9	8426,3	7949,9	112,2
WIG- BUDOW ^{a)}	4870,2	4810,9	5985,6	7703,5	10761,7	11686,0	10076,4	8673,6	112,6
WIG-DEWEL ^{a)}	-	-	-	-	-	-	5510,0	4788,9	-
WIG-INFO ^{a)}	1465,6	1395,0	1537,2	1756,6	2111,2	2291,2	1971,8	1764,7	100,5
WIG-MEDIA ^{a)}	3539,2	3268,1	3417,4	4013,0	4726,9	4349,6	4481,6	4911,0	122,4
WIG-PALIWA ^{a)}	3548,4	3289,4	3080,4	3149,1	3199,4	3761,0	3734,2	3548,4	112,7
WIG-SPOŻYW ^{a)}	3152,0	3204,4	3568,2	3832,4	4073,3	4703,0	3791,6	3318,0	86,6
WIG-TELEKOM ^{a)}	1191,8	1101,7	1100,4	1340,0	1295,8	1404,9	1206,4	1270,2	94,8
WIG-PL	40049,1	40544,2	44033,1	50361,4	57631,5	66175,5	60000,0	55011,9	109,2
mWIG40 ^{a,b)}	2780,6	2661,4	3213,6	3733,3	4728,6	5684,5	4568,1	4028,4	107,9
TECHWIG	958,1	985,2	1066,4	1201,5	1304,3	1320,7	1129,7	1052,1	87,6
sWIG80 ^{a)}	8415,5	8410,8	10404,3	12716,6	17048,3	21381,7	17993,1	15917,9	125,2

^{a)} W I kwartale 2007 r. nastąpiła denominacja indeksów.

^{b)} W marcu 2007 r. indeks MIDWIG zastąpiony został indeksem mWIG40, a indeks WIRR indeksem sWIG80.

W okresie styczeń–grudzień ub. roku łączny obrót obligacjami we wszystkich systemach notowań wyniósł 3494,3 mln zł i stanowił 0,7% łącznego obrotu akcjami (przed rokiem 1,7%). Obroty na rynku obligacji były o 36,9% niższe niż przed rokiem. Z obrotów ogółem 99,2% przypadło na obroty obligacjami Skarbu Państwa. W systemie notowań ciągłych były o 40,9% niższe niż przed rokiem, natomiast w systemie transakcji pakietowych odnotowano prawie 5-krotny wzrost. W okresie czterech kwartałów ub. roku obroty obligacjami korporacyjnymi wyniosły 29,3 mln zł (wobec 13,3 mln zł przed rokiem).

Wartość obrotów na giełdowym rynku obligacji Skarbu Państwa i obligacji korporacyjnych kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2006					2007					I-IV 2006=100
	kwartały										
	I-IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV ^{a)}	I-IV ^{a)}	
	w mln zł										
Obroty ogółem	5536,8	1469,9	1266,8	1024,3	1775,8	1002,8	1042,1	736,9	712,5	3494,3	63,1
Obligacje Skarbu Państwa											
Notowania ciągłe.....	5475,2	1447,2	1254,8	1015,0	1758,2	949,0	1009,8	715,1	560,3	3234,2	59,1
Transakcje pakietowe.....	48,3	19,1	9,2	6,0	14,0	47,4	10,8	20,8	151,8	230,8	ok. 5 razy
Obligacje korporacyjne											
Notowania ciągłe.....	13,3	3,6	2,8	3,3	3,6	6,4	21,5	1,0	0,4	29,3	220,0

^{a)} Dane wstępne.

Przyjazdy i wyjazdy z Polski

Według danych Straży Granicznej, w okresie od 1 stycznia do 20 grudnia 2007 r.⁴⁵ na polskich granicach dokonano 221,6 mln odpraw osób wjeżdżających i wyjeżdżających z Polski⁴⁶. Liczba odpraw cudzoziemców wyniosła w tym okresie 129,3 mln, co stanowiło 58,3% ogółu odpraw (przed rokiem – 59,4%). W okresie 11 miesięcy 2007 r. liczba odpraw ogółem wzrosła o 5,3% w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego (w tym cudzoziemców – o 3,3%).

Największy ruch obserwowano na zachodniej granicy Polski, na której odprawiono 104,5 mln osób (w okresie 11 miesięcy 2007 r. 98,8 mln, tj. o 7,3% więcej niż przed rokiem). Udział odpraw na tej granicy w liczbie odpraw ogółem wyniósł 47,2%, wobec 46,4% przed rokiem.

Na granicy południowej zanotowano spadek liczby odpraw. Przekroczyło ją 61,8 mln osób, z tego do końca listopada – 59,7 mln, tj. o 5,3% mniej niż przed rokiem. Odprawy na tej granicy stanowiły 27,9% liczby odpraw ogółem, wobec 29,1% w 2006 r. Przejścia graniczne z Czechami przekroczyło 44,9 mln osób, w tym 43,2 mln w okresie 11 miesięcy 2007 r. (tj. o 5,4% więcej niż przed rokiem), co stanowiło 72,6% odpraw dokonanych na granicy południowej. Granicę ze Słowacją przekroczyło 16,9 mln osób, z tego do grudnia – 16,5 mln osób, tj. o 5,3% mniej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego.

Po okresie znacznego wzrostu ruchu granicznego w latach 2005–2006 (odpowiednio o 16,8% i 17,6%), na wschodniej granicy Polski odnotowano w 2007 r. zmniejszenie liczby odprawianych osób. Dokonano na niej 36,7 mln odpraw, a w okresie 11 miesięcy – 34,1 mln (o 2,6% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku). Najmniejszy spadek ruchu zanotowano na granicy z Ukrainą, którą przekroczyło 19,1 mln osób, tj. o 0,3 mln mniej niż przed rokiem (o 1,5%). Odprawy na tej granicy stanowiły 52,1% wszystkich odpraw na granicy wschodniej. Na przejściach granicznych z Białorusią odprawiono 9,3 mln osób, tj. o 4,3% mniej niż w ub. roku (przed rokiem obserwowano wzrost o 11,2%). Wzrosła natomiast liczba osób przekraczających granicę z Litwą, gdzie dokonano 5,3 mln odpraw (5,1 mln osób w okresie 11 miesięcy 2007 r. (tj. o 4,8% więcej niż w analogicznym okresie 2006 r.)). Ruch na przejściach granicznych z Federacją Rosyjską znacznie zmalał – przekroczyło je 2,9 mln osób, tj. o 22,4% mniej niż w roku poprzednim.

W 2007 r. utrzymała się wysoka dynamika ruchu granicznego w portach lotniczych, gdzie odprawiono 16,8 mln osób, tj. o 27,8 % więcej niż przed rokiem (w 2006 r. – wzrost o 38,1%), w tym na Okęciu – 7,9 mln osób (o 15,2% więcej). Odprawy na Okęciu stanowiły 46,9% ruchu

⁴⁵ Dane nie obejmują ruchu na przejściach granicznych z Niemcami, Czechami, Słowacją, Litwą, oraz na granicy morskiej w okresie 21-31 grudnia 2007 r., w związku z włączeniem Polski do strefy Schengen. Ze względu na brak porównywalnych danych za cały okres sprawozdawczy, w tekście podano wskaźniki dynamiki omawianych zjawisk dla 11 miesięcy 2007 r.

⁴⁶ W badaniu Straży Granicznej rejestrowane są przekroczenia granicy, w związku z tym ta sama osoba kilkakrotnie przekraczająca granicę jest traktowana jako kilka osób.

granicznego na polskich lotniskach. Wzrosła liczba odprawionych pasażerów na lotniskach regionalnych, zwłaszcza w Krakowie–Balicach. W 2007 r. liczba odprawionych pasażerów na tym lotnisku wyniosła 2,8 mln osób, tj. o 30,4% więcej niż w roku poprzednim, a udział w odprawach lotniczych zwiększył się z 16,3% w 2006 r. do 16,6%.

W portach morskich odprawiono 1,8 mln osób, tj. o 8,9% więcej niż przed rokiem (w 2006 r. – spadek odpowiednio o 2,8%). Z morskich przejść granicznych w Gdyni i Świnoujściu skorzystało 1,4 mln osób (o 3,4% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku), co stanowiło 77,9% przekroczeń granicy polskiej drogą morską.

Do 20 grudnia 2007 r. dokonano 64,9 mln **odpraw cudzoziemców wjeżdżających** do Polski. W okresie 11 miesięcy przyjechało o 2,9% więcej cudzoziemców niż w analogicznym okresie ub. roku. Obywatele krajów ościennych stanowili zdecydowaną większość przyjezdnych, tj. 92% (w 2006 r. – 92,8%). Wśród osób przyjeżdżających do Polski najliczniejszą grupę stanowili Niemcy – 37,1 mln osób, tj. 57,3% ogółu przyjazdów cudzoziemców. W okresie 11 miesięcy przyjechało 35,1 mln Niemców, tj. o 3,4% więcej niż przed rokiem (w 2006 r. o 0,7% mniej). Liczba odpraw Czechów przybyłych do Polski wyniosła 7,1 mln (do końca listopada – 6,8 mln, tj. o 5,5% więcej niż przed rokiem). Odprawiono 3,1 mln Słowaków wjeżdżających do Polski (w ciągu 11 miesięcy 3,0 mln, tj. o 3,5% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku). Przyjazdy ze Słowacji stanowiły 4,9% przyjazdów ogółem. Z państw sąsiadujących z Polską na wschodzie najliczniej odwiedzali nas obywatele Ukrainy – 5,4 mln przyjazdów (spadek o 3,9% w porównaniu z rokiem poprzednim) i Białorusi – 3,8 mln (o 1,6% mniej niż w 2006 r.). Z Rosji przyjechało 1,6 mln osób, co oznacza spadek liczby przyjazdów o 6,4% w porównaniu z 2006 r. Liczba przyjazdów z Litwy wyniosła 1,4 mln (w okresie 11 miesięcy – 1,3 mln, tj. spadek o 4,3%). Litwini stanowili 2,1% obcokrajowców przyjeżdżających do Polski.

W latach 2001–2004 zmniejszyła się liczba **odpraw Polaków wyjeżdżających za granicę**. Tendencja ta uległa odwróceniu w 2005 r. W 2006 r. liczba wyjeżdżających Polaków wzrosła w stosunku do roku poprzedniego o 9,4%. W okresie 11 miesięcy 2007 r. tendencja wzrostowa utrzymała się – zanotowano o 7,8% wyjazdów więcej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego (44,7 mln odpraw). Do 20 grudnia 2007 r. Straż Graniczna dokonała 46,9 mln odpraw Polaków udających się poza granice kraju. Polacy najczęściej przekraczali granicę południową (17,5 mln wyjazdów). Liczba przekroczeń granicy zachodniej wyniosła 16,4 mln, co stanowiło 35,1% ogółu odpraw wyjeżdżających Polaków. Znacznie wzrosła liczba zagranicznych wyjazdów Polaków drogą lotniczą – w 2007 r. zanotowano 5,4 mln odpraw, tj. o 28,1% więcej niż w 2006 r.

Wybrane wskaźniki sytuacji gospodarczej kraju

Wyszczególnienie a - 2006, b - 2007	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Bezrobotni zarejestrowani (w tys.) ..... a	2866,7	2865,9	2822,0	2703,6	2583,0	2487,6	2443,4	2411,6	2363,6	2301,8	2287,3	2309,4
b	2365,8	2331,1	2232,5	2103,1	1985,1	1895,1	1856,1	1821,9	1777,8	1720,9	1719,4	1746,6
Stopa bezrobocia ¹⁾ (w %)..... a	18,0	18,0	17,8	17,2	16,5	15,9	15,7	15,5	15,2	14,9	14,8	14,8
b	15,1	14,8	14,3	13,6	12,9	12,3	12,1	11,9	11,6	11,3	11,2	11,4
Zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w tys. osób..... a	4862	4861	4870	4889	4901	4918	4928	4943	4957	4971	4986	4995
b	5048	5070	5089	5105	5116	5144	5160	5182	5192	5220	5233	5241
Produkcja sprzedana przemysłu ²⁾ :												
poprzedni miesiąc=100..... a	92,0	100,0	116,4	90,4	107,3	102,6	93,8	102,4	109,2	104,3	97,3	93,3
b	100,2	97,9	114,7	91,4	103,0	100,2	98,1	100,9	105,7	109,7	95,2	91,3
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100 ..... a	109,8	110,2	116,4	105,7	119,1	112,2	114,3	112,6	111,6	114,8	112,0	105,9
b	115,4	113,0	111,3	112,6	108,1	105,6	110,4	108,9	105,4	110,8	108,5	106,2
Produkcja budowlano-montażowa ²⁾ :												
poprzedni miesiąc=100..... a	27,8	113,1	134,0	112,4	133,3	124,6	88,8	112,3	118,9	110,9	78,6	144,8
b	37,9	110,5	119,0	110,6	113,2	111,2	101,4	108,5	104,1	115,4	83,7	147,5
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100 ..... a	92,2	96,5	115,5	104,1	113,4	115,7	104,9	115,3	121,0	128,7	123,3	117,9
b	160,5	156,7	139,1	136,9	116,3	103,7	118,5	114,4	100,2	104,3	111,0	113,0
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku) ..... a	10192	18946	28284	35603	42206	50361	59906	68414	76581	87822	99363	115353
b	10185	18902	26976	35732	44221	52887	64357	75773	86444	101180	115532	133826
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych:												
poprzedni miesiąc=100..... a	100,2	100,0	99,9	100,7	100,5	99,7	100,0	100,3	100,2	100,1	100,0	99,8
b	100,4	100,3	100,5	100,5	100,5	100,0	99,7	99,6	100,8	100,6	100,7	100,3
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100 ..... a	100,6	100,7	100,4	100,7	100,9	100,8	101,1	101,6	101,6	101,2	101,4	101,4
b	101,6	101,9	102,5	102,3	102,3	102,6	102,3	101,5	102,3	103,0	103,6	104,0
grudzień poprzedniego roku=100... a	100,2	100,2	100,1	100,8	101,3	101,0	101,0	101,3	101,5	101,6	101,6	101,4
b	100,4	100,7	101,1	101,6	102,2	102,2	101,9	101,6	102,3	103,0	103,7	104,0
Wskaźnik cen produkcji przemysłowej:												
poprzedni miesiąc=100..... a	100,2	99,9	100,7	101,5	100,4	100,9	100,7	99,9	100,0	99,5	99,3	99,5
b	100,6	100,3	100,5	100,5	100,4	100,5	100,3	100,3	100,0	99,7	99,9	99,5
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100 ..... a	100,3	100,7	100,9	101,7	102,3	103,0	103,5	103,3	103,6	103,2	102,5	102,6
b	103,1	103,5	103,3	102,2	102,1	101,7	101,4	101,8	101,8	102,0	102,5	102,5

¹⁾ Udział zarejestrowanych bezrobotnych w cywilnej ludności aktywnej zawodowo.²⁾ Wskaźniki dynamiki obliczono przy wykorzystaniu cen stałych 2000 r.

(dok.)

Wyszczególnienie a - 2006, b - 2007	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne brutto												
w sektorze przedsiębiorstw ¹⁾ (w zł)..... a	2471,09	2526,22	2613,67	2570,05	2549,70	2624,93	2647,80	2611,93	2611,16	2657,99	2759,65	3027,51
b	2663,55	2687,48	2852,71	2786,29	2776,92	2869,69	2893,71	2885,97	2858,83	2951,67	3092,01	3246,0
poprzedni miesiąc=100 ..... a	88,6	102,2	103,5	98,3	99,2	103,0	100,9	98,6	100,0	101,8	103,8	109,7
b	88,0	100,9	106,1	97,7	99,7	103,3	100,8	99,7	99,1	103,2	104,8	105,0
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100..... a	103,6	104,8	105,4	104,0	105,2	104,5	105,6	105,3	105,1	104,7	103,1	108,5
b	107,8	106,4	109,1	108,4	108,9	109,3	109,3	110,5	109,5	111,0	112,0	107,2
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie realne brutto w sektorze przedsiębiorstw												
przeciętna miesięczna 2000=100.... a	105,0	107,3	111,2	108,6	107,2	110,6	111,5	109,6	109,5	111,5	115,7	127,2
b	111,6	112,4	118,7	115,4	114,5	118,2	119,4	119,5	117,5	120,6	125,7	131,7
Wskaźnik rentowności obrotu brutto ²⁾ - od początku roku (w %)..... a	.	.	4,8	.	.	5,6	.	.	5,8	.	.	5,8
b	.	.	6,1	.	.	6,5	.	.	6,4	.	.	.
Wskaźnik rentowności obrotu netto ³⁾ - od początku roku (w %)..... a	.	.	3,6	.	.	4,5	.	.	4,7	.	.	4,7
b	.	.	4,9	.	.	5,3	.	.	5,2	.	.	.
Wynik budżetu państwa – od początku roku (w mln zł)..... a	772,2	-6716,2	-9275,4	10070,2	14717,9	17694,2	15543,4	14482,5	14610,2	16636,7	18580,5	25063,1
b	3144,1	-2992,3	-5177,0	-2090,9	-4297,2	-3646,6	541,3	304,1	178,9	-4403,9	-6024,8	16921,7
Średnie kursy walut w zł - NBP												
100 dolarów USA ..... a	315,99	317,44	322,29	319,82	304,91	317,13	314,92	304,54	311,53	309,19	297,35	288,68
b	298,37	298,05	293,59	282,79	279,97	283,99	275,00	279,81	272,86	260,42	249,15	247,54
100 euro ..... a	382,45	379,37	387,48	391,94	389,41	401,64	399,70	390,14	397,02	390,26	382,99	381,30
b	387,87	389,58	388,69	381,92	378,24	380,79	376,85	381,00	378,99	370,52	365,56	360,42
Handel zagraniczny w mln zł												
eksport ..... a	24577,0	24983,4	29384,8	26564,7	28668,5	29939,6	27790,1	27487,6	32108,5	33560,8	32070,2	26643,8
b	29179,2	29349,2	33867,9	30200,4	31670,9	31725,1	31108,3	31284,5	33319,5	36660,1	34234,3	.
import ..... a	27428,1	28094,0	33006,6	29459,6	33826,8	33354,7	32932,9	31746,5	35988,1	38329,2	36266,7	33596,8
b	33686,5	32805,1	39868,7	35613,2	37167,5	37563,6	37649,4	34531,0	38592,9	42508,3	38842,8	.
saldo ..... a	-2851,1	-3110,6	-3621,8	-2894,9	-5158,3	-3415,1	-5142,8	-4258,9	-3879,6	-4768,4	-4196,5	-6953,0
b	-4507,3	-3455,9	-6000,8	-5412,8	-5496,6	-5838,5	-6541,1	-3246,5	-5273,4	-5848,2	-4608,5	.

¹⁾ Łącznie z obowiązkową składką na ubezpieczenia społeczne.²⁾ Relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności.³⁾ Relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności.

Produkcja ważniejszych wyrobów przemysłowych ^{a)}

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2007	
		w liczbach bezwzględnych	2006=100
Węgiel kamienny (łącznie z brykietami i półproduktami)	tys. t	88233	92,7
Węgiel brunatny	tys. t	57471	94,6
Gaz ziemny w stanie ciekłym lub gazowym	hm ³	5625	99,6
Siarka – w przeliczeniu na 100% (rodzima, z wydobycia)	tys. t	834	104,2
Mięso drobiowe	tys. t	1127	101,8
Wędliny (bez końskich, z dziczyzny i królików)	tys. t	760	106,1
Konserwy mięsne i podrobowe wołowe i cielęce	tys. t	5,8	140,4
Mleko płynne przetworzone (z mlekiem przerzutowym do dalszej produkcji)	tys. hl	22830	104,7
Masło (łącznie z innymi tłuszczami otrzymywanymi z mleka)	tys. t	172	103,2
Sery podpuszczkowe dojrzewające	tys. t	246	98,9
Ser świeży niedojrzewający i twaróg	tys. t	324	109,2
Cukier (w przeliczeniu na cukier biały)	tys. t	1547	98,5
Wódka czysta (w przeliczeniu na 100%)	tys. hl	923	111,3
Piwo otrzymywane ze słodu (o zawartości od 0,5% alkoholu)	tys hl	36715	110,5
Papierosy z tytoniu	mld szt	124	111,6
Dywany (wiązane, tkane, igłowe oraz gdzie indziej niesklasyfikowane)	tys. m ²	2404	105,0
Wykładziny (wiązane, tkane, igłowe oraz gdzie indziej niesklasyfikowane)	tys. m ²	740	137,8
Obuwie (łącznie z gumowym)	tys. par	24030	64,6
Tarcica ogółem	dam ³	2759	113,7
Płyty wiórowe i podobne płyty z drewna lub pozostałych materiałów drewnopochodnych	dam ³	5281	126,1
Płyty pilśniowe z drewna lub innych materiałów drewnopochodnych	tys. m ²	482207	118,1
Papier gazetowy w zwojach lub arkuszach	tys. t	204	101,5
Tektura falista	tys. t	919	110,0
Koks (łącznie z półkoksem z węgla kamiennego, lignitu lub torfu oraz węgiel retortowy)	tys. t	10439	107,2
Benzyna silnikowa (łącznie z lotniczą)	tys. t	4030	94,7
Oleje opałowe (łącznie z półproduktami):	tys. t	4483	85,0
lekkie	tys. t	1031	77,2
ciężkie	tys. t	3336	83,7
Nawozy mineralne lub chemiczne w przeliczeniu na czysty składnik (łącznie z wieloskładnikowymi)			
azotowe	tys. t	1818	106,5
fosforowe	tys. t	650	110,5
Pestycydy	tys. t	34,7	112,5
Włókna chemiczne	tys. t	73,0	80,3
Wyroby sanitarne ceramiczne (łącznie z wyrobami sanitarnymi kamionkowymi)	t	101764	108,3
Cegła wypalana z gliny	mln ceg.	369	114,0
Cement	tys. t	16693	116,1
Spoiva gipsowe (zawierające gips palony lub siarczan wapniowy)	tys t	1045	133,4
Stal surowa ^{a)}	tys. t	10632	106,5
Wyroby walcowane na gorąco gotowe (bez półwyrobów) ^{b)}	tys. t	7911	103,2
Rury stalowe ^{a)}	tys. t	388	93,1
Aluminium nieobrobione plastycznie, technicznie czyste – hutnicze	t	32928	85,2
Miedź rafinowana, nieobrobiona plastycznie, niestopowa ^{c)}	tys. t	555	96,0
Ładowacze rolnicze uniwersalne	szt	10474	118,9
Maszyny i urządzenia do robót budowlanych, drogowych i melioracyjnych	t	25421	135,2
Chłodziarki i zamrażarki (typu domowego)	tys. szt	2326	117,7
Maszyny pralnicze (typu domowego)	tys. szt	1977	121,4
Odkurzacze (typu domowego)	tys. szt	1381	112,2
Akumulatory kwasowo-ołowiowe	tys. szt	6873	101,6
Aparaty telefoniczne (włączając sieciowe aparaty bezprzewodowe, wideotelefony)	tys. szt	794	119,5
Odbiorniki telewizyjne (w tym monitory ekranowe) ^{d)}	tys. szt	18690	210,9
Samochody osobowe ogólnego przeznaczenia	tys. szt	695	110,0
Samochody ciężarowe i ciągniki drogowe	szt	86061	113,1
Statki morskie (od 100 DWT)	szt	18	90,0
Energia elektryczna	GWh	157316	98,0

a)

b) Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

c) Dane ze specjalistycznych badań resortowych Ministerstwa Gospodarki.

d) Z wyłączeniem spiekanych wyrobów walcowanych wytłaczanych i kutych.

e) Z wyjątkiem monitorów stosowanych do komputerów.

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne dla Unii Europejskiej

Wyszczególnienie	PKB		Handel zagraniczny				Zharmonizowana stopa bezrobocia ^{a)}		Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych		Produkcja przemysłowa ^{a)}	
			eksport	import	saldo							
	2006	III kw. 2007 ^{a)}	I-X 2007			I-X 2006		XI 2006	XI 2007	XII 2006	XII 2007	XI 2007
	zmiana w % w ujęciu rocznym			w mld euro			w %		zmiana w % w ujęciu rocznym		zmiana w % 2000=100	
UE-27	3,0	3,0	.	.	.	.	7,7	6,9	2,2	3,2 ^b	12,4 ^b	
UE-13	2,8	2,7	.	.	.	.	7,9	7,2	1,9	3,1 ^b	12,5 ^b	
Austria	3,3	3,4	9	7	0,6	-0,7	4,5	4,3	1,6	3,5 ^b	.	
Belgia	2,8	2,6	8	8	12,8	10,6	8,0	7,2	2,1	3,1	.	
Bułgaria	6,1	.	13	43	-6,6	-2,6	8,2	5,8	6,1	11,6	77,6 ^b	
Cypr	4,0	4,6	-2	11	-4,2	-3,7	4,2	3,8	1,5	3,7	.	
Dania	3,9	1,6	2	6	2,5	4,8	3,7	3,2	1,7	2,4	10,2	
Estonia	11,2	6,5	4	4	-2,6	-2,5	5,6	5,2	5,1	9,7	85,0	
Finlandia	5,0	4,1	8	8	5,5	5,2	7,3	6,7	1,2	1,9	17,4	
Francja	2,0	2,2	3	4	-34,9	-30,5	8,9	7,9	1,7	2,8	4,8	
Grecja	4,3	.	5	9	-32,0	-28,6	8,6	.	3,2	3,9	3,2 ^b	
Hiszpania	3,9	3,8	4	4	-78,6	-75,7	8,3	8,2	2,7	4,3	8,7 ^b	
Irlandia	5,7	3,9	3	3	25,2	24,4	4,2	4,3	3,0	.	42,5 ^b	
Litwa	7,7	11,6	10	15	-4,1	-3,2	4,7	4,0	4,5	8,2	80,9	
Luksemburg	6,1	.	-12	-6	-3,0	-2,3	4,9	4,9	2,3	4,3	18,9 ^b	
Łotwa	11,9	10,8	24	25	-4,3	-3,4	6,3	5,4	6,8	14,0	45,4	
Malta	3,4	0,1	2	-1	-0,9	-0,9	7,0	6,1	0,8	3,1	.	
Niderlandy	3,0	3,8	8	8	34,5	29,9	3,7	2,9	1,7	1,6 ^b	13,5 ^b	
Niemcy	2,9	2,5	10	6	165,6	128,9	9,2	7,9	1,4	3,1	20,0	
Polska	6,2	5,8	14	16	-13,2	-10,0	12,2	8,5	1,4	4,2	63,5	
Portugalia	1,2	1,8	9	5	-15,4	-15,6	7,9	8,2	2,5	2,7	3,6	
Republika Czeska	6,4	6,1	19	17	2,8	1,4	6,5	4,8	1,5	5,5	65,6 ^b	
Rumunia	7,9	.	13	27	-17,3	-11,2	7,2	7,2	4,9	6,7	41,8 ^b	
Słowacja	8,5	9,7	29	24	-0,8	-1,7	12,3	11,0	3,7	2,5	65,7	
Słowenia	5,7	6,3	20	22	-0,7	-0,3	5,4	4,3	3,0	5,7	34,0 ^b	
Szwecja	4,1	2,6	6	9	11,4	13,4	6,3	6,0	1,4	2,5	16,8	
Węgry	3,9	1,1	17	12	-0,4	-2,2	7,5	7,3	6,6	7,4	57,4	
Wielka Brytania	2,9	3,3	-13	-7	-112,4	-101,7	5,4	.	3,0	2,1	-4,2	
Włochy	1,9	1,9	12	7	-7,3	-19,6	6,5	.	2,1	2,8	-2,8	

^{a)} Dane wyrównane sezonowo.^{b)} Prognoza.

Źródło: Eurostat - Stan na 23. 01. 2008 r.